

30814

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

VOL. I.

సంపుటము. ౧.

చెన్న పట్టణము 1915 సం॥ జనవరి నెల 26 తేది మంగళవారము

ఆ నం ద నా మ సం వ త్స ర మా ఖ శు ధ్ధ వ కా ద తి ౧౧.

No. 277

సంచిక ౨౩౭

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు పరమామృతము.

ప్రతివారము వేలకు వేలు విక్రయము.

సీసా 1-కి 0-8-0 అణాలు మాత్ర మే.

తలనొప్పుల మాన్పును. నాయువు పొట్ట బాపును.

పార్శ్వపుకొప్పుల బారదోలును. పొట్ట పొగ్గట్టును.

వనమూలికలచే హిందూ దేశమును

తయారు చేయబడు మంచిమందు.

సువాసన గలిగియుండును.

దీనిని విదేశములలో గూడ వాడుచున్నారు.

పంచభౌషణికి చూచికొనిన మోసము గలుగదు.

అమృతాంజనము దీపో, 109, ఫ్రేరిరోడ్డు, బాంబాయి లేక, 6, 7, తంబుసెట్టిపేడి, చెన్న పట్నం.

అత్తల ఆర్థాలమున కోర్కెని కోడండ్ర ప్రలాపము.

1915 సం॥ జనవరి 31 తేది లోపల అర్థవా పంపువారి కుచితము.

మేమిదవఱలో వైపునకమును ప్రతికుటుంబము నందు నుండునటుల పంచివేట్టుటకై ఒక్క అణా తపాల బిళ్లను పంపువారి కుచితముగా పంపుచున్నది ప్రచరించి యుంటిమి. బీదసాదలకు కష్టమైయుండుటచేత అర్థవా బిళ్లను పంపువారికి ఈ జనవరి 31 తేదీవఱకు ఉచితము గా పంపుచును. ఈ క్రమమును వృధాచేయకుడు. వికో పియా యధ్యక్షతనకై జనవరి 31 లోపుగ వేరును రిజిస్టరుచేసికొనువానికి ఒక్కొక్క భాగము తపాలఖర్చుల లో 0-10-0 కు పంపుచును. ఇది మూడుభాగములుగలది. కోడండ్ర ప్రలాపముతోడ యధ్యక్షతనకై ప్రకటనను, అర్థరు కార్డును పంపంగల. అసరికైపు నకమును వెలికనును చిరునామా:— సుపీరియర్ వాచ్ కంపెనీ.

పోస్టుబాక్సు 167, మదరాస్

లక్ష్మీకర తాంబూల మార్తలు.

యిందుకన్పూరి, పచ్చకర్పూరము, పంపమపువ్వు, బంగారు వెండిచేరులు, మొదలగు విలువగల వస్తువులచేతయారు చేయబడినది గనుక మిక్కిలినువాసన, పరిమేళము, మనోహరముగలిగి యున్నది యిది తాంబూలములోగాని, విడిగా గాని 1-2 మాత్రలు పుచ్చుకొని ఆరణ్యము, వాయువు, జలుబు, అగ్ని మాంద్యము, కీలము, దగ్గు, శీత భేదము, జ్వరము, జల దోషము, చిన్న బిడ్డగుణము, మొదలగు దుర్గుణములను రాని వ్యక్త, నిర్మాల్నించి మంచినిలమును ఉపాసని, ధాతుపుష్టిని కలి గించుటలో అమృత చాకచక్యములను చూపించు చున్నది. సర్వజనోపయోగము కొరకు వేల మిగుల తక్కువగా నిర్మ యించ బడినది. పరిశీలించండి. 1 సీసా వెల రు 0-4-0. 6 సీసాలురు 1-4-0. వి. పి. ఖర్చులు ప్రత్యేకము.

జీర్ణ విజయ గుణకీర్తులు:— యిది సమస్త వైద్యములు, పులితేవులు, అశ్వము, సులభధము, నిన్ని ద్వేషము, కడుపు బ్బరము, నొప్పి, వసునము, నోటిగురుకుట, గుండెలమంట, మొదలగువాటిని వారింది మంచిఆకలిని జీర్ణతక్కిని కలిగిం చును. 25 మాత్రలు. దీప్తి రు 0-8-0

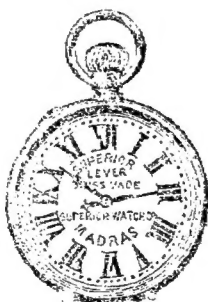
వి. పి. ఎ అందుకో. ఆయుర్వేదసమాసం.

పోంబూరు-గుంటూరుజిల్లా

సుపీరియర్ లీవర్ జ్యూయలువాచ్.

గొలుసుతో సహా ధు రు 3-0-0. పోస్టేజి 0-4-0.

దీనికి 5 సంవత్సరముల గ్యారంటీ గలదు.

ఈగడియారము డెయిలీమీద మాకంపెనీ పేరు ఎట్టనిసిరా లో నుండింపబడి యుండును. ఇది ముట్ల కంపెనీ తలబేగ మును, డెప్యూటాంట్ అను గ్లాసు దోమునుగలిగి మొరటుపనలకు దగియుండును. పెట్టెమీద లో భాగమున గ్యారంటీ చీటి అతి కించి యుండును. సీసు నుండి మాత్ర తయారుచేయబడినది. కాని నెవరియొద్దను జిక్కుదు. ఒకరోక్కను తీయుదురను తలంపుతో తక్కువ వేలమంచి తిమి. చాల కాలము పనిచేయునట్టి, స్వల్ప ధరగల గడి యార మిడియొకటియేయని యనభిప్రాయున దెలియును ఇదివఱ కనేక గడియారములు ఖర్చయి యొక్కతొవ్వుత్రముల నంది యున్నది. ఒకటి తెప్పించి చూడుడు. మా పట్టణమున కనేకులు కొని సంతసింపిరనిన, వేటుమాట లేందుకు? సుపీరియర్ వాచ్ కంపెనీ, పోస్టుబాక్సు నెం167, మదరాస్

క స్తూ రి.

విష జ్వరములకు, కలరాకు, నంధికి, బాలింతలోగములకు, వారములకు. చిక్క బిడ్డల జబ్బులకు పుష్టిక కస్తూరి యుపయోగ మైన మందని సర్వత్ర తెలిసియున్నది. కాని కస్తూరి బంగారము లన్న శియమగుటచేతను నవనర సవయములందు దొరకుట కుష్టము. మాడిపోయిందలి కస్తూరియందలితర పదార్థము లేవియును కేవలబడవు. ఇంతవరకు మాతావు నుండి కొనిన వారల కీవిషయము తెలిసియున్నది. కొనని వారొకసారి పరీక్షించిన నిజము తెలియగలదు. అట్లు చేయుటకలన కతితి కస్తూరిని గొని మోసపోరు. తులం 1-కి రూ. 30-0-0.

ఆదిపచ్చికాన లేక జున్ను

తులం 1 కి రూ. 3-4-0

గోరోజనము

తులం 1 కి రూ. 5-8-0

దంతచూరము

డబ్బీ 1-కి 0-2-0. 12-కి రూ. 1-2-0

ఈ దంతచూర ముతో పంపు తోడ్ ముట్లవలన చిగుళ్లు గట్టిపడును. చిగుళ్లు నుండి రక్తము ప్ర వించకుండును. నో టిదుర్గంధము గేక యుండును. పం స్థు ముత్యముల న లె తెల్లగా నుండును. అనేకులవల్ల ప్రతిరోజు వాడబడు చున్నది. సర్వ సామాన్యముగ వాడుటకు దగియున్నది.

అమృతాంజనము దీపో, 109, ఫ్రేరిరోడ్డు, బాంబాయి. 6-7 తంబుసెట్టిపేడి, మదరాసు.

వేంకటాధ్వరి కవిరచిత విశ్వగుణాదర్శము

ఆంధ్రపద్య టీకాతాత్పర్య సహితము.

ఇందుకు రచిన తెలుగు పద్యములు, టీక, తాత్పర్యము, ఇతిహాసములు, నిఘంటువులు, అలంకారము లును, సంహారము. దేవరాజపండితులు వ్రాసిరి. ఇది భరతఖండమునందలి యాయా జాతులయు, తెగలయు, సంఘములయు, గుణదోషములను గ్రహించిన వర్ణనాధోరణిని వివరించు గ్రంథము. అనగా వాయా లోకవృత్తిము లను కవితామృతమున ప్రతిబింబితులు గావించి దాని వన్నెలచే చిన్నెలుగాఁ జూపునట్టి కృతి. ఈ కవిశిఖామణి పొంకముగా కృతాన ఒక్కాననులనెడి రెండు గంధర్వులు ఆకాశ సంచారలై పోవునట్లు చిత్రించి వారు అచ్చు టచ్చుట సంపరించునపుడు అయ వస్తువులందు గ్రహించిన గుణదోషములను వెల్లడిచేయుచుండునట్లు రచించెను. లోకముననుండు వస్తువులన్నియు దోషయు మలేకాని గుణైక ప్రధానములుగావు. అయినను వానివానికే దగినట్లు గుణమెక్కువగా నుండినట్లయిన గుణవంతములగును; దోషములు మెండుగానండిన దోషవంతములగును. కావున చక్కఁగ పరామర్శించి అందలి దోషములను పోటింపక గుణములనే గ్రహించి ఉజ్జీవిం చెడు మార్గమును వెదకల యును. ఇది చదివిన బ్రహ్మాది స్తంభపర్యంతముగల వెక్కువస్తువుల గుణదోషములు తెలియును. దీని వెల 2-8-0. దీనిని చక్కఁగ పరిశోధించి మేలైన కాగితములపై అచ్చొల్పించి మంచి కాలికొలెండుచేసి యున్నాము.

ఆర్ వేంకటేశ్వర్ అన్డ్ కంపెనీ.

ఆనందా ముద్రాలయము, బ్రాడ్వే, మదరాస్.

ఆయుర్వేదాశ్రమము
గ్రంథములు.

అర్కప్రకాశము.

సప్తమ
గుచ్ఛము.

అర్క ఖంబులను బోధించు చికిత్సాగ్రంథము.

ఇది అతిసులభమగు రీతిని ప్రతిమూలికనుండియు అర్కఖంబులదీయు నుపాయములను ఆయుర్వేదమున బోధనామాన్యమును నివర్తించునట్లు పద్ధతులను, దెలుపుచున్నది. ఇందు బోధితములైన అర్కఖంబు సామాన్యవైద్యము గూడ తెలుసుటకు తగియున్నది. ఇందు ఆయుర్వేద గ్రంథములయందు లేనివిగా నున్నవిగాక యానాని వైద్యమునకు సంబంధించిన మూలికలు గూడ గ్రహించబడి, ఆయుర్వేద పద్ధతులలో వాని గుణములు వివరింపబడినవి.

ఆయుర్వేదజ్ఞులగు వారికిని, తదితరులగు కేవలసాధారణముగల వల్లెటూరి వైద్యులకును గూడ నిది మిగుల నుపయుక్తముగ నుండునని తలచి, యాంధ్రులకు సహకారిగ నుండునటుల దీనికి సరళముగ నొక వ్యాఖ్యను గూడ వ్రాసి ప్రచురించినాడను.

ఇందలి విషయముల ప్రాధాన్యతచూచిన కిందకు దెలియగలదు.

వెల రూ॥ 2-0-0.

1. మాధవనివాసము.	రూ॥ 8-0-0	6. వస్త్రీకర్మము.	రూ॥ 0-4-0
2. వ్యాధ్యులము.	" 1-0-0	7. ఆయుర్వేదవిశేషము.	" 0-4-0
3. ఆయుర్వేదపరిభాష.	" 1-8-0	8. భేషజ. కల్పము.	" 1-0-0
4. అగస్త్యవైద్యము.	" 0-4-0	9. చరకసంహిత.	ఇది ఆయుర్వేదమున 1915
5. శిల్పశిల్పము.	" 0-4-0	10. శుక్రత సంగ్రహము.	గర్భము మొదటి భాగమున వెలువడును.

భూస్థితి కేరగా నియ్యవలయును.

ప్రచురణ:-
12, తంబులెట్టి వీధి, వైద్యరత్న పండిత డి. గోపాలాచార్యులు. ఏ.వి.యస్. ఏ.యం.వి
156, బ్రాడ్వే. 55, ఆచార్యుల వీధి,
ఆయుర్వేదాశ్రమము - డి. టి. నుదరాసు.

మాతాకృత చందాచారులకు మాధవనివాసము తప్ప మిగత గ్రంథములన్నియు రూపాయికి గానుగకాలు తగించి యియ్యబడును.

క్యాలండరు. 1915 క్యాలండరు.

* యుద్ధ విషయములను దెలుపుచు చిత్రముగ నుండును. *

కాగితముల ఇబ్బందివలన కొద్దిప్రతులుమాత్రమే ముద్రింపబడుచున్నవి.

అమృతాంబులను దీపివారి మాధుర్యావృత్తులను పండులను గొనిన వారలకు చికిత్సము.

ఇతరులకు వి. పి. సహా 0-1-0. 10-కి వి. పి. సహా 1-8-0.

వెంటనే దరఖాస్తులు పంపుకొనవలయును.

అమృతాంబులము

అన్ని నొప్పులకు సిద్ధపథము. *

చక్కని డబ్బితో సహా సీసా 1-కి 0-8-0 డబ్బు 1-కి రూ. 5-4-0

మోహినీ తైలం	తామర తైలం	పండ్లపొడి
5 తులముల నూనెగల సీసా 1-కి 0-12-0	వెల డబ్బీ 1-కి 0-6-0 డబ్బు 1-కి 3-8-0	దబ్బీ 1-కి 0-2-0 డబ్బు 1-కి 1-2-0

పి. పి. ఖర్చులు ప్రత్యేకము. అన్ని చోట్ల విక్రయించబడును. మండ్లం కిటాగు ఉచితముగ పంపబడును.

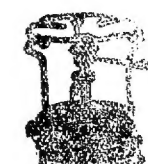
అమృతాంబులము డి. పో,

10, ప్రేరికోడ్డు, భోర్లు, బొంబాయి. నెం. 6-7 తంబులెట్టి వీధి, మదరాసు.

* అమృతాంబులము ప్రాచ్యుడేశ మూలికల సంపుటిచే హిందూదేశమునందు సిద్ధముచేయబడిన లోక ప్రఖ్యాతిమైననుండు. ఇప్పుడు తయారగుచున్న కొత్తముగాదు. పుడియెడెడ్లుగా చేతమునంబంతటను వాడుకలో నుండి మెప్పును బొందిన దివ్యామృతము. చర్మముపైన రాదిన లోపలికి వ్యాపించి లోపలి నొప్పులు సయితము రోగలవు. వ్యతిరేకము వెలకుజేబు విక్రయము.

ఉష్ణమును కలిగించునట్టి, ఉడికించునట్టి అన్ని రకముల "బ్ల్యాంట్"లకును మదరాసు రాజధానిలోని అన్ని కంపెనీలకును వాకంపెరి గొప్పదియు, నమ్మకమయినదియు నయ్యున్నది. ఇది మాకు ముఖ్యమయిన పనియగుటవలననే మాభాతాదారలకు మిక్కిలి స్వల్పధరలకు మేము యివ్వగలిగియున్నాము. సర్వసాధారణములగు కొన్ని మాదిరిలను

100 (detachable) (శబ్దముగల, శబ్దము లేని) 2 బర్నరుల సహ యంత్రమును. ఊయ బల్బెలందినగు జ్యేష్ఠ యంత్రోగీయులకు కడు ముఖ్యము. టిక్ వెల్వె సహాయక

11 (detachable) చాలాబలిష్ఠమయినది. ఎక్కువకాలం పనిచేయ గలిగినది. మిక్కిలి పొడవు గన్నది. టిక్ వెల్వె సహాయక. 9-8-0

నెం 45. 48 రు నూతనముగా తయారుచేయబడినది నెం 11 రు మాదిరిగానుండును. టిక్ వెల్వె సహాయక వెల రు 8. నెం. 200 పాకెట్ స్టాంప్ చిన్నదియు చెయ్యి ఇముడ్చుచున్నది టిక్ వెల్వె సహాయక వెల రు. 5-8-0

కే. ఎస్. పి. వీ. జీ, 180/18 బ్రాడ్వే, మదరాసు, వక్రకులకు ప్రత్యేక పుస్తకము యివ్వబడును.

నల్లభీమ పాకశాస్త్రము.

ఇయ్యది డాక్టరు యిచ్. టి. యస్. టి. గోపాలయ్య గారిచే చేపనాగరి భాషనుండి తర్జుమాచేయబడినది. 3 భాగములు కలవు. 1 భాగమునందు అనేకవిధములైన అన్నములు, తిలకములు, చేయకములుగలవు. 2 భాగమునందు ఊరగాయలు పచ్చళ్లు శోకించితిలు ఇంకను భోజనమునకు కావలసిన అనేకపాకములు గలవు. భాగమునందు పిండిపంటలుచేయకములుగలవు. కేయేల, శివిత పాకమునకు కావలసిన యాకర్తుగలదు. ప్రతియింట నుండవలసినది.

240 పేజీలగ్రంథము. క్యాలికో లైండు ప్రతి 1-కి ధర 1-8-0; పోస్టు ఖర్చులుసహా 1-11-0. పుటియంద కయిన్నొక్క-దినులు చెప్పిన ప్రమాణికేళు పడతియొక్క విస్తార కథలు.

240 పేజీలు. పేలుకాగితములు, క్యాలికో లైండు ప్రతి 1-కి ధర 1-4-0; పి. పి. ఖర్చుతో 1-8-0. రెండు ప్రతులు పోస్టుఖర్చులతో 3-0-0. మాలిలము:-

స్టాంప్ వాచ్ అండ్ కంపెనీ 45 మల్లాసాపాళె వీధి మదరాసు.

మిక్కిననవ్వుము

గుణమీయనిదో

సొమ్ము తిరుగ నీయబడును.

100 మాత్రము గల సీసా రు. 2-0-0.

పొట్టుపురులు వగయిరా ప్రత్యేకము.

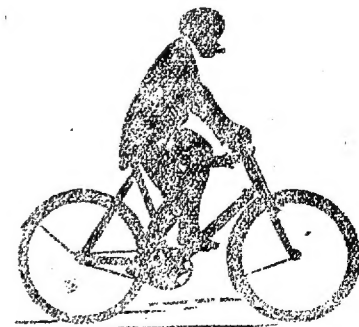
నమ్మకమయిన పనియలు యివ్వను కలవు.

కేట్లాగు ఉచితముగ పంపబడును.

టవర్ అండ్ కో.,

(1-12-14) ఏలూరు, కృష్ణాజిల్లా.

బహు వేగముగాను నులభి ముగాను పోవునటువంటి బలమైన పై. 59 రూ పాయలనుండి అమ్మబడును. క్యాటలాగు కావలసిన పారికి పంపబడును.

వాట్సన్ అండ్ కంపెనీ,

164, బ్రాడ్వే, మదరాసు.

పట్టణ నిర్మాణ ప్రదర్శనము.

శ్రీ గవర్నరుగారు ప్రారంభింపజేసిన మొదటిచేత.

23-1-15 శనివారమునాడు దుదయమున శ్రీ మెంటింగు ప్రభుత్వము ప్రదర్శనమునకు ప్రారంభింపజేసిన మొదటిచేత. శ్రీ ప్రభుత్వముగారు సభకు విజ్ఞప్తి. అందులకు శ్రీ ప్రభుత్వముగారిని ప్రార్థించుచు గౌ. పి. ఆ. ము. సెనేటరు మనకొరొసంగిన యాపవాదములలోని ముఖ్యములను ముందుగా పరిచయముచేయుచు. చెన్నపురియందు ప్రజాసంఖ్యను ఇచట నున్నంత హెచ్చు మరణసంఖ్యను గల పట్టణములు ప్రపంచమున చాల తక్కువగానుండునని నేను తలచెదను. అందనుగరమున 45 లక్షలమంది ప్రజలుగలరు. మరణసంఖ్య మొత్తము నాటికి 15 మంది, ఇంగ్లాండుదేశమున మరణసంఖ్య హెచ్చుగాగల పట్టణము లెవరైనను. అచట 100-కి 18 మంది మరణసంఖ్య కలకత్తాలో 9 లక్షలమంది గలరు. అచట మరణసంఖ్య

మదరాసు కార్పొరేషన్ నోటీసు.

మదరాసు కార్పొరేషన్ వారి యెద్దలకుగాను 1915 సంవత్సరము ఏప్రిల్ నెల 1 వ తేది మొదలు ఒక సంవత్సరము కాలమువరకు, వరిగడ్డి, వులనలు, శనగలు, గోధుమపప్పు, సప్లయచేయుటకు పెట్టుకొనబడు టెండర్లను, 1915 సం॥ ఫిబ్రవరి నెల 4-వ తేది గురువారము మధ్యాహ్నము 12 గంటలకు కార్పొరేషన్ ప్రెసిడెంటువారు తీసికొనెదరు.

టెండర్లపూర్వములు కావలసినను ఇందువిషయమున యితర సంగతులను తెలిసికొన గోరినను హెల్పు డిపార్టుమెంటు, కలకత్తాలోని సెక్షన్ ఆఫీసు నందు దొరుగలవు.

డబ్లియు. ఆర్. మెక్ డీనాల్డు, M. B; ch. B; B. Hy; D. Ph. హెల్పు ఆఫీసరు.

కార్పొరేషన్ ఆఫ్ మదరాసు, హెల్పు డిపార్టుమెంటు. 19 జనవరి 1915.

ఆంధ్రనాటకములు.

ఆంధ్రనాటక పితామహుండగు బల్లారి, ధర్మవరం. రామకృష్ణమాచార్యుల వారిచే రచియింపబడిన ఆంధ్రనాటక రత్నమాలా గ్రంథములు.

- 1. చిత్రనటీయము. (2) వివాదసారంగధర. (3) పాదుకాపట్టాభిషేకము. (4) సావిత్రిచిత్రాశ్వనాటకము. (5) ప్రహ్లాదనాటకము. (6) ప్రమీళాజ్ఞానియము. ధర్మవరతి 1-కి రు 1-0-0 మాత్రమే.

అనేకనాటకముల ఉత్తరరంగములు ప్రతి 1-కి 0-4-0 మాత్రమువారికింది అద్రస్సులకువ్రాసి తెప్పించుకొనవచ్చును. రమావిలాసము వ్రాక్షరశాల, బల్లారి.

యం. నరసయ్య. "మారుతి నివాసం,"

28, కోపు వెంకటాచలయ్యర్ బీధి, మద్రాసు.

ఆశ్విని అండుకంపెని,

బ్రాహ్మణ మద్రాసు.

మూర్తి అండుకంపెని

తెలుకెట్టిబీధి, మద్రాసు

ప్రపంచ చరిత్ర.

ఇదివరకు రెండు సంచికలు వెలువడినవి.

ఇందున్న దేశముల చరిత్రయు సులభముగా భాషలో తిగినపలుములతో కథలవలె నెఱ్ఱెఱుమగును. చందాకుట్టి సంవత్సరమునకు (రమారామి 600 వులబలు) 6 సంచికలు, చందా రు. 2-0-0 (సోలీజితో సహా). ప్రవేశ రుసుములేదు. సరివత్సము చేరినా ముందుగా స్వీకరింపబడును.

వలయువాడు:— గా. హరిసర్వోత్తమరావు, ఎం.ఎ. వింతాద్రిపేట, మద్రాసు. అని వ్రాయుడు

10-కి 32 చెన్న పట్టణమున 100-కి 28 గురు శతమరణములు ఏడాదిలోపున బ్రిటిషుదీవులలో 95 చెన్న పట్టణము 280 సంస్కరణములన కలుగు లాభము లెట్టివో నేను విన్నవింపజేయుచున్నాను. ఇంగ్లాండుదేశమున కొత్తవోట పట్టణమును. లెచువర్తపట్టణము గలదు. ఇంగ్లాండుదేశమున మరణసంఖ్య నాటికి 15. బ్రిటిషుదీవులలో నాటికి 13-14 గాని. లెచువర్తలో నాటికి 8 గురుగా నున్నది. గత సంవత్సరము శతమరణములు నాటికి 50 వంతున చాలతక్కువగా నుండెను. దామామాన 100కి 90 వైచిలుకుండును. పట్టణనిర్మాణసంస్కరణములన నిటులలాభము నందవచ్చును గాని ఈ విషయమే నూతనము. బ్రిటిషు దీవులలో నూడ 1898 వరకు నీ విషయ మెవ్వరు తెలిసికొని యుండలేదు. అదివర కీ విషయము స్మరింప బడకుండనుండలేదు. వెక్కు సంవత్సరములకు పూర్వమునుండియు నాలోచింప బడుచుండెను గాని తోటల పట్టణ నిర్మాణము 1898 లో ప్రారంభింపబడినది. లెచువర్త పట్టణ నిర్మాణము 1905 లో ప్రారంభింప బడినది. అచటనుండి ఆభావములు హిందూదేశమునకు వ్యాపించుటకు మరి 10 సంవత్సరములకు తక్కువపట్టణ. మనకు గల లోపములను సవరించుకొని మన ప్రస్తుత స్థితిని సంస్కరించు కొనుటకు మనలను హెచ్చరించుటయే ప్రాధేయము గా డిడ్డు గా రికార్డు ప్రధాన కారణము. ప్రదర్శనము ప్రారంభింపబడి 5 6 రోజులు గడచినప్పటికి ప్రారంభింపజేసిన జరుగుచుట చూడగలముగ కనంబడవచ్చునుగాని మొదట ప్రాధేయముగా గాదు పంపిన ప్రదర్శనా ద్రవ్యములు ఎవ్వరును మంచిచేయబడినవి. గాన మరల ఇంగ్లాండు దేశమున నితరుల చేత బదులు వుచ్చుకొని చరికొన్ని పంపవలసినదని అచటి యధికారులకు ప్రాధేయము గాదు వ్రాసిరిగాని స్త్రీమరుకంపెనివారి యభ్యంతరములన నవిసకాలమునకు రాలేదు. అదిరాకపోయిననుగూడ ప్రదర్శనమునాటి వీరిందరిని నిరుత్సాహం జేయనొల్లనని ప్రాధేయము గాదు నాలోచింపబడుచున్నట్లు ప్రదర్శన మారంభింపబడినది. ఇప్పుడవి యెన్ని యును నచ్చియున్నవి. విూహమాడగలరు ప్రాధేయముగాని గప్పించినవి సాధకమైనవి నేను నుడువగలను ప్రాధేయముగాని నూతనము నిర్మాణములుగా నున్నవి. గాని వివాదములకల్పే అపవేద్యమున కాయన యనకాళముతురును సందియ మెవరినెకిగిగాని కలుగపనిలేదు. ప్రస్తుతమున్న స్థితియే బాగున్నదని అధికారులు నిరుత్సాహంజేయబోదురను భావమున కెడములేను. అధికవ్యయముతో గూడిన సంస్కరణములననే గాని పనిజరుగదనుభావమునను. కార్యకర్తల భావప్రపంచమునకుమేలు చేయుగలదు గాని కార్యప్రతికాలభావప్రపంచముచేయబడదు. మిగిలినకతో ప్రాధేయముగానియుపన్యాసమునువినినవో మిరాపనిలమునగ్రహింపగలగును. ఈయన శ్రీగవర్నరుగారి కృపలన ఆమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రములసంపార మొనర్చుదలంచినవారుననేతమునక నచ్చియుండిరి. ఇచ్చటనుండి బెల్జియము దేశమునకేగెదరు. అచట నొకరి పట్టణముగాదు "దేశమునంతను నిర్మింపవలసియున్నది" అని అయ్యరుగారు నుడివినప్పటికి శ్రీగవర్నరుగారిటుల నడిచిరి. "చెన్న పురిలోనివాళేగాక రాజధానిలో నన్నిభాగములవారును కచ్చియుండుట నాకు చాలనాడవకరముగనన్నది. మొదటరింగ్లాండునుండిపంపబడిన ప్రదర్శనసామగ్రిలు మినకోయిద్దీపమున కనతిమూలమున సాగరమునాల్గై నవి. కొన్ని సంవత్సరములకు పూర్వము నేనుసాట్లండులో చూచినట్టిముఖ్యతలనైకోపారాప్తమునందును బ్రిటిషుదీవులలోను వెక్కుమంది కాన్పాదముకలిగించునట్టియు ప్రదర్శనమునేడిచట జరుగుట గారడీవాడు మామిడిచెట్టు మొలపించు చిత్రము ననుకరించుచున్నది. ఆప్రదర్శనపరికరములు సముద్రముపాలగుట ఆప్రాంతమున సమద్రోహభాగమున కొత్తగా కనపట్టినపు పగడపురాశుట్టల ఏర్పాటునకు కారణభూతులగువారికి నీతితోధికముగను ఆహ్లాదకరముగనుండుట కగునేమోయని నేను తలంచుచున్నాను. మనమందరమును ప్రాధేయముగాక చాలకృతజ్ఞులమై యుండవలయునని అయ్యరుగారు నడిచిరి. పర్యవ్యాసముననుసరించి సముద్రము పాలగుటకు గమనించి కార్యవిఘ్నము గాకుండ శ్రమకును వ్యయమున కొర్చిమరల నావల సంతతినింతయును పంపియూగోప్రదేశవాసులు నితర స్నేహితులుగూడ మన కృతజ్ఞత కెంతయునుపాత్రులగునచెన్న పట్టణముగూడ తోటలపట్టణమైనను మరణసంఖ్య హెచ్చుగా నున్నది. మన విూహపన్యాసములనల గ్రహించదగిన విషయములు వెక్కులుగలవు. ప్రతిపట్టణమునబట్టి ఆపట్టణములోని ప్రజలభావములు ఆతయములు క్రియలు పరిగణింపబడునని మనము ముఖ్యముగ గ్రహింపదగును గ్రీసులోను పట్టణములలోను ఇతరనగరములలోను మధ్యయుగమునందలి ప్రజలలోపములు స్పష్టమగుచున్నవియును అందలి ప్రజలచరాళ స్వభావ పరాయత మున్నగు రుణములను సుగుణములునుగూడ విడితమగుచున్నవి మిగిలిన గ్రహించదగును. వానినిగ్రహించి లోపములనువిడిచి సుగుణములను మనము గ్రహింపదగును. అటులే ఈనగరమునూచి ఇతరులు గ్రహింపదగుదురు అని శ్రీగవర్నరుగారు నడిచిరి. పిమ్మట ప్రాధేయముగాదయ్యరుగారికి వందనములానర్పించి ప్రదర్శనములందరిని చూపబడినవి.

నమకాలికాభిప్రాయములు.

నిరంకుశాభిప్రాయముగాని గవర్నరులు.

పాలకులను పాలితులను సమావేశమై పరస్పర భిప్రాయములను గ్రహించుట. గవర్నరులపర్యటనము యొక్క ప్రయోజనములలో నొకటియగునని, ఈనడుమకారైక్రేలు ప్రభుత్వము జెన్నానకు పోయినపోక యాసందర్భమున మహాజయప్రదముగ నిర్వర్తింపబడినదనుటకు సందేహములేదు. అక్కడనున్న కాలములో శ్రీవాగధికారగర్వమును సమస్తమును పరిత్యజించి సమావేశమైన ప్రజలతోకలసి మెలసి ప్రవర్తించిరట. శ్రీవారు, మాడుసంవత్సరము లధికార కూటములోనున్నరు, తాము నిరంకుశాధికారులుగా మాజులాలకు స్వార్థి మేమిచట నవాంతరముగా చెప్పవచ్చును. క్రియకు పీఠ, మెంటింగు ప్రభుత్వముగాను ఈయరువును మాత్రమే హిందూదేశమునకు వచ్చియున్న గవర్నరులందరితో సభికారాడంబరము లేనివారుగా తోచుచున్నాడు. అని యయ్యత బహుపత్రిక వ్రాయుచున్నది.

యద్ధము - సానికస్వరీపాలనము.

ఈయద్ధము మఱి యొకటిరెండుసంవత్సరములు జరుగునెడల, మన మిప్పు డడిగినను నియ్యబడవచ్చు యధికారాధికములు మనమడుగకయే యియ్యబడవలసి వచ్చును; మనము జైద్యసహాయకులముగాను సాంక్రామికస్వచ్ఛంద భటలుముగాను పనిచేయుట కంగీకరింపబడుదుము. కాని యాకార్యములు కొన్ని నెలలకు పూర్వముగాని యధమపక్ష మిప్పుడుగాని జరుగునెడల నుండే సారస్య మున్నుండుదు. తమ దేశమును సామ్రాజ్యమున సంరక్షించుకొను సందర్భమున గట్టిగా పనిచేయుటకు హిందూదేశప్రజలు కృతనిశ్చయములై యున్నారు. వ్యాయభద్రమును భక్తిపూర్వకము నగు వీరి సంకల్పము, నేడుగాకున్న రేవైనను, సిద్ధింపక తప్పదు. ప్రజాపాలనోద్యోగము లధికముగా కావలయుననిమాత్రమే కాదు, సాంక్రామికవ్యోగములందు కూడ తమకు నిరాపూటమైన ప్రవేశము కావలయునని వారిపుడుక్రొత్తగా మొఱపెట్టుచున్నారు. మహాసభలును ప్రసంగములును గాదు, సామ్రాజ్యముయొక్క యప్రతహతావశ్యకతయే యీమొఱప ప్రోద్బలముగానున్నది. కాబట్టి యీసంకల్పము ఫలింపక తప్పదు. కలుగవచ్చు యావశ్యకతను ముందుగాగ్రహించి, రేపుచేయవలయు కార్యము నేడే చేసి తద్వలయున దానికొక యనుకూలమైన ప్రసాదభావమును గల్పించుట సామాన్య వివేకతత్వము; ఆయావశ్యకత బహిరంగమై నిర్బంధపాతుకగునపు దాసారస్యము కార్యచందంబునెరదు. ఇప్పుటి యుదాసీనభావము పోయి రాజ్యతంత్ర దూర్వప్రియు త్రికాలవేదిత్వమును గల పద్ధతి యనుసరింపబడునంతకంటకు ప్రసాదగుణ పూర్వకమైన కార్యసంఘటన మసంభవము — అని బెంగాలీ పత్రిక వ్రాయుచున్నది.

వాదస్వాతంత్ర్యము.

'కామేడ్' పత్రిక నజాగర (ద్రోక్కుట యం దలి వివేకమును మేము గ్రహింప నేరకున్నారము. ఈజపు టర్కీలకుందలియు, బ్రిటోలీ మొరాకోలకు సంబంధించినట్టియు బ్రిటిష్ రాజ్యపద్ధతి గుఱించి ధీగోవారవాదము గావించి యప్రియుముగా దోచినను, ఆపత్రిక, యధమపక్షము సమానమైన పట్టుదలతో, సంగ్రామ సమయమున సామ్రాజ్యమునకు భక్తిపూర్వకముగ దృఢమైన సాహాయ్యము చేసియున్నది. టర్కీయందలి బ్రిటిష్ రాజ్యపద్ధతిని గుఱించిన తనయభిప్రాయములను సంగ్రహించు సందర్భమున కామేడ్ పత్రిక పారవడినదని మేముహించుచున్నాము, అది పూచీ సామ్యుపోగొట్టుకొనుటకు కారణమైన వ్యాసము. మా మనసునకు ప్రమాద మయముగా తోచుచున్నది. మనము టర్కీతో యద్ధముచేయుచున్నను చేయ కున్నను మహమ్మదీయుల సానుక్రోశమున కత్యంత సన్నిహిత సంబంధముగల విషయములందు వాదస్వాతంత్ర్యము లేకుండునెడల, ఈదేశమందు ప్రభుత్వమువారికిని మహమ్మదీయులకును గల సంబంధ బాంధవ్యము స్థిరమైనదిగాను దృఢమైనదిగాను నుండుట కంతగా నవకాశముండదు. సామ్రాజ్యమున కపాతుకరమైన మహమ్మదీయుల పత్రికలను శిక్షించుటకు తగిన విశేషాధికారులు నొసంగు యద్ధ భర్తకాసనము లెన్నియొకలవు. ఇప్పుడు మనకు కావలయు విషయమంత మాత్రమే. ముద్రాయంత్రకాసనము ఒక్క యుద్దేశముతో కొన్ని ప్రత్యేక పరిస్థితులందు ప్రయోగింపబడు నిమిత్తమున కానింపబడినది. అది యితర ప్రయోజనముల నిమిత్తము. ప్రత్యేకించి సంగ్రామసమయందు వాదస్వాతంత్ర్యమునకు భంగముకలిగించు నిమిత్తము, ప్రయోగింపబడుచున్న పద్ధతి దురదృష్ట నూచకముగా నున్నది. అని బాంబాయి క్రానికల్ పత్రిక వ్రాయుచున్నది.

వీలూరు జనవరి 24 :— ఈపురమున కొద్దిదినముల క్రిందట భాషాసంఘము (లిటరరీ అసోసియేషను) అనుపేరున నొకసంఘ మేర్పరచబడినది. ఈ గ్రామములోని ప్రజలకుపయోగకరమయిన పుస్తకభాండాగారము లేనందున ఒకదానిని స్థాపించి పురజనాభివృద్ధికిగాను పనిచేయుట కీసంఘమేర్పడినది. ఇదివర కీసంఘముతరపున చూడుసభలుజరిగినవి. అందులందుసభలు వీలూరుపురమందెరమున జరిగినవి. ఈసంఘములో వింకను విశేషమంది మెంబర్లుగాజేరలేదు. ఈసంఘమునకు సిగ్గుమయిన నివాసస్థాన మేరియునులేదు. మెంబర్లకు చందా నెల 1. కి రు 0-1.0 మాత్రమే. ఇటువంటి పునాదిపయిన బయలుదేరిన సంఘమునకు ఒకపుస్తక భాండాగార మేర్పరచవల శక్తిరాగలదాయను సంశయము పొడముచున్నది. పురజనుల అభిమాన ప్రోత్సాహాది స్థితిలనుబట్టియు, ఆయాపట్టణముల యొక్క విద్యాభివృద్ధినిబట్టియు, అవసరమునుబట్టియు, అనకాశమునుబట్టియు, ఇటువంటి సంఘముల నేకములు మొట్టమొదట ఎటువంటి హీనదశలో ప్రారంభమయినప్పటికిని క్రమముగా నభివృద్ధిజెంది కొంతకాలమునకు గ్రామములకుపయోగకరమయిన కార్యములు చేయగలుగుచున్నవి. ఆ విధముగానే ఇక్కడి భాషాసంఘము కూడ జనోపకారి కాగూడదా యుతును ఈ పురమున సంగతి సందర్భములను కూలముగ లేవు.

స్థానిక వార్తలు.

27-వ తేదీ బుధవారము.

మృగశా విశాఖము, గిండి సింహవాహముక
సమావేశము పార్శి. 6-15

ప్రాశ్నానర్ గిండిన గారి ప్రదర్శనము, నెనేటు
పూను పార్శి. 7-80

ప్రాశ్నానర్ గిండిన గారి ప్రసంగము, ఇంటినిరింగు కాలేజి
సా. 4-0

దక్షిణ హిందూదేశ బ్రహ్మసమాజము, కుటుం
బోపాసన, ముత్యాల పేట సా. 6-0

28-న తేదీ గురువారము.

ప్రాశ్నానర్ గిండిన గారి ప్రదర్శనము, నెనేటు
పూను పార్శి. 7-80

ప్రాశ్నానర్ గిండిన గారి ప్రసంగము, ఇంటినిరింగు కాలేజి
సా. 4-0

దక్షిణ హిందూదేశ బ్రహ్మసమాజము, ఉపా
సనము, నెం 85 రు, జోన్స్ వీధి సా. 6-0

ఇక్కడ ఇకవరకే పురమందిరము ఒకటి, క్లబ్బు ఒకటి, డివిజను అసోసియేషను ఒకటి, ఈమాడు సంఘములు పని చేయుచున్నవి. గ్రామములోని విద్యారంతులలో ననేకమంది యేలూరు క్లబ్బులో మెంబర్లుగానున్నారు. డివిజను అసోసియేషనులో చుట్టుపట్ల గ్రామాదులవార నేతులుగూడ మెంబర్లుగా నున్నారు. విశేషద్రవ్యము వ్యయపరచి జమిందార్లు వర్తకులు భూస్వాములు న్యాయవాదులు ఉద్యోగిగూలు వీరి సహాయముచే నొక దివ్యమందిరము చక్కని స్థలములో కట్టబడినది. ఈ పురమందిరమున కింకను కొంత ఆస్తి ఉన్నది. నిలువ సామ్య ఏర్పడలేదు. సోమంచి భీమకంఠరంగారీచే నొసగబడిన కొద్ది పుస్తకభాండాగారముమాత్రమున్నది దాను శ్రీరాములగారి పుత్రులు వారి తండ్రిపేరునకొన్ని పుస్తకములు పురమందిరమున కిచ్చినవని వాగ్దానము చేసియున్నారు. క్లబ్బుకుగాని డివిజను అసోసియేషనుకుగాని ప్రంథుల మేమియులేదు. ఈమాడు సంఘములున్న ఇట్టి నితిలో నుండగా నూతనముగా నొక సంఘమును స్థాపించి దాని మూలమున నొక పుస్తకభాండాగార మేర్పరుపవలెనన బహుకష్టసాధ్యము. భూమిసంఘమును నెలకొల్పినవారు వైస చెప్పబడిన మాడు సంఘములలో నేడైన నొకదాని ఆభివృద్ధికై పాటుబడి ఆధ్వానికి పుస్తక భాండాగారముకంటె యేర్పరచిన వారి ఉద్దేశము కొనసాగవచ్చును. వారి కష్టము సాఫల్యము కాకలదు. కొంతకాలము గడచిన తరువాత భూమి సంఘమును పురమందిరముతో గాని తక్కిన రెండు సంఘములలో నొకదానితోగాని సమ్మేళనము చేయవలెనను ఉద్దేశము భూమి సంఘమువారికి ఉండినప్పటికిని, ప్రత్యేకించి భూమి సంఘమునే ఉద్ధరించుటకు ప్రస్తుత నితిలో లేగిన ద్రవ్యసహాయము రానేరదు. అట్టి సంఘములు నీటి బుడగలవలె బయలుదేరి త్వంతోనే నశించునను భయ సందేహములు ప్రతివానికిని కలుగుటకు ప్రపంచానుభవమే కారణము. వెద్దమున విద్యారంతులును అయిన వారు కొందరి భూమి సంఘ పక్షమున భ్రమతో పని చేయుచుండుటచే నేర్పరించడనక వ్రాసిరి.

ఈ సందర్భమున మరియొక విషయమును గురించి వ్రాయవలసియున్నది. భూమి సంఘము పక్షమున రెండు సభలు ఏలూరు పుర మందిరమున జరిగినవని వైసి వ్రాసియుండిరి. ఈ సభలకు రాకుండ కొందరు క్లబ్బు మెంబర్లు ఉపన్యాసముల కంటె శ్రీదా గోవిందములందె ఎక్కడు ఆసక్తికనుపర్చినదియు పురమందిరము క్లబ్బు మెంబర్లతోగాని ఇతర పురజనుల కెవరికిని వినియోగపడుచుండుట లేదనియును ఈ పురమున ప్రకటించబడు మీతలాకి పక్షికయందు "ఒకనిదాగ్ధి" వ్రాసియున్నాడు. ఈ పురమున విద్యారంతులుగొ కొందరు "నోపకారక" విషయములందు తమ శ్రద్ధ వహించి పనిచేయుచుండుట లేదను సంగతి కొంతవరకు నిజమే కానవచ్చునగాని ఆందుకు వారికిగల శ్రీదాసక్తిమే కారణమగుటకు వీలులేదు. మరియొక కానొక సభకు నెట్కుమంది సభితులు రావలెనన సభలో చచ్చించబడు విషయములను బట్టియు ఉపన్యాసములను బట్టియు జనులు వచ్చుచుండునను సంగతి సర్వజన విదితము. పురమందిరము క్లబ్బు మెంబర్లకు మాత్రమే ఉపయోగపడుచున్నదని "ఒక విద్యాధి" వ్రాసిన సంగతి నిజముకాదని చెప్పినచాలును. అట్టి పొరపాటు వ్రాతలవలన పురమందిరమున నితరుల కీర్ష్య జనింపవచ్చున గనుక నేనీ పత్రికా ముఖులకు దానిని గురించి వ్రాయవలసిన అవసరము కలిగినది

కాలమానస్థితి:— సన్న సభికోష్ఠస్థితి 84-6 మాత్రము. ఆధమాష్ఠిస్థితి 71-3 మాత్రము.

మధురయూనియన్, మదరాసు:— మదరాసు నందలి మధురజిల్లావారి సాంఘిక సమావేశము ఫిబ్రవరి నెలలో జరుగును.

దీపముల వేళ:— నేటి సాయంకాలము 6-35 గంటలకు, రేపు 6-36 గంటలకును ఎల్లండి 6-37 గంటలకును, దీపములు వెలిగింపవలయును.

బారాపక్ష:— ఈపండుగు నిమిత్తము ఇదిగఱకు ప్రకటించిన ప్రకారము 28 వ తేదీ సురువారమునాడు గాక, 29 వ తేదీ శుక్రవారమునాడు పబ్లిక్ టాకీసులకు నెలవిద్యుత్త శును.

ప్రాశ్నానర్ వి.లక్ష్మీనారాయణ:— మొన్న నిక్టో రియా పబ్లిక్ హాలులో వీరునిపుణ్యముగా గావించిన వ్యాయామ విరోధములు ప్రేక్షకరంజకముగా నుండెను. కట్టకడపట వీరి సామర్థ్యమును గూర్చి వి. ఆర్. శ్రీకాంతినాథన్ గారు ప్రసంగించిరి.

బంగారు పతకము:— హాదెన్ అండు కంపెనీ ప్రావీణ్యులకు బాలకృష్ణ నెట్టిగారికి తిరువాన్కూరు:— హా రాజుగారు తమకు నెట్టిగారునప్లయచేసిన యుపాహారాలములకు సంకేతించి యొక బంగారు పతకమును. బహుమానముగా నొసంగిరి.

మొసూరుసాంఘిక సమావేశము:— వచ్చేది యాదివారము సాయంకాలము 4 గంటలకు పచ్చయప్ప కళాశాలలో ఈసమావేశము జరుగును. దివాను జమామార్ పార్థసారథి యయ్యంగారు గ్రామసాధిపత్యము వహింతురు.

మదరాసు బోటుకలబ్బ:— డెల్టాయ్ నివ్యాతి ఫండునకు లోడ్డును నిమిత్త మిక్లబ్బునారు 30 వ తేదీ శనివారమునాడు జలశ్రీదావిరోధముగావించురు. బ్యాండువాద్యము జరుగును. సంగీత విరోధములైన తరువాత నలకరింపబడి వారు లులీరిన పడవలు ప్రదర్శింపబడును. ఎక్కువ వాగుగా నలంకరింపబడిన పడవకు బహుమాన మొసంగబడును. ఆపడవను నిర్ణయించుటలో ప్రతిప్రేక్షకునకును వోటుండును(వరణము).

కీర్తిశేషులైన యౌబారు నాయుడుగారు:— సామ్రాజ్యపేట సబ్ పోస్టుమేజరు ఎం.చారు నాయుడుగారు 1½ నెలగా హృదయరోగముతో బాధపడుచుండి, కడచినశనివారము గాత్రీ 10-40 గంటలకు ఆశీనులో పరమపదము గాంచిరి. మోక్షమునది హిందూ యూనియన్ కమిటీ పాత కాలకు వీరు శారవకాగ్యధర్మము కలెస్సాండెంటుగాను నుండి ముఖమానముతో పనిచేయుచుండిరి.

చెన్నపురి యన్న దాససమాజము:— కడచిన పక్షములో కంఠల రామస్వామి నెట్టిగారు 100 మందికి 1 ఏ. సుబ్రహ్మణ్యము నెట్టిగారు, సామియెయ రామయ్య నెట్టిగారు, మధుర నవనీతమ్మగారు, ఎస్. సౌందరవల్లి ఆమ్మాగారు:— వీరికొక్కొక్క 50 మందికి; సికిందరాబాదు వాస్తవ్యులు 12. శేషశాయి మొదలియారుగారు 25 మందికిని పేదలకు భోజనములు నెట్టించిరి. వీరుగాక, విజయనగరము గోపాలపురం ఎట్టుప్రావీటరు రావులహమాద్ శ్రీరాజా వి. వి. గోపాలరాజుగారును, కింగ్ ఆండు కంపెనీకి సంబంధించిన కలకల రామానుజము నెట్టిగారు, రాజా నాగయ్య నెట్టిగారు 100 మందిపేదలకు వస్త్రధానముకూడ చేసిరి.

విజయనగర మహారాజా కాలేజి:— ప్రస్తుతము మదరాసునందు కాపురమున్న యాకాలేజియొక్క పూర్వవిద్యార్థులు కడచి శనివారమునాడు ఆస్తికోద్యమ సంఘభవనమున సమావేశమై సభగానించి కళాశాలాన్ని వర్ధిల్లవలెననును గావించిరి రాజధాని కళాశాలకు సంబంధించి. సాంబమూర్తిగారు గ్రామసాధిపత్యము వహించిరి. చెన్నపురి విశ్వవిద్యాలయమునకు సంబంధించిన ప్రాశ్నానర్. వి. శేషగిరిరావుగారు విజయనగర కళాశాల సాకీర్వదియచును, జి. సత్యనారాయణగారు పద్మావతిడి కళాశాల సాకీర్వదియచును ప్రసంగించిరి వారి విజయనగరమున నీయున్న మునుపటిపు సభియొక్క యగ్రాసాధిపతిగాడిరి. విజయనగర సంస్థాసాధిపతులకును అధినాథ వాస్తవంతులకును, చెన్నపుణ్యమున విజయనగర విద్యార్థి సంఘమును స్థాపించుటకును తీర్మానింపబడెను. ఆగ్రాసాధిపతిగారు విజయనగర కళాశాల ప్రధానోపాధ్యాయులకు ప్రశంసించి వారి నాదర్శకులను గ్రహింపవలయునని కోర్కె వక్కాణించిరి.

వృత్తాంతములు.

సర్ పాలెంకైక్ చిరోల్ గారు:— వీరవారము మెయిలు స్టేషనులో బొందూదేశము చేరగడ.

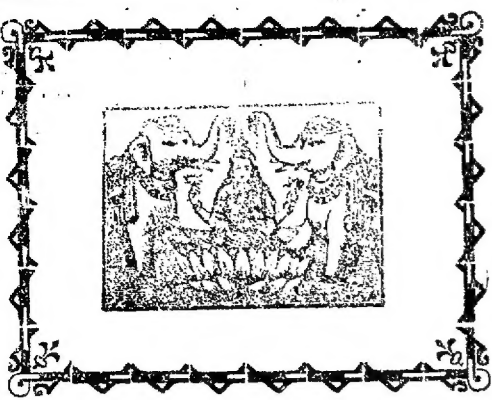
మధురములులు:— ఈమిల్లులు సగుమట్టుకు మూసి వేరుబగునని తెలియవచ్చుచున్నది. ఇందువలన 2,500 మంది పనిలో నుండి తీసివేయబడుదురు. ఇప్పుడు చేతిలోనున్న పని నుగియువరకును తక్కినభాగము పనిచేయుచుండును. మూడు మాసములైన తరువాత నికను పనిముగియకుండు నెడల పని వారిద్ర నీతులు తగ్గింపబడును. ఈవిషయమై మిల్లుల మేనేజరు గాన్ క్లావ్ గారు మిక్కిలి పరితపించుచున్నారు. మిల్లు లొకసారి మూసివేయబడునెడల, పనినిపునరుజ్జీవింపఁ జేయుట మిగులకష్టము.

వార్తాపత్రికలు:— యునైటెడ్ స్టేట్సులో 2,472 దినపత్రికలును, 16,269 వారపత్రికలును గలవు. మాస పత్రికలతోను తదితర పత్రికలతోను ఆక్కడి వార్తాపత్రికలమొత్తము 22,806 అగును. ఈపత్రికల కన్నిటికినికలసి 53,000,000 ప్రతులువ్యాప్తియవచ్చువి; దేశము నందలి ప్రతిటటుంబమునకు నొక్కొక దినపత్రికయు వారపత్రికయు మాసపత్రికయు పంపుటకు చాలినన్నిగలవు ప్రతి 4,100 మంది యమెకను ప్రజలకు నొకపత్రిక చొప్పున నున్నది. గ్రేటు బ్రిటనులో ప్రతి 4,700 మందికి నొకపత్రిక గలదు; ప్రాన్సులో ప్రతి 5,900 మందికి నొకటికలదు; జర్మనీలో ప్రతి 7,800 మందికి నొక పత్రికకలదు.

బంగారుదీపములు:— బంగారమునకునువర్ణమును ప్రయాణమునకు సిద్ధముగా నున్నప్పుడును, మార్కాప్రయమునకు కొక గంట తరువాతకేగిగాని మార్కోదయమున కొక గంటముందుగాని రాత్రు లెప్పుడైనను సరే, వెద్దాపురము తాలూకాబోర్డునకు సంబంధించిన వెద్దాపురము జగపతిగరము జగ్గంపేట యేలేశ్వరము లిక్కవోలు నుండపేట యూనియనులలో బంగ్లా కావశ్యకత ననుసరించి, దీపమును నెట్టవలయును. ఈ నిబంధన నతిక్రమించువారు నేరము నిరూపింపబడిన మీదట 10 లను మించని జూబ్బానాకు పాత్రులగుదురు:— వెద్దాపురము తాలూకాబోర్డునకు ప్రతిపాదించిన యానిబంధనకు, గోదావరి జిల్లాబోర్డునకు సిఫారసు చేయఁగా, ప్రభుత్వమువారి రంగీకరించిరి.

పాతకాలా మచ్చిలి:— గుంటూరు జిల్లా రాపట్ల తాలూకాలో చేరిన గుడిపూడి అగ్రహారంలో ఒకబోర్డు ఎలి మెంటరీ పాతకాల గలదు. అది ప్రభుత్వములో మంచినీటిలో నున్నదిగాని గత 2 సంవత్సరములనుండి క్రమక్రమముగా కృష్ణ జక్ష చంద్రనిబోలే శీలించుచున్నది. దీనికి కారణము ఉపాధ్యాయుల ఆశ్రద్ధ, గ్రామముల భగవద్భక్తియునే అందుచే గ్రామములకు భగవద్భక్తి అవసరమని నా అప్రాయము గారు గాని వారికిలలనకూడ విద్యుశక్తుకొను కాలములో భజననైరాలయందే నియోగించుట కూడదని నా ఆభిప్రాయము. ఇక ఉపాధ్యాయులన్న నో సమర్థుడైనను పూర్వము వలె తగుక్రద్ధ వహింపవైరి. అయినను గ్రామములు తగినంత ప్రోత్సాహపరచుచో ఉపాధ్యాయులకు శ్రద్ధతిగ్గుటవ్యాభావికమే. ఎకకెల్ల వైసనేమి? మొత్తముమీద మార్గలో ఇప్పుడు అత్యంత హింసకలూ ఉండుట ఎల్లవర విదితమే. కాన గ్రామములును, ఉపాధ్యాయులును ఒకరినొకరు ప్రోత్సహింపవలెనని గ్రామములో విద్యాభివృద్ధి చేసికొని తత్ఫలమును పొందుదురని నమ్ముచు ప్రార్థించుచున్నాను. అని యొక విద్యాభిమాని వ్రాయుచున్నాడు.

నోటిసు
గుంటూరు అడిమిలో పెంపొరకీ సబుకోర్టు ఫయలు అసలు 1914 సం॥ నె51 రు లో తెనాలి శ్రీరాజరాజేశ్వరి స్వామిని 1915 సం॥ ఫిబ్రవరినెల 10 తేదీన సదరు సబుకోర్టువారి యుత్తర్యుప్రకారం సదరు కోర్టువద్దనే వేలంవేయబడును. పాలపెట్టు వారు సదరు వేలంవర్తులను గురించి ఈడిగవ సంతకముచేసిన వానికి వ్రాసి కనుకొనవచ్చును.
18-1-15 } ఆర్. యచ్. సుబ్రహ్మణ్యఅయర్ రిసేనరు
డిప్టీకు నాయకము, గుంటూరు.

ఆంధ్ర పత్రిక

1915 వ సం॥ జనవరి నెల 26 వ తేది

మంగళవారము.

కీర్తిశేషులైన మహామహి

పాధ్యాయ వేంకటరత్న కవి.

మహాపురుషులు ధీరులు. ధీరులభావములు ధారములు; సంకల్పములు విశాలములు; బోధలు హృద్యములు; వర్తనలు గంభీరములు. మానవులకు సకలావస్థలయందును ధీరులుగ నుండుట కవకాశములు గలవు. రణరంగమునందు దేశసంరక్షణమునకై ప్రాణముల నర్పించెడి యోధులు ధీరులు. దేశహితార్థమై విద్యావివేకములను వినియోగపఱచెడి ధీమంతులు ధీరులు. మానవజాతియమునకై భావాన్వితమును నిర్మించెడి కవిగ్రంథులు ధీరులు. ప్రజావభోధమునకై ఉదారాశయములను బ్రకటించెడి మహావక్త్రులు ధీరులు. పరహితార్థమునకై స్వార్థమును విడనాడెడి త్యాగశీలురు ధీరులు. జ్ఞానహీనులైన యారణ్యకులును, జ్ఞానసంపన్నులైన నాగరకులును ధీరుల గుణగ్రహణమునంజేసి తరించుచున్నారు. సామాన్యులకు పండుగలన్నియును ధీరారాధనముతో నారంభమైనవి. శ్రీ కృష్ణ జయంతి, శ్రీరామజయంతి, విజయదశమి మొదలగు పండుగలు ధీరగుణ సంకీర్తనమును జేయుటకయి నెలకొలుపబడినవి. మహాపురుషులవలె సమకాల భావాతీతులైన మహానియులు సమతము దేశాభ్యుదయమునకు దోడ్పడుచు సంస్కరణ యోగ్యులగుచున్నారు. కీర్తిశేషులైన మహామహిపాధ్యాయ కొక్కొండ వేంకటరత్నకవి ఆంధ్రదేశాభ్యుదయమునకై తమ విద్యాసంపదలను వినియోగించిన మహానియులలో నొకరుగ బరిగణించబడువలసి యుండును. ఇప్పటికి నలువదేండ్లకు బూర్వము నందున్న సంస్కృతిని భాషాస్థితిని గమనించినపుడు గాని వేంకటరత్నకవి వీరేశలింగకవి గార్లవంటి మహానియులు దేశహితార్థమై చేసినమేలును పడిన పాటరు నూహించుట సాధ్యముగాదు. ఆ కాలము నందు వారాప్రశ్నలు లేవు భాషాభిమానము పూజ్యము. పాండిత్యము లుత్తము. గ్రంథరచనాభిరుచి నూతనము. ఆ విషయమైన భాషావస్థ యందు వేంకటరత్నకవి తన విద్యాసంపదలను నాంధ్రభాషాభ్యుదయమునకై వినియోగించి యాంధ్ర ప్రపంచముమొక్క శాసనాదరణములకు బాత్రులను గడించెను. ఆంధ్రభాషా సంబంధినియును బ్రతీకను స్థాపించి భాషను బోషించెను. గ్రంథములను రచించి భాషాయోగ్య నలంకరించెను. అనంత శంభైవ వాక్యాధుని రసంబుచే శ్రోతల వీరులకు విందును గొలిపెను. ఆపత్రికాప్రచారకుడు, ఆ గ్రంథకర్త, ఆపండితుడు, ఆ కవివర్ణుడు, ఆ మహావిక్త, ఆభాషాభిమాని, ఆధీరుడు ఆంధ్రప్రపంచము మొక్క సంస్కరణమునకు నిస్సంశయముగ నున్నాడు. వేంకటరత్నకవి సంస్కరణచిహ్నమును స్థాపించుటకై ఆంధ్రభాషాభివర్ధన ప్రాజాపత్యము క్రింద

రాష్ట్రీయకళాశాలాభవనమునందు సోమవారము సాయంత్ర యొకసభగూడినది. చెన్నాప్రగడ భాను మూర్తిపంతులుగా రగ్రాససాధిపత్యమును నహించిరి. అగ్రాససాధిపత్యమును వావిలకొలను సుబ్బారావుపంతులు, మల్లాది సూర్యవాగాయణశాస్త్రి, పురాణం నాగభూషణం పంతులు, గా. హరిసర్వోత్తమరావు, వింజమూరి రంగారావులుగార్లు మొదలగువా మహాపురుషారాధనమును గురించియును వేంకట రత్నకవి గుణగణాంబులను వర్ణించుచును భావగన్భితంబులైన ప్రసంగములనుజేసిరి. సభాసదులు కవికుటుంబమునకు సానుభూతిని దెలుపవలయుననియును, తగినస్మరణచిహ్నమును నెలకొలుపుట యావశ్యకమనియును, కవిగ్రంథములను ప్రచురించుట స్మరణచిహ్నములలో నుత్తమమైన స్మరణచిహ్నమనియును నేకగ్రీవముగ నంగీకరించిరి. మాటలలో స్మరణచిహ్న స్థాపనాదిభావములు స్థాపితములైనవి. కాని క్రియ జరుగవలసియున్నది. స్మరణచిహ్నములుగాని గ్రంథప్రచురణములుగాని ద్రవ్యసహాయము నపేక్షించును. హైందవులు ముఖ్యముగ దాక్షిణాత్యులు వాక్యారులుగాని కార్మదక్షులుగాని ప్రసిద్ధి కెక్కిరి. ఆంధ్రు లింతవర కెన్నియొ ప్రతిష్ఠాపనల నారంభించిరి. ఒకదానినైనను తుదముట్టించినటులు తోచదు. ఏ యుద్యమమును ద్రవ్యములేనిచో తుదముట్టనేరదు. వేంకటరత్నకవి శిష్యవర్గములో నున్నతపదవులు దుండెడి మహాజను లనేకులుగలరు. ఆమహానియుడు నాటినభాషాభిమాన బీజమువలన నాంధ్రప్రపంచమంతయును నూతనవికాసముతో నభివృద్ధిని జెందుచున్నది. మహామహాపాధ్యాయ వేంకటరత్నకవి స్మరణచిహ్నమును స్థాపించుటకును, నిస్సహాయస్థితియందున్నవారి కుటుంబమును నాదరించుటకును, నాంధ్రమహాజను లాదరుచు నుదారచిత్తముతో ధనసహాయమునుజేసి తమ కర్తవ్యమును నిర్వహించుటకు ప్రార్థితులు. ఈ కార్యవిర్వహణమునకై స్థాపితమైన నిధిమొక్క వివరము వేరొకచోటను ప్రకటితమైనది. ఆంధ్రమహాజనులు గమనించెదరుగాత!

యుద్ధమువలన ఆంగ్లభూమిలోని విశ్వవిద్యాలయములు బీడుపడినవి. కేంబ్రిడ్జి విశ్వవిద్యాలయములో 230 గురు విద్యార్థులు తగ్గినారు. అందులో మెట్రోకు కళాశాల రాబోవు అర్ధసంవత్సరమున 230 గురు విద్యార్థులుండ గలచోట 50 గురుదురని లెక్క వేసికొనుచున్నది. ఆక్సుఫర్డ్ విశ్వవిద్యాలయమునకు జేరిన మగ్గలీను కళాశాలలో 150 మంది యుండుచోట 25 గురు నిలుతురుట. ఈవిధముగా ఇంగ్లండునందలి విశ్వవిద్యాలయములలో విద్యార్థులు తగ్గిపోవుట కన్నియుచున్నది. ఎచ్చట జూచినను విద్యార్థులు ఈకాలపు శరశరాసములు ధోయించి యుద్ధపు దుస్తులనుదొడిగి రణరంగమున నిలుచుటకు నాయత్తులగుచున్నారు. ఇదివరకు యుద్ధశిక్షణ పుష్టి ఈవిశ్వవిద్యాలయములలో నెక్కి యుండలేదు. అందలి అధికారులుమాత్రము నాలాటిరులుగానుండు చుండిరి. ఇప్పటి సంరంభమును చూడగా విశ్వవిద్యాలయములు బీడుపడుచున్నవను దుఃఖముగలుగక స్వాతంత్ర్యాభిలాషి యగు నాంగ్లయువకుండు, ఆస్వాతంత్ర్యసంరక్షణమునకు నై ప్రాణములనైన నర్పించిపోరాడనిలచియున్నాడను నుత్సాహానందములు అంకురించుచున్నవి. ఈత్యాగబుద్ధికదా సర్వవిద్యల పరమాదర్శము.

ఐ. సి. ఎస్ పరీక్షలలో కృతార్థులయినట్లు లింగకను తెలియకమునుపే! అందులో నైదుగురకు నైకోద్యోగములనిచ్చి పేసిరనియు, తరువాత హైదరాబాద్ అదేవిధముగా నిచ్చి యుండురనియు, ముందు

నకు ఐ. సి. ఎస్ లకెల్లు విద్యార్థులను చేర్చుటో తెలియరాకున్నదనియు ఇండియామును పత్రిక వ్రాయుచున్నది. రాబోవు పరీక్షయందునా యను శంక కలుగుచున్నదట. ఇండియా దేశము రాణి గారి ప్రభుత్వముక్రిందికి నచ్చిననాటినుండి ఐ. సి. ఎస్ నకు విద్యార్థుల సంఖ్య కొరవడలేదట! ఇట్టికు సర్వసుకషిషనువారి రిపోర్టు ఆకొరతను నివారించుటకు మార్గ మేర్పరచినను గానని ప్రైవేట్ కి యభిప్రాయపడుచున్నది. ఈయభిప్రాయపు ఆశ్రయమును విశదీకరించక ఆపత్రిక వదలిపెట్టినను మనము ఊహించవచ్చునే! హైందవులకే ఐ. సి. ఎస్ ల పదవుల నెక్కువగా నిచ్చి ఇప్పుడు రానుండు కొరతను దీర్చనలయుననుట సూచితమగుచున్నది. హైందవ విద్యావంతుడు ఏకారణము లేచేతనైన నేను నైకోద్యోగములకు వినియోగపడనప్పుడు ఆతనిదేశములోని సివిలు ఉన్నతోద్యోగములకు పనికిరావచ్చుననుట సహజమేగదా. అందులో ఆంగ్లము దొరకనప్పు డిప్పుడైనను ఆహక్కు విరివిగా దొరకునో యేమో ముందుగదా తెలియవలసియున్నది.

సర్ ఆలి ఇమాముగారు ఇప్పుడు మన రాజప్రతినిధి కార్యనిర్వాహక సంఘములో సభ్యులుగా నుండువారు. ఇప్పటి పదవియొక్క కాలము ముగిసిన పిదప బీహారు హైకోర్టుకు ముఖ్య న్యాయవాదిగా పోదురను వాడుక యుండినది. ఇప్పుడా వాడుక మారినదట. హైదరాబాదులో నొక యున్నతోద్యోగమునకు పోనున్నారని తెలియవచ్చుచున్నదట. ఆలి ఇమామంతటివారికి హైదరాబాదు సంస్థానమున నియ్యగలపదవి దివానుపదవి డక్కమరియొకటి కానరాదు. ఇదివరకు నుండిన దివాను గారు నవాబు సర్. సాలారుజంగుగా రిటీవల ఆరు మాసముల సెలవు నందియుండుట నూ చదువగులెగురుదు. వారిస్థానమునకు ఆలి ఇమాముగారు వచ్చుట సూచితమగునని వారుపూర్తిగా సెలవుతీసికొనవలసినదేనా యను సంశయ ముంకురించుచున్నది. ఆలి ఇమాముగారు సమస్తమును అర్హులును ననుటకు సందేహములేదు. కాని నవాబు సర్ సాలారు జంగుగారు పదవి వదలికొనవలసివచ్చినయెడల కొందరకు కొంత చింత కలుగక మానదుగదా. భవిష్యత్తు ఏమివార తెచ్చునో? అయిన ఆలి ఇమాముగారు దివానులయిన; ఊచన సంస్థానము బాగుపడుననుటమాత్రము నమ్మదగియున్నదేమో.

జపానులో యుద్ధమువలన ఆదాయము తగ్గలదని యెంచి ప్రభుత్వమువారు సాధారణ వ్యయములను తగ్గించుటకు తీర్మానించుచున్నారు. అచ్చట తగ్గయండు మొత్తము 12,15,00,000 రూపాయలకు సరిపోవుచున్నది. మనదేశమునను ఆదాయము తగ్గవచ్చుననియు ఆ కొరతను పూర్తి చేయుటకు క్రొత్తపన్నులు విధింపవలసి యుండుననియు కొన్ని ప్రాంతములలో వాసుకలదు క్రొత్తపన్నులు విధించుటకంటె ఇప్పటి వ్యయమును సర్దుకొనుటకు వీలుకలుగజేసికొని యుల్లుచేయుట న్యాయమగునని లీడరుప్రతికయిచ్చు సలహా సహజమనుటకు సందేహము లేదు.

విజ్ఞాపన.

వేంకట రత్నకవి స్మరణ చిహ్నమునకుగాను సహాయము పంప దలచుకొనినవారు కార్యదర్శులలో నొక్కరుగా కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు గారికి ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయమునకు బంపవచ్చును.

బరోపా మహాసంగ్రహము.

ఇంగ్లాండు.

కొకాయుధము.

జర్మనులకును, ఆంగ్లేయులకును జరుగుట.

జర్మనీవారికూసరు మునిగిపోవుట.

లండను జనవరి 24:- ఆదివారము ఉత్తరసముద్రములో జర్మనీవారికిని, ఆంగ్లేయులకును జరిగిన నౌకాయుధముగురించి నౌకాధికారుల మధ్య తేలియజేయుచున్నాడు:- ఆంగ్లేయ నౌకలలో నొకదానికైనను నష్టముకలుగలేదు నావికులకు కూడ కొద్దిసప్తముమాత్రము కలిగినది. అయిన అనుక్రూపరు ప్రధానపాత్రను వైకొని వ్యవహారమును నడిపినది. దీనిమీద పదునొకండుమందికి దెబ్బలుతగిలినవి. ఎవరు చనిపోలేదు.

బుచ్చమిడినావికులు.

బుచ్చమిడి 885మంది నావికులున్నారని వీరిలో 128 మంది రక్షింపబడిరి. ఇంతకంటెను చాలమంది రక్షింపబడి యుండవచ్చును.

డిప్రెయిరులు, తేలికక్రూపరులు

కొంతయుధము జరిగినప్పటికిని, డిప్రెయిరులమీదను, తేలిక క్రూపరులమీదను నున్న ఆధికారులనుండి సంగతు లేమియు తెలియలేదు.

క్రీసులాండులో యుధముజరుగుట.

అంతెన్నామ జనవరి 25:- ఒక తంలివార్తలను నిట్లు తెలియుచున్నది:- ఇన్న యుధమును, ఫ్రీసులాండుదీవిలోని, ప్రాంతర్ముద్ద ఫిరంగులద్వారా వినవచ్చినది. ఆమెలాండు, పీర్స్మిరీకూజుదీవులకు, ఉత్తరభాగమున జర్మను నౌకాధికారులకును, ఆంగ్లేయ నౌకాధికారులకును, యుధముజరిగిట్లు తెలియుచున్నది.

స్టీమరు మునిగిపోవుట

లండను జనవరి 24:- విల్సను అను ఇంగ్లీషు కంపెనీ వారి "హెన్రీ" అను స్టీమరు డోనెగర్ తీరమున తుపాను వలన మునిగిపోయినది. ఇద్దరు కళాశులు ఒడ్డుకేరి 18 మంది ఎక్కిపోయిన న బోటు ఒకటి ఆ గ పడుట లేదు

అగ్నిత్రయైవతయుధములు.

లండను జనవరి 2:- యుధములో ప్రయోగింప బడు చున్న ఆయుధములను గురించి వర్ణించుచు, నొక యుద్ధాంగి యిట్లు తెలియజేయుచున్నాడు:- మేము అగ్నిత్రయైవ త్రయైవ లును యుధయోగించుచున్నాము. దీనినుండి పరమైన గుండలలను చుట్టుపట్టభూమియంతయు, ప్రకాశ వంతమగును. ఒకక్రొత్త రకపుబాణు కూడయున్నది. దీనివలన యిటీవల ముప్పదిమంది జర్మనులు చనిపోయిరి. జర్మనులు భూమిమీద టార్పిడ్లను ప్రయోగించుచున్నారని ఇదిభూమి పెల్లగించుకొని పోవునట.

ప్రాన్సు.

ఫ్రెంచిసేనలు ముందుకు పోవుచుండుట.

జర్మనులు నిరోధించలేకపోవుట.

లాహోరు జనవరి 25:- సివిలు అండు మిలిటరీ నెట్లె పత్రిక క్రింది తంలివార్తవచ్చినది:- బెర్లి. ఆ బెర్లియెద్ద ముందుకు పోవుచున్న పరాసు సైనికులను జర్మనులు నిరోధించ లేకపోవుచున్నారు. దీనిని జటిమాడగా, రిమ్మ పట్టణమునకు వెలుపలనున్న జర్మనుల ఆక్రమించుకొనిన ప్రదేశమును చుట్ట వేసి, పరాసువారు రిమ్మ నురక్షించుటకు చేయు ప్రయత్నము సాగుచున్నదనియు తెలుచున్నది. నెయింటు మిపాలులో నున్న జర్మనుల ముఖ్యస్థానమునకు అపాయకముగ నున్నదని యిదివరకు తెలియజేసిన వ్యూహమునకు నిరోధము కలిగినట్లు బోయిసు - లా - వ్రెట్టి, ఎప్రిమాంటు అడవులనుండివచ్చిన గుంకల వలన తెలియుచున్నది. హర్టుమున వీలెంతోవెయ్యెద్ద యుధము జరుగుచున్నట్లు తెలియుచున్నది. ఇది భానాతు స మీపముననే యున్నది. ఇక్కడ భూమి సరిగలేకపోవుటచే, కొద్దిపాటి కాల్యలను మాత్రమే, ముందుకుపోవుటకు వీలుగ నుండును. కొండలమీద పనికెవచ్చు ఫిరంగులు మాత్రమే యు పయోగించ వలెను. అలాటి కిక్కుచుట్టునున్న జర్మనులు వర దలవలన పాధపడుచున్నారు. పరాసు సేనలు ఉన్నత సాసము లలో నున్నవి.

ఫ్రెంచిప్రకటన

లండను జనవరి 25:- ప్యారిస్లో నేటిసాయంత్రము దొరతనమువారు ఇట్లు ప్రకటించిరి:- జెరెన్సేకు ఉత్తర ముగానున్న ప్రదేశముమీద జర్మనీవారు విపరీతముగ ఫిరంగు లను కాల్చిరి.

ఛాటా, హెర్మిటాగులవద్ద ఫిరంగులయుధము జరిగినది. కాల్పులముల యుధము జరుగలేదు.

అరానుమీద ఫిరంగులుకాల్చినారు. అరానుకు ఉత్త రమున ఫిరంగులయుధము జరిగినది.

అల్బర్డుపరగజాలోని లావైసెలీమీద శత్రువులు విప రీతముగ ఫిరంగులనుకాల్చిరి. మనవారు శత్రువులకన్న తీవ్రముగ కాల్చినందున వారు ఆపజేసిరి.

కెరైవైపున ఫిరంగులయుధము జరిగినది.

ఆగ్నోనిలోనున్న ఫోర్ పారిస్ ప్రాంతముల యుధము పూర్తియైనది.

55 గజముల పొడవున నున్న ఒక కందకము శత్రువుల పెద్దబాంబులవలన ధ్వంసమైంది. ఇదితప్పు మనసేన తమ చేతిలో నున్న తక్కిన స్థానములనుండి దక్కించుకొనినది.

అల్ కానులో యుధములు, హర్టుమున్ను, వైల్ కోపు జిల్లాలలో నేడు యుధము జరుగుచునే యున్నది. మనసేనలు శత్రువులకందకములను సమీపించినవి. యుధమునుగురించిన విశే షము లేవియు తెలియలేదు.

లండను జనవరి 25:- ఫ్రెంచివారు తరువాత ఈక్రింది విషయములను ప్రకటించిరి:- సెంటుబార్బెస్ తూర్పున మన సేన కొంచెము ముందుకు వెళ్లినది. ఇతరచోట్ల ఫిరంగులయుధ ము జరిగినది. సీన్ మొదలుకొని ఆయజ్ వరకు మధ్యమధ్య ఆగుచు తుపాకులయుధము జరిగినది. బెర్లిఅల్వెక్ వద్ద మనము లాగికొనిన కందకములను తిరిగి లాగికొనవలెనని శత్రువులు మనవైబడిరి. మనసేన వారిని వెనుకకుకొట్టివేసినది. కందక ములు మనఅధీనములోనే యున్నవి. కాంపులలో జర్మనీవారు తమ అనుకూలమునకు కట్టుకొనిన యుధపుకట్టడములను రక్షక స్థానములను ధ్వంసముచేసితిమి. బాయిస్ డిలాగురీవద్ద జర్మనీ వారు తీవ్రముగ తుపాకులుకాల్చిరి కాని మనవారు తిరిగి వారిపై ఫిరంగులుకాల్చుటవలన వారుమానివేసిరి. సెంటు మిచేయవద్దనున్న వంతెనను మనసేన సంపూర్ణముగ నాశనము చేసినది. లోరైను లోఎంబర్ మెనిల్ వద్ద మనసేన విడిగా నున్న బరేయాపటాలముపై హతాత్మకపడి అందరిని పట్టు కొనినది. వాన్ జెన్, అల్ కాన్ పరగజాలలోమంచు దట్టముగ పట్టియున్నది.

రుమాన్

రసియావారి ప్రకటన

లండను జనవరి 25:- కెట్రోగ్రాడ్-23వతారీఖునవిన్ను లానది తుడిచి పునర్వార్థి ముఖ్య, గుమయను పరగజాలలో అనగా రాడ్ నానోవో మొదలుకొని విన్నులావరకు అక్కడక్కడ చిన్న చిన్న యుధములు జరిగినవి. ఇవి ముఖ్యమైనవి కావు. ఆయా ప్రదేశ ములలో మీదపడుచున్న జర్మను సేనలను వెనుకకుకొట్టితిమి. వారికి నష్టము కలిగినది. నెలీసియాలోని ఆస్తిలిస్కీ పరగజా లో ఆస్త్రియావారు ముందుకు రావలెనని ప్రయత్నించిరి. కాని మాసేన వారిని వెనుకకు కొట్టివేసినది. వారికి చాలసప్తము కలి గినది బుకోవిసాలో కింపోలుంగావద్ద 22వ తారీఖున పగలుండా ఫిరంగుల యుధము జరిగినది.

రవ్యనులు జయము పొందుట.

టర్కీవారు ఓడిపోవుట.

కెట్రోగ్రాడు జనవరి 24 - టర్కీవారి 11 వ సేన లోని 23, 24 వ పటాలములను, భోగ్గును ప్రాంతములలో రవ్యనులు ఓడించి కొండలమీద నుంచుబడిన ఫిరంగుల నన్నిటిని పట్టుకొనిరి.

అమెరికా

బ్రిటీషు బొగ్గు నాన

అమెరికావారు పట్టుకొనుట

వాషింగ్టన్ జనవరి 24:- బ్రిటీషువారి బొగ్గునానము గు ఛార్జ్ అనుదానిని అమెరికా దొరతనమువారుపట్టుకొనిరి. దీనిని 24 గంటలలోగా పోస్టోరికోనుండి వెలిపావలసినదని ఉత్తరవులు యయ్యెందును. అట్లుచేయని పక్షమున యుధము పూర్తియగువరకు అమెరికాలోనే యుంచుదును.

అమెరికావారి పక్షపాతము.

బ్రిటీషువారి జవాబు

లండను జనవరి 25:- అమెరికా దొరతనమువారు పక్షపాతము వహించిరిని జర్మనీయుండు అభిమాను కల కొం దరు దొరతనముపై నేరము మోపిరి:- ఇందుకు అమెరికా సేటుకెక్కిరి బ్రిటీషువారు ఈక్రిందిజవాబును యిచ్చిరి:- అమెరికాదేశము యుధముచేయుచున్న దేశములకు యుధసమ యములో రవానాచేయరాదని నిషేధింపబడిన వస్తువులను పంపకుండ నుండి అందువలన మిత్రమండలికి సముద్రము మీద నున్న అధికారమును, తమ అధికారముతో సమానముచేయవలెనని కోరుచున్నది. అట్లు చేయుటకు వీలులేదు. అది తాటస్థ్య ధర్మమునకు ప్రతి కూలము అనగా జర్మనీవారికి యుధసావలు తక్కువగా నున్నవి. బ్రిటీషువారికి చాలగలవు. ఈకారణమువలన అమె రికానుండి జర్మనీకి సరకులను వేసికొనిపోవు స్టీమర్లను ఇంగ్లీ షువారు నడిసముద్రములో నిలిపి పరీక్షించి నిషేధింపబడిన వస్తువులేదైన యున్న పక్షమున జర్మనీకి పోకుండ ఆపివేయు చున్నారు. తమకు రానిచ్చుటకులేదు గదా! యని ఆస్త్రి యా జర్మనీలు తమ శత్రువులకుకూడ నిషేధించిన వస్తువులను పంపవద్దని కోరుచున్నారు.

రుమేనియా

రోమేనియాఆస్త్రియాకువ్యతిరేకముగ పనిచేయుట.

జర్మనీ అట్లుచేయుట తగదని తెలుపుట

లండను జనవరి 24:- కెట్రోగ్రాడునుండి ప్యారిసు నగరమునందలి "పెంపెన్" అనుపత్రికకు ఈక్రిందిజిల్లి గ్రామము వచ్చినది:- రోమేనియా దొరతనమువారు తమరాజ్యముగ, విలిటట్ అధికారులకు సేనలను ఒక్కచోట కూర్చులసినది కొద్దిరోజులలో ఆస్త్రియాలో యుధముపొసగును అని ఉత్త రవులు పంపినట్లును, హంగరీదేశములోనున్న ట్రాన్ సల్వేని యా పరగజాలోని ప్రజలను హంగరీ దొరతనమువారివై తిరు గబాటుచేయుటకు రోమేనియా దొరతనము వారు ప్రో త్సహము చేయుచున్నారు. ఈపనులు తమమిత్రులగు ఆస్త్రి యాదొరతనమునకు విరోధముగ నున్నవి. ఇదిగాక రోమేనియా జర్మనీలకుగల సంబంధ బాంధవ్యములకుకూడ అపకూలముగ లేవు. అని రోమేనియా రాజధానియగు బుకారెస్టు నగర ములో నున్న జర్మనీరాధుపారి తన గవర్న మెంటుకడ నుండి వచ్చినట్లు ఈవైజాబును రోమినియా దొరతనము వారికి పంపెను.

వైజాబు యొక్క న్యాయత్యములు అధికార రీత్యా నిర్ధారణ కాలేదు.

ఇటలీ

జర్మనివారు యిటలీ రాయబారిని పట్టుకొనుట.

ఇటలీవారు సంజాయిషీని కోరుట.

లండను జనవరి 25:- సి. ఎం. కెట్లెట్టు తంలి వార్త వచ్చినది:- టుపాద్వారా పంపకూడని దానిని పంపినందుకు లీజాలోని ఇటలీయును సహాయరాయబారి జర్మనీవారు పట్టు కొనినందునకై ఇటలీవారు సంజాయిషీని కోరిరి.

స్వెయిన్

స్వెయినుదేశపు మంత్రులు

లండను జనవరి 25:- స్వెయినుదేశపు మంత్రులంద రును తమపదవులకు రాజీనామాయచ్చిరిని స్వెయినురాజధాని యగు లిస్సునగరమునుండి తెలియవచ్చినది.

హాలండు.

జర్మను విమానములు హాలండుమీదుగ పోవుట.

దచ్చివారి యసమ్మతి.

లండను జనవరి 24:- జర్మను విమానము హాలండు మీదుగ పోయినందునకై తమతాటస్థ్యము భంగముచేసెనని దచ్చివారు తమ యసమ్మతిని తెలియజేయుచున్నారు. ఈ సంగతి జర్మను దొరతనము వారికి తెలియజేయుటకై బెర్లిను లోని దచ్చి రాయబారికి ఉత్తరవిచ్చిరి.

గ్రామముల మీద బాంబువేయుట.

చుట్టుపట్ల గ్రామములమీద జర్మను విమానములు, కి బాంబులువేసినవి. 7 గురకు దెబ్బలు తగిలినవి. మరియు సల కలతోనుండిన, ఒకకాలకు, నిష్క్రముట్టుకొనినది

ఆంగ్లేయ ఫ్రెంచివిమానములు.

వీనిని ఆంగ్లేయ, ఫ్రెంచివిమానములు తరిమినవి. ఒక జర్మను విమానమును క్రిందకు పడగొట్టి దీనిలోనున్న వైమా నికు లిద్దరు ఖయిదీలుగ పట్టుకొనబడిరి.

నాల్గోకుమీర విమానములు బాంబులు వేయుట.
స్వీడనుపత్రికలు జర్మనులను ధూషించుట.
లండను జనవరి 24:— జర్మనువిమానములు నాల్గోకుమీర బాంబులు వేసి జనలనుచంపుట కేటము హత్య యని స్వీడనుదేశపుపత్రికలు జర్మనులను ధూషించుచున్నవి.

జర్మనీ.

జర్మనుల దురాగతము.

పిల్లలను మనుష్యులనుచు పాతివెట్టుట.

లండను జనవరి 24:— ఆంస్ట్రేలియా— లా వెయిసు యొద్ద, వాకా దేవు వీయరుగారి స్మరణచిహ్నము చుట్టు పాతివెట్టిన సమాధులను త్రవ్వించగా, జర్మనులు చేసిన దురాగతము బయటబడినది. ఇక్కడ నెవరిని పాతివెట్టలేదని జర్మనులు చెప్పుచున్నారు. కాని సంగతి సందర్భములను విచారించుటకై మునిసిపాలిటీ వారు త్రవ్వచేసిరి. దానిమీద నిక్కడ త్రవ్వించగా 57 శవములు కనిపించినవి. వీరిలో 14 మొదలు 70 యేండ్లవరకునున్న పిల్లలు పెద్దలు నుండిరి. వీరి నిష్పాదు శక్తికాములై సమాధిచేసిరి.

ఆస్ట్రేలియా

ఆస్ట్రేలియా యునిరాజు.

జర్మనీక కేటము.

లండను జనవరి 24:—ఆస్ట్రేలియా యునిరాజు జర్మనీకి ఎంచుకు వెళ్లియుండునా, యని ఆశేతులు ఆశేక విధముల ఆలోచించుచున్నారు. జర్మనీతో సంబంధములేకుండ ప్రత్యేకించి తాము ప్రసంగి చేసికొనుటకు ఏర్పాటుచేయుటకు వెళ్లియుండునని కొందరునున్నారు. కాదు. ఆయనకు జర్మనీ యందు అభిమానము మెండు, అందుకు వెళ్లియుండడు. ఆస్ట్రేలియాలో కొందరు యుద్ధమును ఆపివేయవలెనని ప్రయత్నములు చేయుచున్నారు. ఈ కారణమువలన జర్మనీవారిని ఈ సమయములో మనుషటికన్న ఎక్కువ సాహాయ్యము చేయవలెనని కోరుటకు వెళ్లివాడని మరికొందరు ఆనుకొనుచున్నారు.

టర్కీ

తురుష్క బ్యాంకు వ్యవహారము.

దొంగతనమువారి వాదనము.

లండను జనవరి 24:—సోఫియా—కానిస్టాంటినోపిలు నగరములోని తురుష్క బ్యాంకులో కొందరు ఆంగ్లేయులును, ఫ్రెంచివారును మేనేజరునుగూ పనులలోనున్నారు ఇప్పుడు వీరు, దెడిగచ్చికి వచ్చిరి. బ్యాంకుమీద నేనిభయం ఆక్రమచర్యము జరుపబడదని తురుష్క దొంగతనమువారు తెలియజేసిరి. బ్యాంకుయొక్క వ్యవహారము తురుష్క దొంగతనము వారు చూచుటకు ప్రారంభమం దుద్దేశంగా బాంకుప్రముల ధర తగ్గినది. ఆందుచే వారాధధతి కడలుకొనిరి. అంతట నోట్లధరకు మూలము వచ్చినది.

కానిస్టాంటినోపిలులో అలజడి.

సము మేరై నలువలని ధయము.

లండను జనవరి 24:— సోఫియా—కానిస్టాంటినోపిలు కేవల మోటారు పడవలను, టార్పిడ్ బోట్లను, తిరిగి నిశితరము కావుకాయుచున్నవి. సము మేరై నలువచ్చి మీద పడునని యిక్కడ భయపడుచున్నారు.

తురుష్క సేనలసంక్షోభము

17వ ఉద్యోగులు చంపబడుట.

లండను జనవరి 24:— తురుష్క సేనలో తిరుగుబాటు చేయుచున్నట్లు ఒడిస్సానుండి తెలియుచున్నది. ఎన్నడు పాపా ఉత్తమ ననుసరించి 17 గురు యుద్ధ్యోగులు తుపాకీతో చంపబడిరి.

రుష్యులు తురుష్క సేనను లాక్రమించుట.

సాల్వాగమి యుద్ధము జరుగక భూర్యము రుష్యులు పట్టుకొనిన తురుష్క ప్రదేశములలో స్థిరపడిరి.

దేవాలయములను దోచికొని నిష్పాదుచేయుట.

కుర్గానులోని ఆర్మీనియను మతగురువొకరిట్లు తెలియజేయుచున్నాడు:—నరహద్దల సమీపముననున్న దేవాలయములను తురుష్కులు దోచికొని తగులబెట్టుచున్నారు.

శరణాగతుల దురవస్థ.

చాలమంది శరణాగతులు చాలదురవస్థల పడుచున్నారు. వీరికి యిండ్లులేవు; తినుటకు అన్నములేదు; కట్టుకొనుటకు గుడ్డలులేవు.

పారిపోయినవచ్చిన క్రైస్తవులు

రవ్యసూపార్ల మెంటు సభ్యులగునొకరు జాల్సానుండి యిట్లు తిలిపాడెను పంపుచున్నాడు:—45 వేలమంది క్రైస్తవులొక్కడకు పారిపోయినవచ్చిరి. వీరిలో చాలమంది స్త్రీలు పిల్లలు. చరిత్రాధిపతి వీరు నానాభాషలుపడిరి. కోడుసరిగలేవు. అన్నము లేదు. ఇన్ని తిష్టలు పడిరి. కాక్సులలోని అర్జునులు వీరిని చాల దయతో చూచుచున్నారు.

దక్షిణాఫ్రికా

దక్షిణ ఆఫ్రికాలో తిరుగుబాటు

లండను జనవరి 24:—కంపు, మారీట్టు అను తిరుగుబాటు నాయకుల అనుచరులు 12 వందలమంది 4 ఫిరంగులతో నిన్న ఉదయము యుపెంగుటన్ మీదపడిరి. కాని దొంగతనమువారి సేనలు వారిని వెనుకకుకొట్టివేసినవి. తిరుగుబాటువారిలో 12 మంది చనిపోయిరి. 23 గురుకు వెబ్బలు తగిలినవి. 96 మంది ఖైదీలుగ పట్టుకొనబడిరి. దొంగతనమువారిసేనలో ముగ్గురు చనిపోయిరి. 23 మందికి వెబ్బలుతగిలినవి.

దక్షిణపాంచుసానము.

రైలుకట్టమీద రాళ్లు.

కూనూరు జనవరి 25:— రైలుకట్టమీద మడ్డముగ పడిన రాళ్లు మున్నగునవి తీసివేయబడి వి. మామూలుగ ప్రయాణము జరుగుచున్నది.

బొంబాయి

మెయిలుస్థిమరు.

బొంబాయి జనవరి 25:— 9 వ తేది ఉపాలతో బయలుదేరిన సాల్-పెట్రియను మెయిలుస్థిమరు కు క్ర వారము సాయంకాలము బొంబాయికి రావచ్చును ఇట్లు చేసినయెడల మామూలుకంటె 12 గంటలూపడును.

రాజప్రతినిధిగారు

బొంబాయినుండి బయలుదేరుట.

బొంబాయి జనవరి 25:—నేటి యుదయమున రాజప్రతినిధిగారు అలగాండాదాతులను సందర్శించి బొంబాయి నుండి బయలుదేరిరి.

తరువాత వచ్చిన సంగతులు

అపొల్టోబందరునొద్ద హార్డింజిగొప్ప బయలుదేరినప్పుడు, వెల్లింగుడను ప్రభువు, ప్రభుకాక, సైనిక, వావికోడ్యోగులలో ప్రముఖులు, సివిలు అధికారులలో ప్రముఖులు, వైద్యాధికారులు సైనికులుగూ, వారి రాక్షసబానిసు కర్నలు పిక్సే గారును నుండిరి.

పరిషియను గల్ఫ్ నువద్ద యుద్ధము.

బొంబాయి జనవరి 24:—పరిషియన్ గల్ఫ్ నువద్ద నవంబరు 8-వ తారీఖుమొదలు 22-వతారీఖువరకు జరిగి యుద్ధమునుగూర్చి ఒక మిలిటరీ ఆఫీసరు తన నోటిబుక్కులో వ్రాసిన విషయములను బొంబాయి నగరమునందలి టైమ్స్ ఆఫ్ ఇండియా” పత్రిక ఇట్లు ప్రకటించినది వి. నవంబరు ఫిరంగివాన “ఫా” అను రేవు పట్టణముపై ఫిరంగులుకాల్చిన తరువాత, ఫిరంగి వాన నదిలో 20 మైళ్లు వెళ్లివెళ్లి శత్రువులపై ఫిరంగులుకాల్చినది. వారు అంతకుముందు కాల్పులను తుపాకులను కాల్పుట మానివేసిరి తరువాత సేనలను తీసికొనివెళ్లి” ఉమారియా అనుస్థిమరు నదిలో 20 మైళ్లవైకి వెళ్లినది. నవంబరు 8వతారీఖున బస్తాకు 80 మైళ్లదూరములోనున్న ఆబదా కట్టనేను దిగినది. నవంబరు 11వతారీఖున ఏడెనిమిదివందల టర్కీసైనికులు బస్తానుండివచ్చి వెంటనే మనసేనవైకిది. మనసేనవారిని చెల్లెచెదరుగనట్లు తిరిమివేసినది. 117-వమహారాష్ట్ర సేనవారిని ఎడారిలోనికితిరిమివేసినది. మాకుఖైదీలుగ చిక్కిన టర్కీసైనికులు తమకు కడుపునిండ ఆహారము లేదని యు, యుద్ధముచేయుటకు మనస్సు ఒప్పటలేదనియు, వెనుక నుండి వెద్ద టర్కీ సేన వచ్చుచున్నదనియు చెప్పిరి. మన స్నేహితులగు ఒకమేకు ఆశేకవేలసేనను సాహాయ్యముచేసినదని చెప్పినాము. మధ్యాహ్నము రెండుంటలవేళ “ఎస్కీగల్” ఆన యుద్ధనావ రెండు టర్కీవారి ఫిరంగివానలను ముంచినది. నవంబరు 16 వ తారీఖున సేనలను తీసికొని 6 లిట్లను స్థిమరు వచ్చినది. దార్సెటు పటాలము, 104 వ రైఫిల్ పటాలము, 20 వ పంజాబీల పటాలము 2000 మంది సైనికులగు టర్కీ సేనవై బడిరి ఒక

చెంప ఫిరంగివాన కొండమీదనున్న బ్యాటరీ ఒక్కవారిపై ఫిరంగులు కాల్పుచుండెను. శత్రువులు నదివెంట తిరిమివేయబడిరి. మనసేనలోని కెప్టెను మేక్లీసుగారికి ఎడమచేతిముంజేతి వద్ద వెబ్బుతగిలినది. మరునాటియుద్ధములో బ్రిటిషు సేనలో 65 గురు చనిపోయిరి. 300 మందికి వెబ్బలుతగిలినవి ఈయుద్ధములో బ్రిటిషువారు శత్రువులను గ్రామమునుండి నదివరకు తిరిమివేసిరి, మనసేనది ఒడ్డుగా ఎడారివడి ముందుకువెళ్లి నది ముందుభాగముపై వోలలలోశత్రువులు కంఠకములు తవ్వకొని సిద్ధముగ యుండిరి. ఇచ్చట జరిగిన యుద్ధము నందు మనసేనలో ఇద్దరు కెప్టెనులు, ఒక మేజరు, ఒకరాజకీయ ఉద్యోగి చనిపోయిరి ఇచ్చట రెండుకోటలు నిలవయుండినతరువాత మనసేన బస్తామీదికి వెళ్లినది. బస్తాలోని బ్రిటిషుప్రజలకు ఆపాదము కలుగుచున్నది తెలిసి మనసేన 16 గంటలలో 22 మైళ్లు వెళ్లినది నవంబరు 22-వ తారీఖున మనసేన అచ్చటి బ్రిటిషుప్రజలకు జయజయధ్వానము సల్పుచుండగా బస్తాచేరినది.

ట్యూబర్ కుల్లో సిస్ అనువాదది.

బొంబాయి మునిసిపాలిటీ.

బొంబాయి జనవరి 25:— ట్యూబర్ కుల్లో సిస్ అను నది ఊపిరి తీయుటకు సంబంధించిన వ్యాధి. ఇది బొంబాయి నగరములో అధికముగ నున్నది. దీనిని నిర్మూలము చేయుటకు రత్న తాతా గారు కొంత ధనమును యిచ్చిరి. దానిమీద యీ వ్యాధిని పరిశీలించుటకు ఒకప్రతిష్టాపనను నెలకొల్పిరి. నేటియుద్ధసిపల్ మిడింగులో ఈవ్యాధిచే బాధపడుచున్న రోగులకుగాను మరాఠీ ఆసుపత్రిలోకొన్ని గదులను వేరుగా నుంచవలసినదని ఒక కమిషనరు కోరెను. మ్యునిసిపల్ కమిటీవారు ఇందుకు అంగీకరించలేదు.

అంతటమేజర్ లిప్టనుగారు లేచి ఈవ్యాధిచే బాధపడు వారికి నివారణచేయుటకు మ్యునిసిపల్ వారికి ధర్మ మైయున్నది. బ్రిటిషు సామ్రాజ్యమునందలి పెద్దపట్టణములలో బొంబాయి రెండవది. ఇంగ్లాండునందలి చిన్నచిన్న పట్టణములలోనే ఈవ్యాధిచే బాధపడువారికి నివారణచేయుటకు చక్కనియేర్పాట్లుచేయబడినవి. బొంబాయిలో ఈసందర్భమున యంతవరకు జరిగినపని తృప్తికరముగాలేదు దాతలు ధన సాహాయ్యముతోను గవర్న మెంటువారి సాహాయ్యముతోను మ్యునిసిపాలిటీవారు తగిన ఏర్పాట్లుచేయుట ఉచితము అని చెప్పిరి.

వాణిజ్యాధికారి

బొంబాయి జనవరి 25:— ఇండియా దొంగతనమువారి కృషివాణిజ్యాధికారి రేవు బొంబాయి వచ్చియీవారము చివరవరకు యిచ్చటనే యుండురు.

బొంబాయి క్రిమినలు సెషన్సు.

నేడు ప్రారంభమగుట.

బొంబాయి జనవరి 25:—క్రిమినలు సెషన్సు నేడు 9 వ స్టానేబ్యాచులరుగారి యాజమాన్యముక్రింద ప్రారంభమైనది విచారింపబడవలసిన కేసులలోనొక హత్యకేసు కూడ లేదు. దొంగతనము, మోసము మున్నగు కేసులున్నవి. లిక్విడేషనులో నన్ను బొంబాయిబ్యాంకింగు కేసుసందర్భములలో చార్జి చేయబడిన శ్రీధర కొరవేలు ముయిద్దరును యీసెషన్సులో విచారింపబడుదురు.

కలకత్తా

ఉత్తరసముద్రములో జర్మను నౌకలు ఓడిపోవుట.

కలకత్తా ప్రజల ఉత్సాహము కలుగుట.

కలకత్తా జనవరి 25:—ఉత్తరసముద్రములో జర్మను నౌకలు, ఓడింపబడి, బుచరు మునిగిపోయిన సంగతిని విని, యిక్కడిప్రజలు చాల ఉత్సాహమునొందిరి.

క్రీడి కేషులగు కారకడభగారు.

వైకోల్లో గౌరవమును చూపుట.

కలకత్తా జనవరి 25:—కలకత్తా వైకోల్లో నేడు తిరిగి ప్రారంభము కాగానే, న్యాయవాదులును, న్యాయాధికారులును, క్రికేటు లయిన, న్యాయమూర్తి కారకడభగారి యెడల గౌరవమును చూపించుటకై ముఖ్య న్యాయాధికారి యెడట సమాజేశమైరి. దాని తరువాతవైకోల్ మునిసిపేయబడినది.

బంగాళా గవర్నరు

బాంకిపురమునుండి వచ్చుట

కలకత్తా జనవరి 25:—బంగాళా గవర్నరుగారును వారికార్యవర్గమును నేడు బాంకిపురముండి కలకత్తానుండివచ్చిరి.

శత్రువులతో వర్తకముచేయుట

ఒక వర్తకము విచారించబడుట.

కలకత్తాలోని 10 వ పోలీసు స్టేషన్, విప్లవమందర చంద్రుడును శత్రువులతో వర్తకము చేసినందునకై చార్జీ చేయబడెను. ఈ కేసు నేడు తిరిగి స్విట్జర్లాండుకు ప్రారంభమయినది. దొరలనువారి పక్షమున పట్టికు ప్రాసీక్యూటరు హ్యూయెగారును వాదించిరి. వీరియితరీతిః—ఇది గాజుల వ్యాపారము చేయుచున్నాడు ఇతడు వయసు 59 కేడీ అను స్విజర్లాండులోని, లూసెన్ మేయరుకు ఉత్తరములను (వాని కలకత్తాలో టపాలో పేసెను. ఆస్ట్రియానండి, హిందూ దేశమునకు యిక్కడవార్ల పంపవలసినదని వీరిలో నూచింపబడినది. ఈయుత్తరములను విప్పి గుత్తి గృహమునకోర్కించగా, నెన్నియో ఉత్తరప్రత్యుత్తరములు దొరకనివి. ఇతడు శత్రువులతో వర్తకము చేయుచున్నట్లు తెలిసినది. మరియుమధ్యయి చాలాప్రాంతానూ చేసినాడు గాక శిక్షాస్మృతిప్రకారము నేరము చేసినాడు.

దినమంతయు విచారణ జరిగినతరువాత కేసు వాయిదా వేయబడినది.

సంజాబు.

ఒక సరిగ్గెట్టరును హత్యచేయుట

విచారణ ప్రారంభమగుట.

ఫిరోజ్పురము జనవరి 25:— ఇటీవల ఆమెకానుండి తిరిగివచ్చిన 5 సిక్కులును, ఒకహిందువు, ఒకమహమ్మదీయుడును దొమ్మిచేసి, ఒక సరిగ్గెట్టరును జెయిలుదారుని హత్య చేసినట్లు చార్జీ చేయబడినది. ఈ కేసు, నెడున్న జడ్జిగారియొద్ద ఆరంభమైనది. దొరతనముపక్షమున పెట్టునుగారు కేసును మొదలిడిరి.

పీపిల్సు బ్యాంకు

లిక్విడేటరుల నిర్ణయ

లాహారు జనవరి 25:— మధ్యకాలములో పీపిల్సు బ్యాంకు లిక్విడేటరు లాక రిపోర్టును ప్రకటించిరి. దీనిలో పెట్టెంబరు 30 వ తేదీ వరకు జమా ఖర్చు లెక్కలున్నవి. ఈ రిపోర్టులో నట్లు తెలియజేయబడినది:— 1915 వ జూనునెలలోనో, ఆ ప్రాంతములలో రెండు ఆకాల కి ద్విలాభమును పంచిపెట్టగలమని లిక్విడేటరులు విశ్వసించుచున్నారు. ప్రతి గింజలు రీయుట; కిందిని, నూలును, బట్టలను తయారుచేయుట మున్నగు వ్యాపారములను చేయు 30 గురు కిందెనిలో చాల బాకీలను యియ్యగలసి యున్నవి. కొంత వ్యవధి యుండిన గాని వీరిదగ్గరనుండి సామ్యవనూలుకాదు. అప్పులు వచ్చుటకు ఆలస్యము కాకమానదు. లిక్విడేషను ప్రారంభించిన మొదటిదినము లలో నందు చేడి పాజిటర్లు మున్నగు వారికి కొద్ది పాటిలాభమేనని పెట్టబడును. ఇప్పుడవలంబించిన పద్ధతుల ప్రకారము చాలవరకు సామ్యవనూలుకాగలదని మేమునమ్ముచున్నాము.

యుద్ధవార్తా పత్రిక.

లాహారు జనవరి 25:— యుద్ధవార్తలను ఆయాపత్రికలలో ప్రకటించిన విషయములను వ్రాయుచున్న బుల్లెటిను అనుపత్రిక నేటినుండి దినదినమున క్రమముగ ప్రకటింపబడును. నందులో స్వకీయాభిప్రాయములు ప్రకటింపబడవు. వార్తలు మాత్రము ప్రచురింపబడును.

రైలుబండిలో పనిచేయు యుద్యోగులు

లాహారు జనవరి 25:— బ్రిట్యూను ప్రతీక యిట్లు వ్రాయుచున్నది:— హిందూదేశము నకు పల్లె మోతర భాగము నకేయ బడిన రైలు వేమిద రైలుబండ్లలో పనిచేయు యుద్యోగులను తగ్గించుటకు, ఉత్తరువు చేయబడినది. వర్తకముతగ్గి కొద్దిపాటి రైలుమాత్రమే నడచుచుండుట ఇదల సీమార్చు చేయవలసినదని. పూర్వము చేసినట్లుగనే పనిచేయుట అవసరములేని ఉద్యోగులకు నిష్కర్షపు నెలవి యివ్వబడినది. నేడునులలోనివారిని గాని, ఆఫీసులలోనివారిని గాని తగ్గించు తలంపులేదు. జిల్లాయుద్యోగులనుగూడ తగ్గించునడదు.

శ్రీ కృష్ణారము అప్పలు.

లాహారు జనవరి 25:— నేడు అంబలానుండి కొని రాబడిన వసంతకుమారుని వ్యాధియూర్తలు చూచిరి. పిమ్మట బాలరాజుపక్షమున నీరీగారు వాదించవారలించిరి. కుట్ర ప్రారంభకాలమున 1 తేదీన, గూర్జిన మొదటిసారి ప్రభు

త్వమువారు మార్చుకొనిరా యను విషయమున మొదట కొంత వాదము జరిగిన యనంతరము 1912 వ సంవత్సరమున ఆస్ట్రియా నెలకు పూర్వమునందు ఎట్టికుట్రయున్నదో యే నివర్తకమేమి యునులేదు. బాలరాజు బాడుపూరునకు పోయియున్నాడని రామబేహరి నుడివిననుగూడ వానివామ్యాలమునుండి యెట్టి సారాంశమును తీయవలసినదని నీరీగారు వాదించిరి. తనకు పని యిప్పించుట బాలరాజు కిప్పమేనని నైద్యకాలవారితో వసంతకుమారుడు నుడివిన సంగతి బాలరాజు ప్రేపురైటరు యంత్రమున బదులిచ్చెను. లిబర్టీ కరపత్రములను ప్రకటించుటలో పనిచేసెను. కపర్లలోను క్రిస్తమును నాట్యసమయమున మాంటాగమికి హోటల్లోను రాజుప్రతినిధిగారినిదాద గన్నిగోళము నేయు కుట్రలో బాలరాజు చేయున్నాడు. అని యతడు నుడివిన విషయములు ఎండెప్పు ఆస్ట్రి 10 వ సెక్షను ప్రకారము చెల్లదగదు. ఫలాహార మైనపిమ్మట నీరీగారు మానుమంతసాయి పక్షమున వాదించిరి. హిందయానుకకును మానుమంతునకును గల సంబంధమునుబట్టి మానుమంతునిపేరు పోలీసు వారికి తెలిసి యున్నది. మానుమంతునిమీదప్రధానసాక్ష్యము ఫజల్ కరీముదై యున్నది. ఆసమయమున పోలీసువారు ఫజల్ కరీమునుబసవోర్కించుటచే నతడు చిక్కులలో మునిగియుండి తన్ను కప్పించుకొనుటకు మానుమంతునిపేరు నుడివెను. ఫజల్ కరీము ఆక్షేప ద్వాములగు రాజకీయవిషయములలో జోక్యము కలిగించు కొనియుండెను. అతనియింట దోష్ట ఫూయిత్వము గ్రంథము దొరకినది. నేనును మానుమంతును బాంబులనుగురించియు, రహస్యసంఘములను గురించియు ముచ్చటించితిమని ఫజలు కరీము నుడివినవిషయ మెంతమాత్రమును ధ్రువపరపబడలేదు. హిందయానుకకును మానుమంతునకునుగల సంబంధము నేర ముతోకూడినదని ధ్రువపడలేదు. మానుమంతునిగృహభోధనము సక్రమముగజరుపబడలేదు. అనివ్యాధివాది వాదించిరి. పిమ్మట గోకులచంద్రుగారు బాలముతుండుని పక్షమున వాదన మారంభించిరి. ఇంతలో కోర్టువారు లేచిరి.

డిల్లీ

వైస్రాయుగారికి వచ్చిన యుద్ధవార్తలు (ఫ్రాన్సులో యుద్ధము.

ఫిల్లీ జనవరి 24:— వైస్రాయుగారికి ఈక్రిందివార్తలు వచ్చినవి:— మ్యాగ్నోట్రై జర్మనీవారు ఫిరంగిగుండ్లవర్షమును కురిపించినయెడ, ఇరుకటల కాల్బలములను చేతులు చేతులు కలుపుకొని ఘోరముగ పోరినయెడ ఫ్రెంచిదొరతనమువారి ప్రకటనవలన తెలియుచున్నది. ఆల్ కాను పరకణాలో పాంట్ ఆకూసనుకు వాయవ్యముల బుధవారమునాడు తమ వద్ద ఫ్రెంచివారు లాగిరిన కండకములలో కొన్నింటిని జర్మనీవారు తిరిగి లాగిరిరి. ఇవిగాక ఆవ్రెమాంటు అవని లో ఫ్రెంచివారు ఇటీవల స్వాధీనపరచుకొనిన కండకములను జర్మనీవారు తిరిగిలాగిరిరి. సోయిసస్సనద్ద జరుగుచున్న యుద్ధములో మార్పు లేమియు లేవని మాజీమాటికి తెలియ వచ్చుచున్నది. ఇది ముఖ్యముగ గమనింపదగియున్నది. ఏమందురా? జర్మనీవారు ఫ్రెంచిసేనలవై వారిని వెనుకకు నెట్టవలెనని ప్రయత్నించిరి. ఈ ప్రయత్నములో వారికి లాభించనందున మార్చేమియు కలుగలేదని వార్తలు వచ్చుచున్నవి.

“డర్ వార్డు” అను బ్రిటిష్పత్రిక నావను హాలంకు తీరమున ఒక జర్మను క్రూసరు ఆపి దానిలోని కళాసులను బోట్ల మీద ఎక్కువని ఉత్తరువు నిచ్చి “డర్ వార్డు”ను ముంచివేసిరి.

టర్క్ సేనలు

వాని ఆంతుకనుగొనుట

ఫిల్లీ జనవరి 24:—గుర్ హాప్రాంతములలో యున్న టర్క్ సేనలు ఏయేప్రదేశములలో నున్ననో కనుగొనుటకు 20 తారీఖునజనరల్ బేరేట్ గారు ట్రెగ్రిన్ నదియొక్క ఒడవువైపున యున్న మజెరానుండి వెళ్లి ఈక్రింది విషయములను కనిపెట్టిరి. టర్క్ వారి సేనలు మజరాకు 7 మైళ్లదూరమున రటాకాబుకు దక్షిణమున యిసుకనిబ్బలమీదనున్నవి. టర్క్ సేనలు కాలవ దాటి పోవునట్లు వెనుకకు తిరిమివేయుచుండి, వారు, చెల్లాచెదరై పారిపోయినది. చాలావజ్రము కలిగినది. టర్క్ సేనలు నుకాము చేసిన స్థలములలోను, వారిబోట్లమీదను ఫిరంగుల కాల్బబడినవి.

బర్మా.

సహకార పరీక్షాసంఘ కమిషనరు రంగూను జనవరి 25:—నర్ ఇమెక్షనుగాను గారి అధ్యక్షతక్రిందన్న సహకార పరీక్షా సంఘముమీదనువారు నేను “ఇదావనా” స్త్రీయయినది. బయలుదేరిరి. వీరు రంగూను

నుండి బయలుదేరిక ముందు రెండుపక్షములుగ కేర్పడి మాండలేలోని చాల స్థలము లను చూచిరి. సెంట్రలు కో ఆఫ్ టెన్చు వ్యాంతు విదాన సేవకుంచి ఆభి ప్రావముకట్టికట్టి. హిందూదేశమునంతటానూ, దీరికెప్పుడుల ముగ భవమున్నది. భవలిగంఠములు వా గాదనలే యు చున్నందునకు, వ్యవసాయవారు లిందులో చాలాకష్టము గూపు చున్నందునకును చాల సంతసించిరి. విద్యాధికులు తలచుకొనిన యెడల నీ యుద్యమాభి వృద్ధికి చాల చేయవచ్చునని వీరు తెలిసిరి.

వారంటును జారీచేయుట

బామినూరు విడుదలచేయుట.

రంగూను జనవరి 25:— గ్రహము ఆంధ్రు కంపెనీ వారు పెట్టుకొనిన దరఖాస్తు ననుసరించి, రంగూనుజిల్లా మేజిస్ట్రేటుగారు, హెచ్. సి. ఎల్. గారిమీద వారంటునుజారీచేసిరి. ఇత డివిడరట్టు, గ్రహము కంపెనీవారి వర్తకశాఖలో నొక దానికి మేనేజరుగనుండెను. తమకును, మూలాదావున్న కంపెనీ వారికి లక్షలకొలది జరిగిన వ్యాపారములో, విలక్షణపు జమాఖర్చు లెక్కలను వ్రాసెనట. దావుడ్డు కంపెనీవారు, లియ్యము, ప్రతిమున్న గునవి రవాణాచేయుదురు. 5 నేల రూపాయలకు ఇద్దరి పూచిమీద నితనికి బామినూ ఇయ్యబడినది

25 నేల రూపాయల దావా.

గ్రహము ఆంధ్రుకంపెనీవారికిని మూలాదావున్నకంపెనీ వారికిని 5 సంవత్సరములనుండి వ్యాపారము జరుగుచున్నది. దావుడ్డుకంపెనీవారు లెక్కలుచూడగా, వీరు 25 లక్షల రూపాయల నియ్యకలసిగట్టు తెలిపినదియు నందుచే తమకప్పించ వలసినదని దావుడ్డుకంపెనీవారు నేడుదావాచేసిరి. ప్రతివాదులగు గ్రహం కంపెనీవారు వారులకు పిప్పింగు ఏజెంట్లుగ నున్నారు.

జర్మనులధికారుల ప్రకటన.

లండను జనవరి 25:—ఆంధ్రవార్త. జర్మనుల కాదశాధి కాదలిట్లు ప్రకటించినారు:—డిల్లీ, డెర్బినుజరు, మల్కీ, బ్లూచరు అను మనయద్ధవానలను, నాలుగు క్రూసరులను, రెండు డిస్ట్రీయరులను ఉత్తరసముద్రములో, బ్రిటిష్ వారి అయిదు యుద్ధపు క్రూసరులు, పెక్కు చిన్న క్రూసరులు 26 డిస్ట్రీయరులతో యుద్ధముచేసినది. హెలిగోలాండుకు 70 మైళ్లదూరమున 8 గంటలు యుద్ధమైనతరువాత, బ్రిటిష్ యోడలు, యుద్ధము నుంచి వెనుకకు వెళ్లిపోయినది మాకు తెలియవచ్చిన విషయములుబట్టి ఆంగ్లేయుల యుద్ధపుక్రూసరు ఒకటియు, మరొకటియు ఆనుక్రూసరు ఒకటియు మునిగిపోయినట్లు తెలుచున్నది. మిగిలినవాలు ప్రేమముగ రేపుచేరినవి.

జర్మనీవారి కిల్లులు.

జర్మనీవారు ప్రకటించిన సైన్యాద్ర అబద్ధము మనయద్ధ వానలు అన్నియు నురక్షితముగ రేపుచేరినవని ఆంగ్లేయవా కా దళమువారు ప్రకటించిరి.

మ్యాజిలాండు హైకోర్టునుగారి ఆభి:ందనము

మొట్టమొదట కాయద్ధములో పనిచేసిన మ్యాజిలాండును యుద్ధపు క్షాత్రును మెచ్చుకొనుచు వీరిటు తంలివార్త నిచ్చిరి:—ఇటువంటి విషయముల వలన సామాన్యచరిత్రలో నూ తనవిషయములు పొగింఘగును. కాలనీలు, తమపక్షమున కాకాయద్ధమునందు, శత్రువులతో నొకయద్ధవాన పోరును న్నదనిసంతోషించినతెను. దీనివలన, కాలనీలకు మార్పడేశము గు ఇంగ్లండుతో! సంబంధము కలిగియున్నందునకు మునుపటి కంటె నెక్కువగా నానందించుచున్న జర్మనీవారిమిత్రము లను నరింపజేయుచుండునను వాంఛకాలనీలకు మునుపటికంటె హెచ్చుతగును. కావట్టి, బ్రిటిష్ పా ప్రావ్యమునకు ఎంఘు కలుగకుండజేయుటకు బలవంతము చిన్న కాలనీలు పారాదు చున్నవి. యుద్ధము ప్రాప్తిమొక తరువాత యేర్పరు స్థితి లుల ననుసరించి నూతన పద్ధతు లవలంబించినతెను.

నరసరావూర్

లండను జనవరి 25:— స్త్రీయల స్త్రీయమనియగు ఆల హ్లాండరుగారు నిరసించిరి.

క్రి.శే.మల్లెన

కొక్కొండ వేంకటరత్న కవి.

క్రి.శే.మల్లెన మహా పాద్యాయ కొక్కొండ వేంకటరత్నము పంతులవారి స్మరణ చిహ్న నిర్మాణార్థము దివ్యమైన సభ నిర్వహించిన సాయంకాలము 5-30 గంటలకు రాజధానికళాశాలలో సమావేశమయ్యెను. శ్రీయుత చెన్నారెడ్డి భానుమూర్తిపంతులుగారు అధ్యక్షులుగా నెన్నకొనబడిరి. మొదటి తీర్మానమును వారే యుపపాదించిరి.

మొదటి తీర్మానము

మహా పాద్యాయ కొక్కొండ వేంకటరత్న కవిగారి మృతికి మిక్కిలి వగచుచు ఈ సమావేశము వారు వారి కుటుంబమునకు తమ సానుభూతిని తెలుపుచున్నారు.

ఈ తీర్మానమును గురించి యుపన్యసించునో భానుమూర్తిపంతులు గారి క్రింది సారాంశములుగల వాక్యములను బట్టిరి.

అస్థిరమునకు సంబంధించిన దేహానుకూలములకు ప్రకృతి కాస్త్రములు పాటుపడుచున్నవి. వానివలన వ్యాధిమోహ మేర్పడియున్నది. వాల్మీకి వ్యాసులే మన యాదర్శముల నిచ్చినవారు. వైదికాధ్యాత్మిక విషయములలో వారే మనకు మార్గదర్శకులు. నాకు ప్రకృతి కాస్త్రములందు గౌరము లేకపోలేదు. కాని స్వదేశీయ వాఙ్మయమే యెల్లప్పుడును మానవుని యభివృద్ధికి మూలకారణమగుచుండును. పాశ్చాత్య గ్రంథకర్తలలో మేటినిస్థియవంటివారిని వెదకినను మనయాదర్శములకు సరిపోవు అదర్శములు సృష్టించినవారు కావరారు. రామ కృష్ణుల నటుండనిండు. భీష్మునిపోలిన పాత్ర ఎచ్చట నైన కానదున్నదేమో పండితులచు. మన వాఙ్మయమే మన నాగరకమును నిర్మించినది. పూర్వము మన ప్రభువులు కృష్ణ దేవరాయుడులు కవులను గౌరవించిరి. వెద్దన చెందిన యాదరము వర్ణనీయును. కవులకు రాజులు ఆశ్రయాలా రాజులకు కవుల ఆశ్రయాలా యను ప్రశ్న నాలోచించితిమేని రాజుల పేర్లను అప్రతిహతభంగి నిలవజేసినవారు కవులే యగుట చేత కవులను రాజుల ఆశ్రయించినను సరియగును. మహాకవి బ్రహ్మసమ్రాటము. కవిపూజప్రత్యక్షబ్రహ్మపూజ అట్టిపూజార్హుడగు కొక్కొండ వేంకటరత్న కవిని కొల్పోయినందులకు మన మెల్లప్పుడును వగచుచున్నారము. మన వగవును సానుభూతిని వారి కుటుంబమునకు చేర్చినచో కొంతయో దాల్చిన వారనుగుదము.

సభవారు మానముగా నీ తీర్మానము సంగీకరించిరి. తరువాత అధ్యక్షులు కొందరు ప్రముఖులు సభకు రాతీసంకులకు చింతిలుచు పండిత వార్తలను తెలియజేసిరి. అందులో రాజమహేంద్రవరమునందే వచ్చినవార్తలో వేంకటరత్న కవిగారి కుటుంబమున శ్రేష్ఠ సాయమేర్పరచ వలసినదని వ్రాయబడి యుండెను.

రెండవ తీర్మానము.

వేంకటరత్న కవిగారి మృత్యువనకుగల గౌరవాదరములను సూచించుటకు ఆసుప్రసిద్ధ గ్రంథకర్తయొక్క గ్రంథములను ముద్రింపించుట ఆంధ్ర ప్రదేశ్ కర్తవ్యమని ఈ సభ యభిప్రాయ పడుచున్నది.

ఈ తీర్మానమును శ్రీయుత వావిళ్ల వెంకటేశ శాస్త్రి గారు యుపపాదించిరి. తాము వేంకటరత్న కవిగారి శిష్యులని చెప్పి వారి శిష్యత్వమున నున్నదని ఈ క్రింది సారాంశమును వెల్లొచ్చుచు నుపన్యసించిరి.

సప్తసంవత్సరములలో కృతి యుత్తమము. రాముని పేరు నిలుపుటకు వాల్మీకి కారణభూత మయ్యెను. పేరు నిలుపునది బొమ్మలు, చిత్రపటములు స్మరణచిహ్నములు కలవుగాని అవియు నశించుననియే, కవికృతియే కవికి స్మరణచిహ్నమును టకు సందేహములేదు. గొప్పగొప్పకవులకు ధార్మిక్యము పట్టి యుండుటచేత వారు వ్రాసిన గ్రంథములు ప్రచారముకాకన్న వి వానిని ప్రచారముచేయుటే వారియశస్సును నిలుపుటకు మార్గము.

బ్రహ్మశ్రీ మల్లాది నూర్యనారాయణ శాస్త్రిలవారు తీర్మానమును బలపరచుచు కొక్కొండ వేంకటరత్నము పంతులగారి జైలిని గురించి ముచ్చటించిరి. కొందరు ఆ జైలి కఠినమని యాక్షేపించినను దానికిని తన గౌరవమున కాలమును లేకపోలేదని వాదించి పట్టికవిమాత్రమేగాక పంతులు గారు గ్రాంధి కాంధ్రవక్తలుగా మార్గదర్శకు లయినారనియు ఇతరులు హాస్యము చేయుచున్నను, తాము పుట్టిన మతమును

మనస్సాక్షి ననుసరించుటకై త్యజించి దృఢచిత్తమును ప్రకటింపవలసియు నుడిచిరి. తీర్మానము సభవారిచే సేకరింప ముగా సంగీకరింపబడెను.

3-వ తీర్మానము.

వేంకటరత్న కవిగారి స్మరణచిహ్నముగా నేడే ప్రతిష్ఠాపించుట ఆంధ్రప్రదేశ్ కమునకు కర్తవ్యమని ఈ సభవారి యభిప్రాయము.

ఈ తీర్మానమును బ్రహ్మశ్రీ పురాణం నాగభూషణము పంతులవారు

“వేంకటరత్నము పంతులవారు వ్రాసిన యువరాజు గారి హిందూదేశ సందర్శన గ్రంథము ఆంగ్ల భూమిలో గూడ పేరువదలి ఇతరభాషలలో ఇతరులు ఇదే విషయమును గురించి వ్రాసిన గ్రంథములకంటె గుణవంతమనిపించుకొనెను. విశ్వీరియా మహారాజుగారు ఆంధ్రులకు సంతసించిరి. మనపద్ధతులకు అచారములకు భిన్నమగుపద్ధతులు అచారములుగల ఆంగ్లకులకు మెప్పుకలుగునట్లు ఇచ్చటిపండితులు వ్రాయుటకష్టము. ఈ మాత్రమేకాదు. రత్న కవిగారు యువనాస్థులనిన సురేంద్రనాథ డెస్ట్రీగారి యువనాస్థులనులకువలె జనులు గుంపులుగట్టుచుండిరి. వక్తృత్వమునకు ఆంధ్రమునకుగల సమపాయములున్నవనుటకు వ్యక్తీకరించిన మహానుభావుడు కొక్కొండ వేంకటరత్న కవి. కావున వారికి స్మరణచిహ్నము నెలకొల్పటం అత్యవసరము” అను సభమధ్యమాటలతో నుపపాదించిరి.

గా. హరిసర్వోత్తమరావు గారి తీర్మానమును బలపరచుచు నీక్రిందియొక్కమును ముద్రింపజేసిరి అదివరకొక ఉపనాస్థులనుచెప్పినట్లు కవికార్యములను నుదాత్తచరిత్రమును ఆతని స్మరణ చిహ్నములేయవలసినవే. దానికి తగినవిధాలు ముందరీర్మానమున చేయబడుట సమంజసే. కాని సంఘపరముగా సంఘపు స్వలాభముకొరకై సంఘము చేసికొనవలసిన విధానాన్నికా కాలసియున్నది. ఏ సంఘముయినను అదర్శములు లేక అభివృద్ధి కావాలదు. అట్టియాదర్శములు జీవితము యొక్క అన్ని కాలాలలోను ఆవసరములు. ఉత్తమగ్రంథములను జదివి అందులోని యాదర్శములను మానసికముగా తత్వీకరణముగా గ్రహించువారు స్వల్ప సంఖ్యాకులుండురు. ఇతరులకు ముఖ్యముగా అదర్శములుగా నుండగల మహాపురుషులు పుట్టిననే జాత్యభివృద్ధి కంతురమేర్పడును. మహాపురుషుల రాధన పాశ్చాత్యదేశములలో వివిధగానున్నది. ఆకారణముననే స్మరణచిహ్నములను చిత్రపటముల రూపమునను ప్రతిమముల రూపమునను ఇతర రీతులను నెలకొల్పటమును వాచారమేర్పడియున్నది. మన యభివృద్ధికి జీవిత కృత్యములోని దేశభాష వాఙ్మయకాఖ్యయే మొదటియాధారము. దీనియందు దాదర్శములు పొడగట్టునట్లు నిర్మించుకొనవలసి యున్నాము. బ్రిటిషుప్రభుత్వముక్రింద ఆంధ్రభాష పునరుజ్జీవమంద ప్రయత్నించిన మొదటి తరములోని ప్రముఖులగు వాఙ్మయకర్తలలో కొక్కొండ వేంకటరత్న కవి యొకడు. ఆతనితో సమానులు ఆతరమున లేకపోలేదు కాని ఆతడు ఆతరమున జేసినపని యత్యంతావశ్యకము. కావున నతనికి స్మరణచిహ్నమును నిర్మించుట యనిన మన ప్రోత్సాహమున కొకయాదర్శమును కంటియదుట నెట్లుకొనుట యగుచున్నది.

సభవారి తీర్మానము సేకరింపముగా సంగీకరించిరి.

నాల్గవ తీర్మానము.

మొదటి తీర్మానము వేంకటరత్న కవిగారి కుటుంబమునకు తెలుపుటకయి ఆ గౌరవసాధిపతిని ఈ సభవారు కోరుచున్నారు.

ఉపపాదకులు:— శ్రీయుత వావిళ్ల వెంకటేశ శాస్త్రి గారు.

బలపరచినవారు:— వింజమాని రంగాచార్యులుగారు.

ఐదవ తీర్మానము.

రెండుమాడు తీర్మానములను ఆనరణలోనికి దెచ్చుటకుగాను ఈ క్రింది ప్రముఖులతోజేరిన యొకసభనియమింపబడెను. దానికిబ్రహ్మశ్రీ పురాణం నాగభూషణపంతులవారును, శ్రీయుత కాళీనాథుని నాశ్వరరావుగారును, మద్రాసు రాజధానికళాశాలాంధ్రభాషాభివృద్ధి సమాజపు కార్యదర్శియు సహకార్యదర్శియగు నెన్నకొనబడియున్నారు.

శ్రీయుతులు జి. వెంకటరంగరావు, పండిత డి. గోపాలాచార్యులుగారు, కె. నాశ్వరరావుగారు, ఎన్. పట్టాభిరామరావుగారు, పు. నాగభూషణంగారు, వా. వెంకటేశ్వరశాస్త్రిగారు, డాక్టరు ఏ. లక్ష్మీపతిగారు, పా. రామారాయనింగారు, వి శివరామయ్యగారు. (నెల్లూరు), తేలూరు. శ్రీని

వాసరావుగారు, వావిలికొలను నుల్లూరావుగారు, జయంతి. రామయ్యపంతులుగారు, సదావిశ్వాకర్తుగారు, ఎ. ఆర్వారు శాస్త్రిగారు, పండిగుంట. నూర్యనారాయణ శాస్త్రిగారు, అధ్యక్షుడు, ఆంధ్రభాషాభిమాని సమాజము, పే. నారాయణమూర్తిగారు, నా.కుప్పస్వామయ్యగారు, కె.తాయన్నగారు, రే. లక్ష్మీనరసారెడ్డిగారు, బె. పట్టాభిరామిరెడ్డిగారు, ఏనాదిరెడ్డిగారు, చెన్నారెడ్డి భానుమూర్తిగారు. శ్రీరాజామంత్రి ప్రగడ భుజంగరావు బహద్దరు జమీందారుగారు ఏలూరు

ఈసంఘమునకు వా. రామారాయనింగారు అధ్యక్షులుగాను శ్రీయుతులు. కే. నాశ్వరరావుగారును, పురాణం నాగభూషణం పంతులుగారును, ఆంధ్రభాషాభివృద్ధి సంఘ కార్యదర్శియు కార్యదర్శియగు నుండుటకు కోరుచున్నాము.

ఉపపాదకులు శ్రీయుత కొ. నూర్యరావుగారు బలపరచినవారు గా. వాయుజీవోత్తమరావుగారు

తీర్మానములయిన పిదప అచ్చట సభచేరిన వారిలో కొందరు సలహామీద చందాపట్టి ప్రారంభింపబడియెను. రమారమి రు 125 లు చందా పడియెను.

నిన్న సాయంకాలము రజస్వలసంతరి వివాహము జిల్లాకు సంబంధించిన మహాసభయొక్క జీయమైయున్నను, వేంకటరత్న కవి స్మరణచిహ్న సభ ఇంతి జనుప్రథమగా జరిగినందులకు సంతసింపవలసియున్నది.

కొక్కొండ వేంకటరత్న కవి స్మరణచిహ్న నిధి

గుమ్మడూరి వేంకట రంగారావు.	30-0-0
వావిళ్ల. వెంకటేశ్వరులుగారు	20-0-0
ఒక ఆంధ్రుడు.	30-0-0
చెన్నారెడ్డి భానుమూర్తిగారు	5-0-0
గా. హరిసర్వోత్తమ రావుగారు	5-0-0
క్రొత్తపల్లి నూర్యరావుగారు	2-0-0
మల్లాది నూర్యనారాయణ శాస్త్రిగారు	1-0-0
సుచాలక సభా బాలుడు.	2-0-0

అనకాపల్లి జైనరత్ మారెడ్డియ్య:— ఈ మాత్రాక్షు కట్టడములకు కావలయు నివేశనమును సంపాదించుటకై ప్రభుత్వమువారు అనకాపల్లి యునిసిపాలిటీ వారి రు 10,000 అప్పుగానిచ్చుట కంగీకరించి.

రాజమృతినిధిగారి కార్యనిర్వాహక సభ:—

ఇపుడు నియమింపబడవలసియున్న హైందవ సభ్యపదవిలో కలకత్తా హైకోర్టు జడ్జిసర్ అనుతోషము కర్ణిగారు గాని మనరాసు హైకోర్టు జడ్జిసర్ సి. శంకరనాయక్ గారు గాని నియమింపబడుదురని సమాచారముగా నమ్మి డిప్యూటీ గారు “క్యాపిటల్” పత్రికను వ్రాసియున్నారు; ఆయన సమాజముగా సర్ అనుతోషగారి నే యెక్కువ పురస్కరించుకొని గ్రాసి యున్నారు. హైందవ సభ్యులకు బహుశా విద్యాకాఖ్య సంబంధించిన విషయము లొప్పగింపబడును. కలకత్తా జడ్జిగారు విద్యావిషయక సభ్యపదవి కాదర్శ ప్రాయముగ నుండురని డిప్యూటీ గారి దృఢాభిప్రాయము.

STOP PRESS TELEGRAMS.

UN-CORRECTED.

LONDON, January 25
AMSTERDAM.—The German Official Naval Statement says:—During the advance in the North Sea of Seydlitz Derflinger, Moltke and Blucher, accompanied by four small cruisers and two flotillas of destroyers our squadron became engaged with the British force of five battle cruisers, several small cruisers and 26 destroyers. The British broke off engagement after three hours' fight seventy miles west-north-west of Heligoland and retreated. According to the information available one British battle cruiser and on our side Blucher were sunk. All other German vessels returned to the port.

LONDON:—German version is not worthy of credence. British admiralty announces that all the British battle-cruisers are safe.

Reuter learns that the High Commissioner for New Zealand has sent a telegram of congratulation to the battleship New Zealand. 'Well done Halsey'. High Commissioner paid a tribute to the work of the vessel and said, "such events mark a new era in the history of the Empire. Dominions must rejoice that one of their representatives is in the front rank against the for and it will make dominions prouder than ever of their connection with the mother country and inspire them to further effect to shatter the German designs.—Thus strong young states are taking their share in maintaining the integrity of the Empire and when war is over new conditions will demand fresh measures"

LONDON, January 25.
Death is announced of Alexander, elder shipowner.

FOREIGN TELEGRAMS.

(REUTERS AGENCY)

WAR NEWS.

THE GREAT EUROPEAN WAR.

GREAT BRITAIN.

Averted German Naval Raid.
No British Ships Lost, Casualties Slight.

LONDON, January 24.

The Admiralty's statement regarding the naval action adds that no British ship was lost, and the casualties among the personnel are at present reported to be slight. The "Lion," which led the line, had only eleven wounded and none killed.

The "Bluecher's" Crew.

One hundred and twenty-three survivors from the "Bluecher" were rescued out of a crew of 885. Possibly more have been saved.

The Destroyers and Light Cruisers.

No reports from any destroyers and light cruisers as to fighting have yet been received, though some have apparently taken place.

Terrors of Modern Warfare.

New and Wonderful Weapons.

LONDON, January 24.

An officer, describing the instruments of warfare, says:—"We have been using a wonderful pistol firing fireballs which light up the ground. We have got a new kind of bomb. One killed thirty Germans recently. It is reported that the Germans have got a land torpedo which burrows under the earth."

Swedish Papers' Comments on Norfolk Raid.

LONDON, January 24.

The Swedish papers severely criticise the German air-raid on Norfolk as an act of murder pure and simple.

FRANCE.

A Communique.

Situation in France.

LONDON, January 25.

PARIS.—This evening's communique said:—"The Germans heavily bombarded the District north of Zilleske. There was a sharp fusillade near Chateau Hermitage, but no infantry attack occurred. Some shells were fired into Arras, and there was a fusillade north of that town. The enemy fired numerous bombs into La Boisselle in the region of Albear, but our artillery compelled him to cease fire. There was rather a sharp fusillade in the direction of Cernay. Fighting in the region of Four de Paris in Argonne has ended. We have maintained all our positions except fifty metres of trench demolished by the enemy's heavy bombs. The struggle in Alsace continued to-day in the regions of Uffholtz and Hartmanns Wiler-kope, where we are close to the enemy's wire entanglements. No news of fighting has been received."

Later Communique.

LONDON, January 25.

PARIS.—Communique says:—"We progressed slightly eastward of Saint Georges. On the rest of the front artillery duels have taken place. There has been intermittent gunfiring from Lys to Oise. The enemy counter attacked at Berry-au-Bac, but were repulsed and the trenches, in dispute, remained in our possession. We demolished several German works and shelters in Champagne. Very lively rifle fire in Bois-de-la-Grurie was checked by our artillery. We completed the destruction of the bridges at Saint Mihiel. In Lorraine we surprised and captured the detachment of the Bavarians at Emmerenil. Thick fog prevails in Vosges and Alsace."

Failure of Germans to Check French Advance.
Explanation Demanded.

LAHORE, January 25.

The "C. and M. Gazette" Cables:—"London 23rd January.—The German failure to arrest the French advance at Berry-Au-Bac shows that the French endeavour to protect Rheims by surrounding the German position outside the town continues. Reports from Bois-Le-Prete and the forest of Opremont show that the movement mentioned before (which was held to endanger the German salient position at St. Michael) has been checked. Hartmann Weilerkopf whence fighting is reported appears to be in the immediate neighbourhood of Thana where the ground is so bad that only small bodies of infantry and mountain guns can be employed. The Germans around Altkirch are suffering from floods. The French are on higher ground."

Bombs on Dunkirk and the Villages around.

German airmen dropped eight bombs on surrounding villages, with the result that seven persons were killed and twelve wounded. In addition they set fire to a shed full of goods.

Allies' Airmen deal with the Raiders.

British and French aircraft pursued and brought down one of the enemy craft, whose two pilots were made prisoners later.

RUSSIA.

Further Russian Successes.

Two Divisions of Turkish Army Corps
Defeated.

LONDON, January 24.

PETROGRAD.—Russians have defeated the Thirty-Third and Thirty-fourth Turkish divisions of the Eleventh Army Corps in the region of Chorsan and have captured all their mountain artillery.

TELEGRAMS.

Turkish Territory Solidly held by Russians.

The Russians at present occupy solidly all Turkish territory which they held before the fighting at Sarykamysch.

Armenians in the Caucasus.

Churches Pillaged and Burned.

An Armenian Priest at Karaugan says that all churches in the neighbourhood of the frontier have been pillaged and burned to the ground.

Pitiful Condition of Refugees.

There are thousands of refugees who are in a state of pitiful destitution. They are without homes, without food and without clothing.

Christian Fugitives.

A member of the Duma telegraphs from Julfa that forty-five thousand fugitive Christians have arrived there. The majority are women and children. They have suffered fearful hardships owing to the season, the state of the roads and the lack of food. Great kindness is being shown to the refugees by the Armenians in the Caucasus.

A German Attack Repulsed.

LONDON, January 25.

PETROGRAD.—It is officially stated that on the right bank of the Vistula there were unimportant engagements on the 23rd instant, from Rodzanovo to the Vistula, in the regions of Borjimoff and Gumine, where a German attack was repulsed with loss. An attempted Austrian advance in the region of Lasliski in Galicia was repulsed with heavy loss. There was an artillery duel all day on the 22nd instant, near Kumpulunga in Bukovina.

HOLLAND.

A Gruesome Spectacle at Louvain.

Corpses of Civilians.

LONDON, January 24.

AMSTERDAM.—A gruesome spectacle was witnessed at Louvain at the disinterment of corpses of civilians killed during the days of terror, a monument of Van Der Weyer. The Germans asserted that none had been buried there. The Municipality, however, ordered an investigation and fifty-seven bodies were found lying in a ghastly position. There were men, women and children aged from fourteen to seventy. They have now been buried in a cemetery.

German Aircraft Over Dutch Territory.

Holland's Protest.

LONDON, January 24.

The Netherlands Government has instructed its Minister in Berlin to draw the attention of the German Government to the violation of Dutch neutrality in consequence of aircraft flying over the Dutch territory.

Reported Naval Fight in Friesland.

Between British and German Fleets.

LONDON, January 25.

AMSTERDAM.—A telegram says that heavy gunfiring was heard yesterday morning at Franckers in Friesland. Apparently a fight between the British and the German fleets took place north of the Islands of Ameland and Schiermonnikoog.

TURKEY.

The Ottoman Bank.

Turkish Government's Promises.

LONDON, January 24.

SOFIA.—British and French managers and employees of the Ottoman Bank in Constantinople have arrived at Dedegatch. The Government promised that no illegal action would be taken against the Bank. The original intention of Government to take over the management caused a depreciation in the value of bank-notes, but the abandonment of the plan led to recovery.

Anxiety at Constantinople.

A Submarine Raid Feared.

Torpedo and motor boats are constantly patrolling the port of Constantinople, as a submarine raid is feared.

Mutiny in the Turkish Army.

Seventeen Officers Shot.

LONDON, January 24.

News has reached Odessa of mutinies in the Turkish Army. Enver Pasha has caused seventeen officers to be shot.

The Persian Gulf Operations.

BOMBAY, January 24.

The "Times of India" published a diary of a Transport Officer describing the Persian Gulf operations between the 8th November and the 22nd. After Fao has been bombarded by the Gunboat and B. I. Boat "Umaria" transports steamed 20 miles up the river where the rifle fire silenced by the Gunboat. On the 8th November troops were landed at Abadah thirty miles from Basra. On the 11th November 7 to 8 hundred Turks who had marched from Basra attacked immediately on arrival but were dispersed, 117th Mahrattas pursuing them into desert. Prisoners complained of insufficient food and unwillingness to fight and stated that large Turkish force was following. Friendly Seikh offered several thousand troops. At 2 p. m. the "Epiegle" sank two Turkish gunboats. On the 16th November six more British transports arrived and Dorsets 104th Rifles and 20th Punjab attacked the enemy two thousand strong who were driven up the fire from the Gunboat and the Mountain Battery. Among the casualties was Captain Maclean wounded on his left forearm. On the following day the British at a loss of 65 killed and three

TELEGRAMS.

hundred wounded drove the enemy out of the village up the river. Our troops marched along the river bank in the desert, while the enemy entrenched themselves in date groves. Two Captains one Major and one Political Officer were killed. After camping here two days our troops marched on Basra, thirty two miles in sixteen hours on the report that the British Residents were in danger. They arrived at Basra on the 22nd November amid scenes of great enthusiasm.

Barrett on Turkish Disposition at Mazerah.

DELHI, January 25.

A Press Communique states:—"General Barrett reports that on the 20th January he made a naval and military reconnaissance from Mazerah on the left bank of the Tigris opposite to Gurnah to ascertain the disposition of the Turkish force in that neighbourhood. The enemy's outposts were found some 7 miles north of Mazerah on the sandhills south of the Ratah Canal. The enemy was driven across the canal and retired in disorder suffering severe losses. His camps and dhows were shelled."

AUSTRIA.

Heir-Presumptive in Germany.

Speculation as to its Object.

LONDON, January 24.

The Mission of the Austrian Heir-Presumptive, who has gone to Germany, is exciting considerable speculations. It is believed in some quarters that he is seeking Germany's permission to conclude separate peace, although, in view of his pro-German sympathies, it is more probable that the object of the mission is to secure greater support from Germany, particularly in order to check the growing peace movement in Austria.

AMERICA.

Enemy's Vessel in Porto Rico.

To be Ordered to Leave.

LONDON, January 24.

WASHINGTON.—The captured British collier "Tarn," commanded by a lieutenant from the "Karlsruhe" will be ordered to leave Porto Rico within twenty-four hours or it will be interned.

Charge of Partiality

Bryan's Reply.

LONDON, January 25.

WASHINGTON.—Mr. Bryan has issued straightforward and vigorous reply to the charges made by the German sympathisers that the United States is showing partiality towards the allies. Bryan affirms that the Germans and the Austrians appear to assume that some obligation rests on the United States to prevent all trade in contraband, thus equalising the difference due to the relative naval strength of the belligerents. No such obligation exists and it would be an unneutral act and an act of partiality on the part of the Government to adopt such policy.

RUMANIA.

Germany and Rumania.

Reported Strong Official Protest.

LONDON, January 24.

PARIS.—A Petrograd message to the "Temps" says that the German Minister in Bukharest has addressed an official protest to Rumania from the German Government in the shape of a Note declaring that Rumania gave Provincial Prefects instructions with regard to mobilisation in which it was indicated that Rumania would shortly begin hostilities against Austria, and further that the Rumanian Government is not preventing but encouraging by every means the diffusion in Transylvania of revolutionary proclamations having in view the provocation of a rising and the separation of Transylvania from Hungary. These points are regarded by Germany as hostile acts against her Ally and not in accord with the amicable relations between Germany and Rumania.

No Official Confirmation.

There is no official confirmation of the message.

ITALY.

Arrest of the Italian Vice Consul.

LAHORE, January 25.

The "C. and M. Gazette" Cables:—"London 23rd January.—Italy has asked Germany to explain the arrest of the Italian Vice Consul at Liege on an imputation of postal contraband. (Censored.)"

SOUTH AFRICA.

A Rebel Attack Repulsed.

Heavy Loss to the Enemy.

LONDON, January 24.

PRETORIA.—Twelve-hundred of the enemy with four guns, under Kemp and Maritz, attacked Upington in the morning but were repulsed, leaving twelve dead, twenty-three wounded and sixty-six prisoners. The Union forces had three killed and twenty-two wounded.

GENERAL NEWS.

GREAT BRITAIN.

Foundering of a Wilson Liner.

LONDON, January 24.

The Wilson liner "Hydra" has foundered off the coast of Donegal owing to the shifting of cargo in a storm. Two of her crew reached shore, but a boat containing eighteen is missing.

TELEGRAMS.

New Chief Liberal Whip.

LONDON, January 25. It is officially stated that Mr. Gulland succeeds the late Mr. Illingworth as chief Liberal Whip.

PORTUGAL.

Cabinet Resigns.

LONDON, January 25. LISBON.—The Cabinet has resigned.

INDIAN TELEGRAMS

(Associated Press Agency.)

WAR NEWS.

DELHI.

War Cable to the Viceroy.

DELHI, January 24. Viceroy has received the following telegram from the Secretary of State dated 23rd January:—

The fighting on East Front.

A French communique records the bombardment of Neuport with considerable violence and Infantry attacks of extreme fierceness in a hand-to-hand struggle. In Alsace Germany recaptured part of the trenches northwest of Pont a Mousson captured by the French on Wednesday and also the trenches in the forest of Apremont recently taken by the French, but a significant point is the continued announcement that the situation in Soissons is unchanged, whence may be concluded that the recent German counter-offensive is spent and cannot go further.

The Sinking of the "Durward."

The British merchant vessel "Durward" was stopped by a German submarine off the Hook of Holland and the crew ordered into boats and the ship torpedoed.

German's and Allies' Gains.

Since the Battle of Ypres.

An important French official account of the war for two months since the battle of Ypres states:—A complete check was given to big offensive German movements against our left. The war assumed the character of a siege operation. Except at one point we gained ground everywhere.

The German Gains.

The results obtained by the Germans are the destruction of the market place, Cathedral and Hospital at Ypres the destruction of Neuport, bombardment of Arras, Bethune, Arras, Sopir and Soissons, the retaking of Hill 132 and ground gained for a mile North of Soissons, and advance of 300 metres in Argonne near Les Meurissons.

Allies' Gains.

The French results include the recapture of the left bank of Yser between Knocks and Hotzas, the capture of St. George's, widening the front round Ypres and bringing to a standstill the furious Infantry attacks between the sea and the Lys, the capture of Vermilles, La Boisselle, Quezoy-en-Santerre, Pousay and two around Perthes, while the enemy were pushed still further away from Verdun, important progress made in the woods, especially in La Preire, advance northeast of Nancy and north and south of Sentance, capture of Aspach and Stienback and progress towards Altkirch.

Summing up.

Summing up, the general progress made by our troops is very appreciable at certain points and there is a general retreat of the enemy except northeast of Soissons, to which must be added the check of the German offensive in Poland for a month and the continuation of the Russian offensive in Galicia and the Carpathians and the annihilation of the Turkish Army in the Caucasus. Germany has exhausted the resources of officers and cannot therefore develop effectively, except to the detriment of existing units, but the allied armies can still be reinforced considerably. The German offensive was broken, and their defensive will also be broken in time.

The "Times" Comment.

Commenting, the "Times" says:—Isolated, these results may seem inconsiderable, but collectively they mean much. Specially important are the advance on Yser, the very marked progress round Perthes and the approach to Arras. The whole together and the recent German failure to press home the advance and to enter Soissons justify the French claim to have broken the offensive. On the Eastern front, while the armies in Poland and Galicia remain stationary, important Russian movement continued on the right towards Thorn, threatening the German rear and communication across the Vistula and the extreme left in Bukovina, where a concentration of a considerable Austrian force was noticed.

CALCUTTA.

Enthusiasm over German Defeat.

CALCUTTA, January 25. News of the defeat of the German Cruiser Squadron with the sinking of "Blucher" in the North Sea to-day announced has been received here with intense enthusiasm.

TELEGRAMS.

GENERAL NEWS

PUNJAB.

The Delhi Conspiracy Case Appeals.

LAHORE, January 25. In the Delhi conspiracy case appeals before the Chief Court to-day, their Lordships saw Basant Kumar who had been brought from Ambala. Mr. Beechey then began his reply for Balraj. After some argument as to whether the Crown had receded from their original position with regard to the date of conspiracy the counsel said that there was no evidence of any conspiracy at any of the meetings before October 1912 and that no conclusion could be drawn from Rashbehari's statement even supposing that he did say that Balraj was away to Jodhpur. Regarding Basant Kumar's statement to the dispensary people that Balraj was interested in getting him employed, the Counsel said it was irrelevant under section 10 of the Evidence Act that Balraj lent typewriter or took part in circulating the "Liberty" leaflets or that Balraj was a party to the alleged plot of throwing bomb at the Viceroy at Kapurthala or at the Montgomery Hall during the Christmas dance. After lunch Mr. Beechey replied to the prosecution arguments against Hanwant Sahai. He stated that Hanwant's name on account of his relationship with Hardyel was known to the Police and that the chief evidence against him was the statement of Fazl Karim who, the Counsel said, was deep in mire at the time on count of the Police search of his quarters and named Hanwant to save his own skin. The Counsel referred to the discovery of the objectionable literature at Fazl Karim's house and said that the latter dabbled in questionable politics. Further Fazl Karim's statement that his conversation with Hanwant turned upon bombs and secret societies lacked corroboration of any sort and there was absolutely no proof that Hanwant's connection with Hardyel was criminal. The counsel then referred to certain irregularities in the search of Hanwant's house. Dr. Gokulchand then commenced his reply on behalf of Balmokund. Their Lordships then rose.

Murder of a Sub-Inspector Sessions Court hearing commenced.

PEROZEPOR, January 26. The Sessions case in which five Sikhs, one Hindu and one Mahomedan, lately returned from America, are charged with rioting and murder of a Sub-Inspector and Zaildar, commenced to-day before the Sessions Judge, when Mr. Petman opened the case for the prosecution.

People's Bank.

Liquidators' Interim Report.

LAHORE, January 25. An interim report issued by the liquidators of the People's Bank on the progress of liquidation with accounts up to 30th September last says:—Official liquidators hope to be able to declare first a small dividend of two annas in or about June 1915. They say that greater portion of debts due to the Bank are due from some 35 persons, firms or companies, mostly carrying on business of ginning of cotton and manufacture of flour, yarn and cloth. The only way of securing substantial realisations from these concerns was to give them time to retrieve their positions which, of course, involves delay in realisation of debts and depositors and other creditors of the Bank can, therefore expect to receive only very small dividends during the early portion of liquidation. The liquidators, however, express belief that by the means adopted there is fair prospect in time of effecting substantial recovery.

The 'Bulletin'.

A Daily Medium of Information.

LAHORE, January 25. The "Bulletin" which was hitherto been a paper of war news and selections becomes regular daily from to-day. In its foreward it explains its policy as being medium of information rather than an organ of opinion with such politics as has been called out by war.

Reduction in Train Staff.

LAHORE, January 25. The "Tribute" understands from reliable source that reduction in train staff that has lately been ordered on N. W. Ry. is simply on account of reduction in the number of trains due to reduced business. Such train staffs is not required for the time being is put on compulsory leave as has always been the case in past. There is no intention to reduce the station or office establishment anywhere, nor is the number of the District officers to be reduced.

CALCUTTA.

'Trading with the Enemy' Case.

CALCUTTA, January 25. Mr. D. Swinhoe, the Chief Presidency Magistrate to-day resumed hearing of the charges framed under the trading with the enemy proclamation and Act 14 I. P. C. against Bhusan Chunder Chandra, a merchant of 10, Pollock Street, Calcutta. Mr. Hume, The Public Prosecutor, represented the Crown. He said that the accused was a dealer in glass bangles. On the 5th and the 9th November he wrote and posted in Calcutta letters addressed to an agent named Meyer of Lausanne, Switzerland, regarding a consignment of bangles which he proposed to import into India from Austria through the medium of Meyer. The letters were intercepted and premises searched. The correspondence found during the search, the Public Prosecutor urged, proved his trading with the enemy and also an offence punishable under the Indian Penal Code in that the accused abetted and was a party to a criminal conspiracy to trade with the enemy. After all-day hearing the case was further adjourned.

Arrival of the Governor.

CALCUTTA, January 25. The Governor of Bengal and party arrived at Calcutta this morning from Bankipore.

TELEGRAMS.

Tribute to the Memory of Carnduff

CALCUTTA, January 25. On-reopening of the Calcutta High Court to-day the entire Bench and Bar assembled before the Chief Justice to pay tribute to the memory of the Late Justice Sir Herbert Carnduff after which the Court adjourned for the day.

BOMBAY.

The Mail Steamer.

BOMBAY, January 25. The P. and O. Boat "Salsette" with the outward English Mails of the 9th instant is expected to arrive in Bombay on Friday at 6 o'clock in the morning.

The Viceroy's Departure from Bombay

BOMBAY, January 25. H. E. The Viceroy visited the Alexandra Dock this morning and left Bombay.

Present at the Send off.

At the departure of Lord Hardinge and suit among others who were present at Apollo Bunder in addition to Lord and Lady Willingdon and leading civil and military and naval officers were His Highness the Nizam and Colonel Pinhey, Resident of Hyderabad.

First Criminal Sessions.

A Welcome Feature.

BOMBAY, January 25. A welcome feature of the first criminal Sessions of the Bombay High Court which began its sittings to-day under the Presidency of Sir Stanley Batchelor is that no case of murder is on board for trial. Cases are of theft, bigamy, hurt and cheating among which public importance is only attached to the trial of Sirdhar Kothvale and two others who are committed in connection with Bombay Banking Co., in liquidation.

Tuberculosis in the Bombay Corporation.

BOMBAY, January 25. Some Warmth has been shown in the Bombay Corporation on the subject of tuberculosis. During last year or so vigorous campaign has been in progress to stamp out the disease in the city, the movement being set on foot by Mr. Ratan Tata's generous contribution which made possible the establishment of the Tuberculosis institution. The proposal is now before the Corporation to set apart wards in the Marathi Hospital for tuberculosis patients, the wards to be maintained at the expense of the Municipality. The Committee of Corporation voted against the proposal.

Liston's Dissenting Minute Discussed

Major Glen Liston, Director of Parel Labouratory, attached strong dissenting minute to the report of the Committee and at last week's meeting his attitude was severely criticised by Sir Pherozeshah Mehta. To-day Major Glen Liston replied to Sir Pherozeshah Mehta, as he put it, blow for blow and reiterating the charge he made against the Committee that it was sham and delusion and that the sooner it was abolished the better. He was several times interrupted by Sir Pherozeshah Mehta. Major Liston argued at great length as to the necessity of the Municipality undertaking the liability of treating tuberculosis patients in co-operation and co-ordination with the philanthropy and Government, and submitted that the progress made in Bombay, the second town in the Empire, was less satisfactory than that made even in small Provincial towns in the United Kingdom. The debate had not been concluded when the meeting adjourned.

The Commerce and Industry Member

BOMBAY, January 25. The Member for Commerce and Industry, Government of India, arrives in Bombay to-morrow and remains until the end of the week.

SOUTH INDIA.

Slips on the Railway Line Cleared.

COONOR, January 25. All the slips were cleared and normal services was resumed with the ascending mail.

BURMA

Indian Co-operative Credit Commission. Education as a help to further the Movement.

RANGOON, January 25. By steamer 'Edavana' there left to-day the members of the Indian Co-operative Credit Commission under the Presidency of Sir E. MacLagan. Two different parties were formed before leaving Rangoon for Upper Burma both of which inspected various places at Mandalay. The Commission was greatly impressed with the Central Co-operative Bank which they considered as one of the most independent financially in the whole of India. They were also much taken with the working of co-operation in Burma and the interest shown in co-operation credit by agriculturists. It is however stated that more could be done by educated classes to further the movement.

Issue of a Warrant

Bail Granted.

RANGOON, January 25. On an application by Graham and Co., a warrant was issued by the District Magistrate, Rangoon, against H. C. Elsey, formerly their Departmental Manager. On a charge of falsification of accounts of transactions between the complaints and Moola Dawood and Co., exporters of rice and other produce included cotton, in which several lakhs of rupees were involved. Bail was granted in Rs. 5000 with two sureties.

Claim for 25 Lakhs.

To-day in the Chief Court Moola Dawood and Co. filed against Graham and Co., for recovery of 25 lakhs of rupees being the sum alleged due on taking accounts of transactions for past five years between the parties the defendants being plaintiffs' shipping agents.

శ్రీ ద్వార్యము.

[చింతా శంకరదీక్షితులుగారు]

నాల్గవ ప్రకరణము.

రమణయ్య బండివానితో సేర్పాటు చేసికొనివచ్చెను. ఎనిమిదిగంటల కంటెలురు భోజనములు చేసిరి. ఇంతలో బండి వాడెద్దము బండినిదెచ్చి, రమణయ్యగారివాకిట దిండి, వెడలి పోయెను. ఇంకొక యిరగంటలో విశ్వనాథము బండివాని వేషమును ధరింప నారంభించెను. ఆతలగుడ్డయు, నా మానీ నట్టియు, చిరిగినట్టియు బట్టయు, తూంటుపడిన రబ్బరుబయి నును, ధరించి దట్టముగా ముగమంతయు నామహులతోనింపి చేత కొరడాను బుచ్చుకొని, ఎద్దు నాశకటమునకుగట్టి, యాత హులిలోనికి భోవుయ్యములోనుండెను. రమణయ్యయు వాని నామారువేషమున నానవాలు పట్టలేకపోయెను.

“దానూ! తెల్లవారేలోపుగావసాను. ప్రయాణం తగి లినా, దూరంప్రయాణం తగలదులే!” అన యాత దాబండిపై బయలుదేరి బజారున దోలకొనిపోయి, సోమయ్యగారిసందులో కంసాలి యింటికికొక 50 గంటల దూరమున ఎద్దుకు విప్పి దానికింత పచ్చికునువెచ్చి, యాత దాబండిలో నలిబాగరాకుడై నలుదిశలను మెలకువతో పరిక్షించుచుండెను.

రాత్రి పండ్రెండుగంటలైనది. వానికేమియు విశేషము లు గనబడలేదు. ఊంతయు నిశ్శబ్దముగనుండెను. చీకటి నలు దిశలను, మిట్టమీటుగా వ్యాపించియుండెను. ఒంటిగంటయై నది. దూరమున గుడ్డగుబలు “హూట్, హూట్” అని స్వాభావికస్వరములతో నెలచుచుండెను. అప్పుడప్పుడా నిశ్శబ్ద మహాసముద్రమున తిరంగములవలె నచ్చటచ్చట, ఎటు గెత్తి నక్కలు మోయుచుండెను. పరశ్రీలను పంచించుట యే ముఖ్యవ్యాపారముగాగలవిటఁజూచుబలవలె నచ్చటచ్చట ఉబుసుపోని శునకము లాకదానినిబట్టి యింకొకటిపాతమును నేర్చుకొనునట్లు ధ్వనిచేయుచుండెను. రెండు గంటలాయెను. ఇంతలో వీరభద్రుడున్న యింటివీధితటపు తెరచినట్లు చప్పుడాయెను. బండిలో నుండుకొనియున్న విశ్వనాథ మతిబాగరాకు డై యాదిక్కున జూచుచుండెను. ఎవ్వరో ఒక పురుషు డా యిల్లును విడిచి, యింటిముందొక నాల్గు నిమిషములొగి బజారువైపునకు పోవుచుండెను. విశ్వనాథమాతడు వీరభద్రుడని గుర్తించెను. వీరభద్రు డాబండినిదాటి, బజారుకలుకునుబోయి, అక్కడ కొంచెముకాలమొగి, తిరిగి వెనుకకువచ్చి బండిసమీప మునుదేరి, బండిలోనికి తొంగిచూచెను. విశ్వనాథము కిక్కురు నునకుండ, కన్నులను మూసికొనియుండెను.

వీరభద్రుడు బండివానిని చరచుచు, “ఏము బండిఅట్టి, ఏయి” అని కేకలుపెట్టి నారంభించెను. విశ్వనాథ మింనుక నేపుండి, మూలిగి, ఒకప్రక్కనుండి, యింకొకప్రక్కకు జరి గెను. తిరిగి వీరభద్రు డదేవిధమున కేకలడ నారంభించెను. విశ్వనాథ మెట్టకేలకులేచి కూర్చుండి, కన్నులు నలుము కొనుచు, వెట్టిచూపులచూడ జొచ్చెను. “ఎక్కడిక మ్యబండి, ఆర్ధరాత్రివేళ, ఎవడుకడతాడు?”

“ఒరేయి అట్టిలేచి ఇవతలకురా, మాట్లాడుదాము.” విశ్వనాథము బండిలోనుండి తూలుచు, నీవల కరుడెంచెను. ఆతనిని జూచి వీరభద్రు డిదివఱకెచ్చటను ఆబండివానిని చూడ కుండుటచే కొంచెము సుతుష్టుడై “ఎవరోయి, బండికట్టు తావా, ఈఊరికి క్రొత్తలాగున్నావే?” అని ప్రశ్నించెను.

“ఔను బాబూ, క్రొత్తే, ఇరవైరోజులైంది, ఈఊరు వచ్చి బండికొని, ఎక్కడిక కావాలి బాబూ బండి?” అని కన్నులు నలుముకొనుచు విశ్వనాథము ప్రశ్నించెను.

“కోటికల్లికి కావాలి తెల్లవారేటప్పటికి, రేపు చాట కపోలే, అవతల పని మించిపోతుంది కట్టావా? ఏమికావాలి?”

“అర్ధరాత్రి బాబూ! రూసాయి పుచ్చుకుంటాను, బరు వేంటి బాబూ?” అని వానివైపు చూడకయే విశ్వనాథ మడిగెను.

“ఇద్దఱును నువ్వులు ఒక చిన్న చెట్టికొన్ని, నవే, ఆలాగ యిస్తాను. బండికట్టి, తీసికొనిరా” అని వీరభద్రుడువాని కిల్లును చూపించెను. విశ్వనాథము బండిని వానికిట దీసికొని పోయెను.

ఇంటిలోనుండి, లక్ష్మీకాంతమ్మయు, వీరభద్రుడును బండిలోనికిదేరిరి. ఒక చిన్న చెట్టెనుగూడ వీరభద్రుడు తెచ్చు చుండెను. విశ్వనాథ మాబండిని బజారునకు దీసికొనివచ్చి, వెద్ద కాలవ కేగురోడ్డునెక్కి తీసికొనిపోవుచుండెను. కాలవ సమీపముననే పోలీసుస్టేషను. విశ్వనాథ మాకాలవను దాటిం పక, బండి నీవేషముదాకి బట్టెను. బండిలోని వారించుకకును

కులోనన్నట్లున్నది పోలీసుస్టేషనునొద్ద బండివాసి, విశ్వ నాథము బండినిదిగి, పూరాయన్ను -వానును కేకవైచెను ఆకేక కులికిపడి, వీరభద్రుడు బండిలోనుండి క్రిందికికికి, నిద్ర మర్చుచే నాల్గుదిక్కులను జూచుచుండెను తత్క్షణమే విశ్వ నాథము వానిని బంధించి, వచ్చిన పోలీసు జవానున కాలిని నప్పుడెప్పి, లక్ష్మీకాంతమ్మగూడ స్తేషనులోనికి తీసికొని పోయి, ఖయదులోనుంచి, జవానుచే, నూర్యారావుగారికి కబురునంపెను.

నూర్యారావు వరుడెంచెను. విశ్వనాథమాతని జూచి, “అయ్యా చంపినవాళ్ళిద్దరు దోరికారు ” కయదులోవెట్టింపా ను తుమించాలి అని చెప్పి, వానితోగూడ కయదుల్ను గది లానికిబోయిరి. లక్ష్మీకాంతమ్మకంఠము నెర్రమై వచ్చినయ్యర్దు రను జూచి, నేలపైబడి తన వాస్తవములతో నెర్రమును చూచు కొనుచు నిట్లు పలుకు సాచెను.

“అయ్యలారా! వీడే నన్ను పాడుచేసినవాడు వీడి వలననే నాకిన్ని దురవస్థలువచ్చినవి. అయ్యా, అయ్యా! కొడుకు వచ్చి పోయాడు, భర్తఖయయ్యలో ఉన్నాడు. నా అవస్థ ఇలాగున్నది. మేమిద్దఱుమును కలిసి ఉంటేమాచి, నా ముద్దులకొడుకు తండ్రిగారితో చెప్తానని బెదిరించాడు. తండ్రి గారు పాలమువెళ్ళారు అయ్యె రుక్కొధలన్నీ చేసి, వాడిని చం పుతాననిచెప్పి, మాదొడ్లోపట్టుకొని వాడినోటినిండా గుడ్డలు కుక్కి ఆపనిచేసాడు. అయ్యా అయ్యా! ఈచేతులతోనే ఆ ముక్కులన్నీ జల్లిడలో పోసి నేనటకమీద వెట్టాను. తండ్రి గారి కెంతసేపూ కొడుకు కనబడకపోలే, అనుమానంపుట్టింది. ఇంతలో అటకమీదనుంచి రక్తంబాట్లు గోడమీదుగా ఆయన మీద పడ్డాయి. ఆయన కీసంగంతా తెలిసింది. అయ్యా అయ్యా!” అని యామి ఏవ్వసాగెను. వీరభద్రుడేమియు బలకకయూరకుండెను కాని విశ్వనాథమువై సత్ప్రేరముగా జూడజొచ్చెను.

విశ్వనాథ మానూర్యారావుగారియొద్ద నెలపు బుచ్చు కొని వారివందనమునందుకొని, ఆబండిపై నిల్చుకేరెను. జరిగిన సంగతినంతయు, నాతడు పూసగుచ్చిట్లుగా, రమణయ్య కును, నారాయణదాసునకును తెలుగుక జెప్పెను. మరునాడు దయమున నావార్తయూరిలో నెల్లవ్యాపించెను. విశ్వనాథ మా మధ్యాహ్నము బయలుదేరి, దాసుతో నవలూపురమును విడ నాడి, కోటజల్లిమీదుగా విశాఖపట్టణమునకు ప్రయాణమాయె ను. వెంకటరమణయ్యగారి సంతోషమున కలవిలేదు.

కొలది దినములలో కేసు విచారణయ్యెను. వీరభ ద్రునకారేండ్లు కక్షనవరకమును విరువందల రూప్యముల జరి మానాయెను, లక్ష్మీకాంతమ్మ కారుమానములు కక్షన శిక్ష యు ఇదింపబడెను. సోమయ్యగారు విరుదలయైరి కాని, విరా గియై ఆయననేటికిరి, గడుసుదనమును నేర్చిన, ఇల్లాలిచేతు లలో దిరుగు మూఢాత్ముడగు మగవీరితిగా దేశమునందు తిరు గుచునన్నాడు. పుత్రకోకమింకను వాని హృదయమును వీడిం చుచున్నదనిన సత్యమునకు దూరముకాదు.

మదరాసు ఆసుపత్రి ఓడ.

ఈనాన మెదట తూర్పు ఆఫ్రికాకువెల్లి యుద్ధములో దెబ్బలుతిన్న నైనికులను 260 మందిని బొంబాయికి తీసికొని వచ్చినది. రెండవమాటు పరిషియను సింధుశాఖకు వెళ్లినది. ఈనాన రెండవమాటుచేసిన ప్రయాణమునుగూర్చి ఆనరలుల్ రెప్టెంటు టీ యం నాయకుగారు “మదరాసు మెయిలు” పుత్రికా పత్రికికి ఈ క్రింది విషయములనుచెప్పిరి:—తూర్పు ఆఫ్రికావెళ్లకచ్చిరి తరువాత ‘మదరాసు’ బాగు, నీరు, ఆహార పదార్థములు తీసికొనుచు బొంబాయి రేవులో 7, 8 రోజు లున్నది. ఈనాన మెట్టమెదట మదరాసులో బయలుదేరి నప్పుడు, సముద్రములో ఓడ, అటు ఇటు కొట్టుకొనకుండ చేయుటకుగాను మదరాసు రేవులో ఆనేకవేలటన్నుల ఇసుక వేసికొనినది. ఈ తడవ ఈనాన మెటెల్ ఆరబ్ నదిలో ప్రయాణముచేయవలసి వచ్చెను. మెటెల్ ఆరబ్ నది లోలై నది కానందున ఎక్కువభారమైన నానలు వెళ్లుటకువీలులేదు కాబట్టి మదరాసు నానలో వేసినయసుక కొంతతీసివేయవలసి వచ్చినది. ఇసుక తీసివేయుటవలన నాన ఇటునటు ఉయ్యాల లూగునని భయపడితిమి కాని అట్లుజరుగలేదు. ప్రయాణము హాయిగా జరిగినది. అసలు “గూయల్” అను ఆసుపత్రి ఓడ షిట్లో ఆరబ్ పోవలసియుండెను. అదిఎక్కువ భారముగ నున్నదనియు, నదిలో ప్రయాణముచేయుటకు నీలులేదనియు, దాని కెవైన అధికారులకు చెప్పినందున దానిని యూరోపుకు పంపి మదరాసును షిట్లో ఆరబ్ పంపిరి. మేము క్రిష్టమస్ పండుగను ప్రయాణములోనే గడపితిమి “మదరాసు” పరిషి యను సింధుశాఖలోనికి వెళ్లినోజునమాకుచాలా ఆనందమైనది. ఓడ ఒడ్డుకు దగ్గరగ నడచినది. ఆచుట్టు పట్టు ప్రదేశము చెట్లతో నిండి మిగుల మనోహరముగనుండెను. మేము నాన

లో నన్నును క్రిష్టమస్ పండుగ కొంచెమైన లోపములేవంద జరిగినది పండుగకు కావలసిన వస్తుసామగ్రినంతయు అధికారులు నిధముగనుంచి. పండుగలో జరుగవలసిన ఉత్సవములన్నియు జరిగినవి. వెద్ద వింగు జరిగినది. ఈ వింగు నాకాధికారులు, మెడికల్ ఆఫీసర్లు, వైద్యపరచారిలు, విద్యార్థులు, అందఱును ఆరగించిరి. నాటి సాయంకాలము బహు ఆనందముగ జరిపి తిమి. సాయంకాలము సృత్యముకూడ జరిగినది. ‘మదరాసు’ షిట్లో ఆరబ్ నదిని సమీపించినది. సముద్రపునీరు నదిలోనికి ప్రవహించునప్పుడు ఓడ లోనికివెళ్లుటకు వీలుగానుండును. ‘మద రాసు’ నవీముఖద్వారమునకు వెళ్లినప్పుటికి నదిలోని నీరే సము ద్రములోనికి ప్రవహించుచుండెను. ఇందువలన ఒకరోజు ముఖ ద్వారమువద్ద ఆగవలసివచ్చినది. మరునాడు నురక్షితముగ నది లో మానాన ప్రవేశించినది. నదిలో రాత్రిపూట ప్రయాణము చేయుట దొరతనమువారిచే నిషేధింపబడియున్నందునమానాన “ఫా” వద్ద ఆగినది. “ఫా” అను ఈ రేవు పట్టణము మొన్న మొన్ననే ఇంగ్లీషువారు టర్కీవారివద్ద లాగికొనిరి. ఇండియా యూరోపులకుమధ్య గొప్ప టెల్లిగ్రాఫు స్టేషను “ఫా”యే. నాన నుండి మేము పట్టణమునుచూచితిమి. యుద్ధముజరిగిన గుర్తులేని యు ఆగపడలేదు “ఫా” రేవులో ఫిరంగి బోటుఒకటియుండె ను ఈ రేవులో మేమెవరమునుండి పట్టణమునుచూడలేదు. స్థల నాడు ఉదయం 7 గంటలకు మదరాసు ‘ఫా’లోబయలుదేరి మహమ్మెరాచేరినది. మహమ్మెరా అను పట్టణము పరిషియా వై పునది ఒడ్డుననున్నది ఈపట్టణమువద్దనే పరిషియా సునార్లు ప్రారంభమగును. ఈరేవువద్ద నదికి ఇంకొకముఖద్వారము కలదు. మానాన ఈముఖద్వారములో ఒడ్డుపట్టినది. కాని ఎక్కువ శ్రమపడనక్కరలేకయే తేల్చబడినది. తేలికను ప్ర యాణమునకు వీలుకాలేదు. అక్కడ లంగరుచేయవలసినచ్చి నది. తరువాత వెద్ద ఆలవచ్చినది. మానాన అసమయమున ఆవ తిలకుదాటిపోయి మహమ్మెరావద్దనే ఆరాత్రిగడపినన్నిమరు నాటి ఉదయము బస్సారేవుకు వెళ్లినది. అహా ఏమి ఆనందము నదికి రెండు ప్రక్కలను ఖడ్గారవృత్తములతోటలు అంతు లేకుండనుండెను. మహమ్మెరాపేరుగారికి నదిఒడ్డున గొప్ప మందిరముకలదు. ఈయన ఇంగ్లీషునేకురు చాల సాహాయ్యము చేసినాడు. వీరి భార్య ఇంగ్లీషు శ్రీమతీలిఖనారియందు స్నే హముచూపుటకు ఇదియే కారణమై యుండును. బస్సారెవు మాగ్గుములో టర్కీవారు ఇంగ్లీషు వావలను నిర్బంధపెట్టుటకు నదికి అడ్డముగాకొన్ని నావలనునుంచిరి. మంచిచేయుటకైన స్త్రీ మర్దువైకి చక్క అగపడచుండిరి వారు ఎన్నిటిని మంచి నను మదరాసువెళ్లుటకు మాగ్గుముండెను. మదరాసు 80 మైళ్ల దూరములోనున్న బస్సారెవు మధ్యాహ్నము ఒంటిగంటచేసినది బస్సారెవుపట్టణము గొప్ప సందడిగలది. ఈ పట్టణ ము ఇటలీదేశమునందలి వెన్నిసునగరమువలెనే నీటిలోకట్టబడి యున్నది. ఒకవీధినుండి ఒకవీధికి బోల్తాపై వెళ్లవలెను. ఒక ఇంటినుండి మరియొకఇంటికి వంతెనమీదుగ వెళ్లవలెను. ఇచ్చట మహమ్మెరా పేరుగారికి మరియొక మందిరముకలదు. దీనిని ఆసుపత్రిగా ఉపయోగించుకొనుటకుపేరు గారు బ్రిటిషు దొరతనమువారి వశముచేసిరి. ఈరేవులో కొన్నిరోజులు ఉండ వలసివచ్చినది. ఇక్కడ దెబ్బలుతిన్న నైనికులు కొందరుకలరు. వీరిలో ఎవరికిని ప్రాణాపాయకరముగు దెబ్బలుతగులలేదు. మేము ఆరేవులో నుండగా కొద్దిరోజులలో తిరిగి యుద్ధము జరుగునని వదంతిగానుండెను. జరుగనున్న యుద్ధములో నైని కులకు దారుణముగ దెబ్బలు తగులు నేమోయని అధికారులు మాఒడను అచ్చటనిలిపిరి. కాని అచక్కొన్ని యుద్ధముజరుగలేదు. కాబట్టి ‘మదరాసు’లో, బస్సారెవు బయలుదేరునప్పుటికి, ప్రా ణోపద్రవకరముగు జబ్బుగానున్న వారెవరులేరు. డిశంబరు 31 వ తారీఖున ఆరేవులో మరెయ్యద్దమును ప్రకటించునను వదంతితో బస్సారెవుపట్టణము అట్లుఉడికిట్లుఉడికిపోవుచుండెను. నాటిరాత్రి మిలిటరీఅధికారులు, నైనికులు బహు బాగ్రత్తగ నుండిరి. కాని ఏమియుజరుగలేదు. మరునాడు టర్కీవారు కెసు కకువెళ్లరను వార్తనిరపడెనది. బస్సారెవులోని చలితాళిబాలిదిగా నున్నది. బస్సారెవుపట్టణము నుందరమైనది. కాఫీకల్లులుఅనేక ముకలవు. నాటకశాలలుకూడ కలవు. పట్టణము చాలమురికిగా నున్నది. దానినికొత్తగా అక్రమించుకొనివచ్చి టర్కీవారు కొద్దికా లములోనేశుద్ధిముచేయుతురని నానమ్మకము. మదరాసున్న మిలీటరీ మెడికల్ ఆఫీసర్లు బస్సారెవుపట్టణములో మిలిటరీగవర్నరు గు నన్ను మేజర్ వ్రాన్లాగారిని దర్శించిరి. వ్రాన్లాగారు పట్టణ ఆరోగ్యాధికారియగు డాక్టరు స్కాట్టుగారిని మాకు ను పరిచయముచేసిరి. స్కాట్టుగారు ఆదేశములలో చాలకాల ము ఒకప్పుడుండి యున్నందున, ఆశాంతముల అనుభవము మెండుగాగలదు. కొత్తకానిటర్ పద్ధతుల నవలంబించి పట్టణ మును చాగుచేయుపత్తును బస్సారెవువగు పట్టణముగును.

సతీశ బృహనిరూపణము.

గంధిగారి ధర్మపత్నియందు సార్వకళ్యాణమువహించినది.

మహాత్మాగారి భార్యగారికి సహజీవిగా రిటుల వ్రాసిరి:-

నామిత్రురాలగు నీమెకు (గంధిగారి భార్యగారికి) స్వదేశీకామనసమయమున స్వాగత మొసంగు విధానమునకు మీరే మూలకందమనీ పత్రికాముఖంబున విని మికిటుల వ్రాయ సాహసించితిని. స్వయముగ నామెకిట్టి మర్యాదను సలుపు భాగ్యమునకు బొంబాయిదేశపు కాంతామణులే పొందిగలిగినను భారతవారీ సహజోత్తమ ప్రాచీన సదాచారములను తన యగుమాన సాహస దీక్షాత్యాగములవలన నద్వితీయముగ నెరవేర్చి నిలువగలిగినట్టి భారతైకాంగ నా తిలకమగు నీయమ కట్టి గౌరవము నొసంగుట లోక సర్వ భారత నారి లోక మను గూడ క్రియయందు శత్రుప్రాండ్రు కాబాలకున్నను భావనమునందు మాత్రము మాతో నేకీభవింప గోరి తీరవలయునని నేను భావించుచున్నాను. ఇంగ్లాండుదేశమునందు గంధిదంపతుల గృహజీవమునందధిక పరిచయముగలిగియు స్వదేశమునకు మరలవచ్చిన కొద్దిమందిలో నేను గూడ నొక్కరికనిన తలంచెదను. ఏకాంతామణి శరీరదాక్షిణ్య విప్రీత్యయ్య నత్యయమగు మనోదాక్షిణ్య విభాసియగుచున్నదో ఏసతీతిలకము చిరుతల శరీరమునబోలు దుర్బలమగు శరీరమున గలిగియుండియు స్వధర్మరక్షణార్థము ప్రాణత్యాగ మొనరించువారలకుండునట్టి దుర్దమమగు మనశ్శక్తి గలిగియున్నదో ఈదేశమున నేసిమంత్రిమూర్ఖుల పాపనామము ప్రతిగృహమునను నిత్యము ప్రాతస్మరణీయమగుచున్నదో అట్టికరుణామయము మృదులస్వభావమునగు పతివ్రతాతిలకముతో నాకు కలిగిన స్వల్పకాలసహవాస సంభవ్యములగు రెండుమూడు స్మరణీయ విషయములను నేను హృదయపేటికను భద్రపరచియున్నదానను.

ఆసుహృద్దంపతు లొంగ్లదేశమున నడుగిడినమరుచటి దినమున నాకులభించినవారి ప్రభుమదర్శన సమయమును నేను స్మరణకు దెచ్చుకొనెదను. గతవత్సరమున ఆగస్టునెలలో కర్నూలుపాతముతోగూడిన యొకనాటిపూర్వాహ్నమున నేను లండను నగరమందలి యొకసామాన్య నివాస గృహములోని సోపాన చాళి నధిరోహించునంతనే తేజోవంతులు మునిజానసహజ సహజతాభాగురలములనుగూడ హైందవమూర్తులు నాకుకులకు గోచరమైనది. దక్షిణాఫ్రికా హైందవనాయకాగ్రణి ఏనుగుల ఘనీని గోఖలేగారు సంబోధించి యుండినో మృద్విశ్రావములను మహావీరులగు నేమహానీయు దొనరింపకల్గినో అట్టిగంధిగారు రుజులమై భూతలంబుననెయొక మూల గోడ నానుకొని బీజఫలమితమగు మితాహారమునుభవించుచుండిరి. నేనుగూడ నాయాతిథ్యమున పాలుగుడిచితిని. స్వజాతీయతా విజయముకొరకుత్రమ సరణితీతవిధంబుల సర్వాధ్యక్షత్యాగ మొనరించి యాచరకవాళ వ్యావృత్తి యశశ్శృంగిలయగు నాయక మణిమను కుటుంబ సంబంధ బహుళ కార్యనిమగ్నయగు నప్రాగల్భ్య సామాన్య గృహిణిబోలే నాతని జవరాలు సంత్కృతభావము కార్య పరతంత్రయనయ్యుండెను. నిత్యమహావీర్యము విశ్వజనప్రసనియమును విశ్వజన పూజాగ్రహణసమర్థము ననువిషయమున సిరపరచుటతో యనునట్లు ప్రాకృత్తమగు ఖండాంతర్నివాసులగు వివిధదేశములలోని స్త్రీలను పురుషులు నందరు నాదంపతులకు స్వాగతమొసంగుటకు గుమిగూడిన కంఠమున మహాత్మనయమునగూడ నేను స్మరణకు దెచ్చుకొనుచున్నాను. శోకపరిపూర్ణ జేదనామధన సమయమున నాసతీమతికి ఎటుల సరళయు నిరాశలయు నిర్భీకయునై శత్రు సన్నిధి నుపవసించి యుండెనో అటులే విజయోత్సవ సమయమునగూడ నాయమ సరళయు నిరాశలయు నిర్భీకయునై భర్త సన్నిధి నుపవసించి యుండెను. ఒకవిదేశమున తనస్వదేశ గౌరవస్థితి ప్రకాశమిసుమంతయునుండికృతముకాకుండు కల్లూర్వభాగమునకగ నెత్తిన యామె ధీరదుర్బల భాధాపరిచిత పాణి పంకెరుహములే మరియొక విదేశమున తీరకాయలగు యోధవ్యులభాధానివారణము కొరకు కర్మశత్రుములతో నేవజేసిట్లు (రెడు కాను సంఘమున) నా కొక స్వప్నదర్శనముకూడ కలిగినది. నిజభర్త కన్నీవిధముల ననకులవతి యై సహనరియు సహయినియు నై యామె మెలంగ గలుగుటకామెయందు సంఘభూతముగనున్న సమస్త సుందరజ్యోతిల సుగుణ మణిరక్తగణ మకుటాయ మా సంబగుటకు ను వానిని సంపూర్ణముగను సుస్థిరముగ నొనర్చుటకును గూడ నెయ్యది సమర్థమౌనెదోననె నామె కొనసిన భాగ యాత్యోపహారముగ

భావించునో నాజే గుడియమూల్యతము నతితీక్ష్ణము నగునో అట్టి స్మరణీయాంశము మరియొండు గలదు యద్ధ ప్రారంభ కాలమున నొంగ్లదేశమున కామె యరుదెంచి నపుడు తనకును అధిక దూరముక నన్న పింఛుదేశమునకు గల కాలస్థలాంత రాశము సాక్రమింపవలె నను నాతురతాతిథ్యమును గలిగి స్వదేశోన్ముఖ యానమునకు తటస్థించిన స్వల్పనిలంబమునకు గూడ నోర్వజాలనిదై గమనోన్ముఖియై విస్తృత పక్షయై యున్న విహంగాంగన చందమున నాయమ యున్నదని యెల్లవారును తలంచి. ఆబాల్యపరిచితులగు స్వదేశస్థుల దర్శన శ్రద్ధాకన్ధనాన్ని త్రీసహజముగ నామెమానసమున నిండి యుండెను. ప్రేమాస్పదులగు నాత్మసంతానముభావలోక నా సక్తి మాతృసహజముగ నామెహృదయము నానరించియుండెను. గాని ఏదైద్య సహాయసంఘము తదాదిగనత్యద్భుతమగు నేవ నొనర్చగలిగియున్నదో అట్టివైద్య సహాయసంఘము నేర్పరుచుటలో సామ్రాజ్యనేవకు తన్నర్పించుకొనుటకు బలీయమునఅనులంఘనీయమునగునాహ్వనముచచ్చియున్నదనిఆనతికాలముననే యామెభర్త సన్నిధియించినప్పుడు నిజభర్తయెడల తనకుగల విధేయపూర్వకమగు పతిభక్తివ్యక్తతావధి నామె పొంద గలిగినది. ఆతనిని విశ్రితము నామె తలదాల్చినది. ఆత్యవసరముల నధిక ప్రేమాస్పదములనగు వాంఛితములన్నిటిని బుద్ధి పూర్వకముగ సత్వరముగ పరిత్యజించి ఆయన కార్యదీక్షను బలీయముగ నొనర్చగలిగినది. సతీత్వమనగనిదియే సతీత్వమునకు మాధ్యస్త మియేయని నేను గ్రహింపగలిగితిని. ఆత్మసంసారానుకూలత్యాగమునంత సత్వరమగునొనర్చగల సామర్థ్యమే దేశముయొక్కయథార్థ సహోన్మతావధి అధికాభి వృద్ధిని పరమాధ పరిజ్ఞానమునబట్టి నిర్ధారణ నేనుచిలులేదనియును, దేశీయము మాతృసంఘమానసముల ప్రహర్షింపజాలిన నాశన రహితములగు ప్రేమాసేవాత్యాగముల నెడి యాస్తికాదర్శములను బట్టియే నిర్ధారణ చేయవలయుననియును నేను మరల నూతనముగ పరిగణించవలసిన దాననైతిని. గంధిగారి ధర్మపత్ని తన స్త్రీత్వమున సాధక మొనరింపగలిగినట్లు స్త్రీమండలిగల యుత్తమాంశకముల నుచితరీతిని నెరవేర్చుటకు తగిన ప్రోత్సాహమును ఆనకాశమును పొందుటకు పురుషుల యన్నజీవనమును ఉత్తమ ప్రవర్తనమును మాత్రమే స్త్రీలకాధారమై యున్నవిగాన పింఛుదేశీయులగు పురుషు లీవిషయమునే యధికముగ గ్రహింపవలయునని నేను కోరుచున్నాను.

పునక భాండాగారములు.

I

(ఆంగలూరు తృతీయవార్షికోత్సవమున నధ్యక్షుల యుపన్యాసమునుండి యుద్ధరణము.)
ప్రపంచములోనియేభాష వృద్ధి గావలయునన్నను, ఏదేశ ముగ్రాసానము వహింపవలయు నన్నను అందలి సారస్వతము యొక్కయొక బండితులయొక్కయొక ఫలివృద్ధి విశేషమై యుండవలయును. సారస్వతము మహాకవుల యాదరమునం జేసి యభివృద్ధి నందును. మహామహుల జన్మములు ఎవరికిని గోచరములు కావు. సాధారణముగా సర్వకాలములందు మహాపురుషులందరు. అప్పుడప్పుడు జన్మించి దేశములను భాషలను మహాన్నతస్థితికి దెచ్చుచుందురు. కాళిదాసు సంస్కృతసారస్వతమును సకలలోక మనోహరముగాజేసెను. మేగ్నిషుడు ఆంగ్లభాషను జగత్ప్రసిద్ధముగా జేసెను. రవీంద్రనాథుడు బంకించంద్రుడు వంగభాషకు జీవముపొసి యుద్ధరించిరి. ఇట్లే ప్రపంచమునందు సర్వభాషల నుద్ధరింప మహాపురుషు లేదే నొక కాలమున జన్మించి యాభాషలకును ఆయా దేశములకును మహాపకారము చేసి కీర్తిగాంచిరి, కాంచుచున్నారు.
కాని యామహాకవులు రచించిన మహాకావ్యములను బ్రపంచమునందెల్ల వ్యాపింపజేసి దేశముల నుద్ధరించుటకు లోకమెల్ల నాసారస్వమిటిగి సంతసించునట్లు చేయుటకును సాధనములు రెండు కలవు. ఒకటి, విద్యాలయములు, రెండవసాధనము భాండాగారము. విద్యాలయాలవలె నే యివి ప్రాచీనకాలమునందు మన భరతభండమున బాలగలవు ఆ విశేష సకార్యములు వర్ణనాతీతములు. కవియొక గ్రంథమును రచించును. భాషకల్ల నొకేప్రతి యుండిన దానివలన లోకములో నెందరకు మహాయోగము గలుగును? ఇప్పటివలె నప్పుడు ముద్రాలయములులేవు. చక్కని కాగితములులేవు. అచ్చులేదు. అందుచే గ్రంథములు విశేష వ్యాప్తి గాంచెడివికావు. అయినను మహాకవుల

యందుగల యాదరమునంజేసి వెళ్లగడ గ్రంథములనుదాటియాకులవై వ్రాసి లేక వ్రాయించి పంపింపుకొనుచుండెడివారు ఆ గ్రంథములువారికి యుపయోగించుచుండెడివి. పోయిన మరల నట్టి గ్రంథమును సంపాదించుట దుర్లభమని యెఱింగి వారు పరుల కాపుస్తకముల నిచ్చెడివారుకాదు. ఆయావిషయములం గమనించి మనభరతభండపు బూర్వరాజులు వెళ్లగడ గ్రంథములను వ్రాయించి యొకభవనముననుంచి నదువుకొనగోరుపండితులకుచిత్తముగా నిప్పించుచుండెడివారు. అపండితులు తమ పని ముగియంగనే ఆగ్రంథములను మరలనిచ్చెడివారు ఇట్లే మనప్రస్తుత భాండాగారముల కంటరము భరతభండమున కేల కొలది వత్సరముల క్రిందనే యేర్పడినది.

పూర్వకాలమున బుస్తకసమీక్షణమునకై విశేషముశ్రమపడినవారిని బొద్దులూకరు. బొద్దులూకరుగ్రంథములను. భద్రులచి విహారములనియెడి వారి మతములం దుంచుచుండువారు జైనులుకూడ నీవిషయమున వీరిననుకరించిరనుటకు గొన్ని వృష్టాంతములుకలవు. ప్రాచీన పింఛుదేశీయులయందు ధర్మాధికాయలు గ్రంథములను సంపాదించి యుంచిననుటకు గూడ గొన్ని సాధనములు కన్పట్టుచున్నవి. ఈవిషయములు 2000 సంవత్సరములకు మున్న జరిగినవి.

ప్రాచీన భరతభండ పాలకులలో జంద్రగుప్తుడు, విక్రముడు భోజుడు మొదలగువారు గ్రంథసమీక్షణము చేయించియుం బండితులను గవులను బోషించియు ఈమాగమును సరళ పరచిరి. తరువాత మహమ్మదీయులు పింఛుదేశమువై దండెత్తి వచ్చినకాలమునందు మనదేశమున గ్రంథభాండాగారములు చాలనున్నట్లును మహమ్మదీయులు వానిని నాశముజేసి నట్లునుగొందలు చరిత్రకారు లభివ్రాయు పడుచున్నారు. పుర్వరాజులు జయించినవెళక. మహమ్మదీయు లుత్తరపింఛుదేశానముననున్న ప్రసిద్ధభాండాగారములం. బెక్కింటినిదగుల బెట్టిరి పింఛుదేశమేలిన చక్రవర్తులకెల్ల దలమానిక మనందగిన య క్కురు చక్రవర్తి భాండాగారమున బెక్కింటి గ్రంథములున్నట్లు చరిత్రజ్ఞులు చెప్పుచున్నారు.

ఈవిషయములం బాడంగ మనదేశమునం బూర్వకాలమునండియు భాండాగారములున్న స్పష్టమగుచున్నది

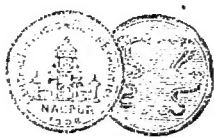
నవీనయుగము—భాండాగారములు.

కాని యాకాలమునం బ్రకృతికాస్త్రము నిష్పజీవలే విశేషములేమింజేసి వానియందు కాస్త్రగ్రంథములు తక్కువగాను గావ్యములు విశేషముగాను ఉండెడివి. కాస్త్రగ్రంథములు బొత్తిగాలేవనికాదు. వైద్యము, జ్యోతిషము మొదలగు కొన్ని కాస్త్రములుకలవు. కాని యాసంఖ్య యప్పటి పాశ్చాత్యదేశములందలి కాస్త్రముల పరిమితితో బోల్చిన నెంతస్వల్పమో బోధపడగలదు.

ఇది నవీనయుగము. మానవప్రపంచము సర్వవిధముల సభివృద్ధి నందుచున్నది. భాషలు, కాస్త్రములు, తెలివి, నాగరకత దినదినము హెచ్చుచున్నవి ప్రపంచయాత్ర సీమాతన యుగకళలందెలియక చేయుటదుర్లభము. అందుచేమిచేయవలయును? గ్రంథములంబరియించుటే. వివిధవిషయకజ్ఞానముంగల్పించుకొనుటే. అందుకుందగిన సాధనమేది? భాండాగారములే.

ఈవిషయము నెఱింగియే ప్రపంచమునంగల నాగరకదేశముల వారెల్ల భాండాగారములను విరివిగా స్థాపించుచున్నారు. ఇంగ్లాండు, ప్రాన్సు, ఆమెరికా మొదలగు నాగరకదేశములందు బ్రతిగామమునందుగూడ భాండాగారములను స్థాపించుచున్నారు. వానికి బ్రభక్త్యమువారు సహాయము చేయుచున్నారు. ప్రజలు తోడ్పడుచున్నారు. వానివలనగల లాభములు చెప్పనలవిగాదు. మేధావంతులయినను బీదవారిలగుటచే గ్రంథములను గొనబాలక విఫలులగుచున్న పిన్నవారు ను బెద్దవారును భానవంతులగుచున్నారు. పండితులు కవులు విశేషగ్రంథపరిజ్ఞానము చేయవలసినవారు అగుటంజేసి వారా భాండాగారముల కేగి కేత్యము సారస్వతమాధుర్యము గ్రోలుచున్నారు. కాస్త్రజ్ఞులు కాస్త్రములందు నూతనవిషయ పరిజ్ఞానముజేయడంబడి యాభాండాగారములంగల కాస్త్రగ్రంథములను జదివి క్రొత్తసంగతుల గ్రహించి ప్రపంచమునకు దెలిపి మేలొనరించుచున్నారు. విద్యార్థులు తమకు గావలసిన యంశములం దెలిసికొనుచున్నారు. ఇతరులు పత్రికలను జదివి దెలిసికొనుచున్నారు. పెద్దలు, పిన్నలు, స్త్రీలు, పురుషులు, వృత్తులు, వ్యవహారాలు, బాలికలు వానివలనంబడయు లాభములు వెళ్లెలు. ఇంతయేలే? భాండాగారములన నాదేశముల భాగపరిపూర్ణమువై ప్రపంచమునందెల్లను తేజోవంతులుగా దగరుచున్నవి.

నాగరపువస్తుప్రదర్శనశాలయం
గొప్పగొప్పవారిచేపేనవేలు

దియ్యబడినపతకము.
యోగ్యతాపత్రములుపొందిన

అమృతాంజనము అన్ని నెలలకు పరమామృతము

అమృతాంజనమును

అమృతాంజనము

అమృతశబ్దమాదినిగల

మాయమందుగాదు

వృత్తియింటనుండదగినది.

వేలకువేలు సీసాలు విక్రయము.

అన్నిచోట్ల విక్రయింపబడుచున్నది.

నకలుమందులవలన మోసముగలుగును

పంచభాష చీటి చూచి

కొనిన మోసముగలుగదు

అమృతాంజనము

అంజకశబ్దమంతమునగల

నకలుమందుగాదు.

తలనొప్పులు, వాయువునొప్పులు, పార్శ్వ

పునొప్పులు, కీళ్ళనొప్పులు, పక్షవాతము,

నావులు, గాయములు, పుండ్లు, దగ్గు

వీని కన్నిటికి అమృతమువంటిది.

చక్కని డబ్బితో సహా

సీసా ౧ కి 8 అణాలు.

వాడని వారుండరు.

వ్రాసిన కేట్లాగుచిత్రముగా పంపబడును. అమృతాంజనము అన్నిచోట్ల చిక్కగలదు.

దంతచూర్ణము

పంటనొప్పులకు మంచిపొడుము. సువాసన
గలిగియుండును. వెల స్వల్పము.

డబ్బీ 1-కి వెల 0-2-0 మాత్రమే.

దంతశుభ్రహరి

నొప్పిగలచోట దూదిని మందులోతడిపి

స్వల్పన నొప్పిని వెంటనేమాన్పను.

సీసా 1కి వెల 0-8-0 మాత్రమే.

జ్వరరసాయనము

అతిలిలేకపోవుట, అగ్ని మాంద్యము,
మలబద్ధము మొదలగువానికి మంచిమందు.

25 మాత్రలుగల డబ్బీ 1కి వెల 1-4-0

గజికితైలము

చిన్న పిల్లలకు మంచిమందు. ఈతైలము
నాలుగుపూటలురాచినతప్పకపనిచేయును.

డబ్బీ 1కి వెల 0-3-0 అణాలు.

పగుళ్ళకు తైలము

అటకాళ్ళు, అటచేతులు, చర్మము,
కారకమువలనను కీతగాలివలనను పగిలినద

కారుటయు, జలపుట్టుటయు సంభవించును.

ఈతైలమును రాచిన పగుళ్ళుమాని జల

పోయి మంచిచర్మము రాగలదు. పగుళ్ళ

నొప్పియు నయమగును. స్వల్పక్రయము.

వెల డబ్బీ 1-కి రు. 0-6-0. వి. పి. వేరు.

మోహినీ తైలము

మెదడుకు, కండ్లకు చలువజేయును. మో
క్షమకలు నునుపుదేరును. కుర్రుల పెరుగును.

5 తులముల నూనెగల సీసా వెల 0-12-0.

మూలశంకకు తైలము

మూలశంకవలన ఆసనమావద్ద చర్మము
లాపుబాని మొలలువర్పడి యమిత బాధగలు

గును. డబ్బీ 1-కి వెల 0-12-0 మాత్రమే.

కలరా మూత్రము

కలరాతగిలినవెంటనే మందుతీసుట ఆవ
శ్యకము. కలరాకు బహుశ్రేష్ఠమైనది.

12 మాత్రలు డబ్బీ 1-కి వెల 0-8-0.

తేలు మందు

ఈ మందును కుట్టినచోటరాచిన బాధ
మాయమగును. ప్రతియింట నుండదగినది.

సీసా 1-కి వెల 0-8-0 అణాలు మాత్రమే.

వజ్రగుళికలు

ధాతుపుష్టికి, బలమునకు, నిశ్శక్తికి,
శక్తికి, వజ్రాయుధము.

20 మాత్రలుగల డబ్బీ 1కి వెల 1-0-0.

రోమహరి

ఈభస్మమును నీటిలో గట్టిగా కలిపి
పట్టించిన, రోమములు రెండు నిమిషముల

లో మొదలంటు రాలిపోవును. దీనివలన

చర్మము నలుపెక్కదు. మంటయుండదు.

డబ్బీ 1-కి రు. 0-8-0. వి. పి. లో 0-12-0.

శామర తైలము

తామర, తీట, ఏనుగుగడ్డి, దురద, రసి
కారుట మొదలగువాటికి మంచిమందు.

డబ్బీ 1-కి వెల 6 అణాలు మాత్రమే.

జ్వరహరి

చలిజ్వరము, విడుపుజ్వరము, మన్యజ్వరము
మొదలగునవి స్వల్పములకువివేక్ష్యవధము

సీసా 1కి వెల 0-12-0 అణాలు.

కర్ణశుభ్రహరి

5, 6 బొట్లను చెవిలోపోసిన బాధతగ్గును.
కుంటయుండదు. త్వరలో మాన్పను.

సీసా 1కి వెల 0-8-0 అణాలు మాత్రమే.

సుఖభోగి మూత్రము.

కొడుకు సవామేహములకు ఈమూత్రము
బాగుగ పనిచేయును. వీనిని తీసుచుపుండు

పడినచోట సుఖభోగి తైలమును రాయవల

యును. ఇవి రక్తసుద్ధికి మేహకారక బా

ధ్యములకు కూడ చాల ఉపయోగకారి.

20 మాత్రలుగల డబ్బీ 1-కి వెల రు. 1-0-0.

సుఖభోగి తైలము

డబ్బీ 1-కి రు. 1-0-0. వి. పి. సహా 1-4-0

విధములఅన్ని ప్రణములకును, కొడుకు

పుండ్లకును ఈ తైలము ఉపయోగించును.

ఈతైలమును రాచిన పుండ్లు మానును.

లోపలికి మూత్రము తీసవలయును.

ఇది అమృతాంజనము డిపో, ఇది

౧౦౯, ఫ్రేరిరోడ్డు, ఫోర్టు బొంబాయి.

తే. ౩. ౭, తంబుశెట్టి వీధి, జార్జిటౌన్, మద్రాసు.

పోస్టేజీ నహ ఉచితము.

వీరవర్మరాజులు చూచినియను.
ఒకవిచిత్రమైన కథ—చదువుటచే
మానసోల్లాసము కలుగ జేయుటయే
గాక ఆరోగ్యమునకు కావలసిన
స్వాభావికమైన కొన్ని విధులను
అందుచేలిపి యున్నాము. కోరువారికి
ఉచితముగా పంపబడును.

జాగుసేయక తక్షణమే వ్రాయును.

వైద్యశాస్త్రి విజేకంకర్ గోవిందజీ,
అతంత నిగ్రహ కౌషధాలయము,
22, బ్రాడ్వే, మదరాసు.

నూతన రోమసంహారి.

బే గం సా హి సోప్.

4 మాత్రన కోమ సంహారి
ఒకతూరి ఉపయోగించుట
కలన జేసామందలి యే
భాగమునయందు రోమ
మను చెడుపులేక కుద్ధము
నాను యెటువంటి మచ్చ
లులేకయును వా ధ తే క
యును నివర్తించును.
చర్మముయొక్క స్వభావ
మైన రంగును కాంతిని
జోగ్గొట్టక చేయు (సోప్)
ఇది ఒకటే.

కల 8 బిళ్లలు పెట్ట 1కి రూ 1-0-0 వి. పి. ఖర్చు 4 అణాలు
8 పెట్టెలు రు. 2-10-0 తపాలుకర్చు 6-6-0
వలయువారు:-ఆర్. వి. పండిట్ అందు కంపెనీ
నెం 6 బందరువీధి మద్రాసు.

చక్కని సువాసనగల సెంటులను ప్రేమించువారు

ఆటోమోటర్ బహారు (జిప్సమ్)

అనుప్రాశ్నకీయుల మనోహరమైన ఆటోమోటరులను
మనోహరమయినది, సువాసనగలది, చాలకాలమువాసన
యుండునది, ఏర్పరచబడిన కొన్ని పుష్పములనుండి మాత్రమే
శియారు చేయబడినట్టిది. ఇందు మద్యసారము చేర్చబడ
లేదు. చేతిరుమాలు మీదగాని, కోటుమీదగాని కొన్ని
జాట్లను వేసికొనినయెడల సువాసనలతోగూడిన పూలతోట
లోనే గూర్చున్నట్లుండును. ఈ యద్భుతమైన నేయరకముల
పుష్పములనుండి తీయబడిన ఆటోమోటరు సువాసననుభవించు
చుటకయి ఆటోమోటరు ఇ వ్యవస్థ ని మీదగ్గరనున్న
జాపుకీపరు నడువలయును. వాటితావున లేదని మాకు వ్రా
యవచ్చు. చిన్న బుడ్డి విలువ 0-8-0, మధ్యతరగతిబుడ్డి 0-12-0,
4 కొన్నుల ఆటోమోటరు పెద్దపయిబుడ్డి 1-2-0. ఈయత్తరులో
దురగతెట్టబడి ఘుమఘుమ లాడుచుండు కార్లులు దేశక 1-3
0-10-0 వి పి ఖర్చుకొనుచాతే భరించవలయును.

నామ ఏకెంటు-ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్ కెమికల్ కంపెనీ,
155, జామా నగర్, బొంబాయి.

మదరాసు ఏకెంటు:- శ్రీహరి పురమోర్తం మూర్తి,
నెం. 29, వైసాబజారులోడు ప్రవరుబజారుసమీపం, మదరాసు,

ఉమ్మడి రామయ్య శైలి, గురుసామి శైలి కంపెనీ,
మరాఠున రక్తము-మదరాసు ఈస్టు.

ఈ ప్రక్క చిత్రపత్రమునందగ పడునట్టిన్ని

యికా యితర మెట్టిన్ని బర్మా నైజులకు
తగులైనట్లు ఇమిటేషన్, చక్రసాన,
వైసాన, పట్టెకెంపులు, కుచ్చకెంపులు,
వైక్రాంతములు, రోజులూ అను మేలు
వైక్రాంతములు, స్ఫటికములు, పుచ్చేరి
గాజుకర్పూలు, నుంచిపనితనముచేయిం
చి కోభాయమానముగా జీవరత్నములను
మీరియందునట్టి వాటినిన్ని వారువారు
కోరునట్లు తయారుచేయించి సరసముగా
పంపించగలము.

(ప్రథమమున అద్దపంపి మేము స్వల్ప
లాభమునకు ఫలమధికముగనిచ్చెడు సార్వ
క నామముగల సరాలు గ్రతలనువని దెలిసి
కోనవలయునని నగలను రత్నములను స్వతే
శత్రుకానులను గోరువారు ప్రార్థితులు.

లవంగామృత మొక్కటియే.

పైత్యవాయువుల సంహరించునది.
ఇది శడపు పుబ్బసము, కడపునోప్పి, ప్రక్క
నోప్పి, రొమ్మునోప్పి, పులితేపులు, మలబంధము,
కడుపుదోచుట, డోకు, ప్రేగులఅచుట, అరుచి,
మూదాగ్ని, వీసని గుడిచి ఆకలిని, ఆరోగ్యమును
తప్పక గలుగ జేయును. లే ని యె డ ల ఖరీదు
క్రీప్తి పంపగలము.

ఖరీదు డబ్బీ 1-కి పోస్టేజీవిని 0-8-0.

బజాటియార్లకు 4 అర్థజాబిళ్లలకు మారిపంపబడును.

చింతామణి, నాయనపల్లినుండి కా. వెంకట్రాయప్పగా
రిట్లు వ్రాయుచున్నార:- రాము 29-12-1914లో పంపిన
లవంగామృతమును సేవించితిని. ఇప్పుడు మూడుపాళ్లు వ్యాధి
గుణముగా నున్నది. ఒకపాటువ్యాధి నిలిలియున్నదిగాన దయ
చేసి మరల రెండు డబ్బీలు లవంగామృతమును బంపవలయు
నని కోరుచున్నాను.

“లవంగామృతం” 24, నమ్మళ్ళాయ పీధి, మదరాస్.

22-వ న్నెగల (సవరము) బంగారు.
(ఇందుకు పూచీపడగలము)

గెజల్ నాగర

1 1/2 సవరము యెత్తు

వెల రు. 30-8-0.

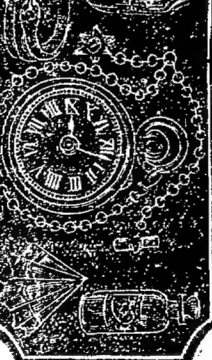
మతిమునివిధములగు బంగారునగలు, వెండినగలు, రాళ్లు
చెక్కిననగలు, మున్నగునవి ఈకింద శీర్షాన్న వర్తకులంద
వారికును. కోడవానికి క్యాటలాగులు ఉచితముగ పంపబడును.
సదరక ఇండియా జావలెరి మ్యూనుఫాక్చరీంగు కంపెనీ,
437, లంక సాలపీధి, సామకారుపేట, మదరాసు.

The Southern India.
Jewellery Manufacturing Co.,
437, Sowcarpet, Madras.

పాకెట్ లీవర్ వాచ్.

దీని క్రయము 6 బహుమతులతోటి 2-14-0.

6 సంవత్సరములు గ్యారంటీ యివ్వబడును.

ఈ వాచ్ బలిష్ఠమైన లీవర్
పనితోతక నాణ్యమైన యంత్ర
సామానులతో తయారై యిప్పుడే
నూతనముగావచ్చియున్నది. కొంచె
మైనను వ్యత్యాసములేకుండా సరి
యైన కాలక్రమము చూపించు
వాచి యిదియే, మిగతల సుందర
మైనది దీని 6 బహుమతుల వివరం.
1. నాణ్యమైన చేతిగుడ్డ, 2. పరిమళ
మైన అత్తరుసీసా, 3. సర్వాకార
మైన ఉంగరము, 4. గడియారపు
గొలుసు, 5. వివిధమైన స్ట్రీబినిల్స్
6. దిక్కులుచూపెడు కంపోసు.

దయచేసి ఈ విలాసమునకు వ్రాసి తెప్పించుకొనుడు.

బి. ఆర్. వెంకటరమణ అందు కంపెనీ,
నం 7, కోపు వెంకటాచలయ్యరు నందు, మదరాసు.

వినోదకరమగు తెలుగు నవలలు.

రీలా లేక సు రేంద్రనగరమునే—ఇందు శ్రీల మనోహ
ర్యము చాపల్యాదిగుణములు వర్ణింపబడినది. రు. 1 0 0

యశోధర—ఇం దొకయాడుక తన మగనివెంకల యనురాగ
మునకై పడరానిపాట్లుపడి యున్న తస్థితికివచ్చును 0-12-0

మనోరమ—మగడు తటకేగి రాత్రినున్నట్ల జిహ్వాకొన తన
సామర్థ్యముచే విడిపించి, శ్రీల వెండ్డిచేయును. 0-10-0

జగ దేకరంభ—అన్నకై పడరానిపాట్లుపడి యున్న తస్థితికి
వచ్చు సామర్థ్యవతి కథ అ. 0-10-0

సహనోదరవాంఛ—తమ్మునకు మిక్కిలేక కలహించినను
అన్న సహింపవలయు ననుటకు బోధించును. అ. 0-4-0

అత్తలారాబతును కోర్కెనికోడల్ ప్రలంభము.—
అత్తలు కోడల్ ప్రలంభము విధములగలది. అ. 0-2-0

పల్నాటివీరచరిత్రము:—చువకవిక్రీ నాథుడతము. అక్కిరాజు
ఉమాకాంతముగారి ఉపోద్ఘాతముతో కూడినది 1-0-0

నలయు వారు:— కణ్ణా బుక్ డిపో,
6, వెంకటేశమేష్ట్రీపీధి, సామకారుపేట, మదరాస్.

మంచిమయము! జనములు ఖర్చుపడినది!! వెనుక దొరుకవు!!

ఈమంచలు కొనువారికి, పంచ 1-కి అత్తలారాబతునకు
కోర్కెని కోడల్ ప్రలంభము అను గ్రంథముకటి ఇనాను.

మేలైన జపాక వట్టుపంచలు.

అనేక పంచలు కర్చుపడినందున
వట్టుతం ధరలు తగ్గించియున్నాము.

వాచకులారా! శృంగారమున్న
నాగరికతయున్నగల మేలైనజపాక
వట్టుపంచలు పండుగదినముల ఆనం
దముకోరు తప్పించి విక్రయించినది
పోగా మిగతొద్ది పంచెలుమాత్రమే
యున్నది. ఇందులో ఎరుపు, కచ్చు.

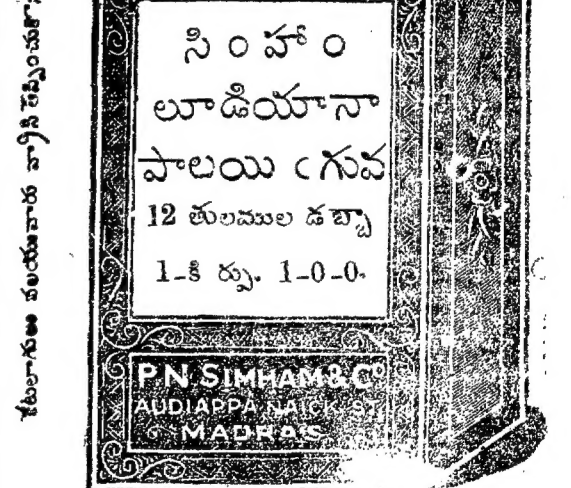
ఆకుపచ్చ, రోజా, మేఘవర్షం ఇత్యాదిరంగులు గలవి. గ్లాస్
నీయమైనవి, త్వరపడుదు.

రీత్యూరనిదివిన్ని 2 1/2 మూర వెడల్పుగల వట్టుపంచ 1కి 2-0-0

పంచ 1-కి తపాలఖర్చులు 0-40

డిటా రెండుపంచలు కొనువారికి తపాలఖర్చులు ఇనాం.

టి. సీతారామ మొదలియార్,
3, కందపుమొదలిపీధి, తిరువల్లిక్కేణి, మదరాస్.

పి. యక. సింహ తిండు కంపెనీ,
26, ఆదియప్పనాయనిపీధి, మద్రాసు.

వనోపధి సార్వాపరిల్లా.

ఇది దేహమునందుబుట్టు నెత్తురుగడ్డలను మరియు సకల చర్మరోగములను బాగుజేయును. కిళ్ళ
బొట్లు, పాలవాయువుబొట్లు, రసపట్లు, రక్తవికారమువలన గలిగిన అన్నిరోగములను దీనివలన నయ
ముగును. ఇది చర్మమునకు కాంతినిగలిగించును. నాడితంతువులకు పుష్టినిగలిగించును. నెత్తురును
మద్దిపజచి వృద్ధిచేయును. దీనివలన శరీరమునకు బలము, ఆరోగ్యము కలుగును.

ఒక సీసాముందును వాడిన తోడనే శరీరములో నొకవిధమైన మార్పు గనుపించును. రెండు
సీసాలు వాడిన తోడనే శరీరము బాగుపడును.

కుష్టు కు మం దు.

ఇది చర్మమునుపూర్తిగా బాగుచేసి రోగమును కుదుర్చును. భారత మధువల్లి(త్రాగుటకు ముందు)
వాగవల్లితైలము వైపుతకు మందు. ఈ రెండుకలిసి నెలరోజుకు సరిపోవు మందు 5-0-0.

డాక్టరు డి. బి సావంత్, ౧౪౪. ఫననవాడి, నం. ౨. బొంబాయి.

Dr. D. B. SAVANT, No, 144 Fanaswadi, No, 2, Bombay.